

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

Diplomová práce

2024

Jan Červený

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

Černošská zkušenost ve francouzském rapu

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Jan Červený

Studijní program: Teritoriální studia – Západoevropská studia

Vedoucí práce: Dr. Paul Bauer

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 3.1.2024

Bc. Jan Červený

Bibliografický záznam

ČERVENÝ, Jan. Černošská zkušenost ve francouzském rapu. Praha, 2023. 74 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, Katedra evropských studií. Vedoucí diplomové práce Dr. Paul Bauer.

Rozsah práce: 133 433 znaků včetně mezer

Abstrakt

Tato diplomová práce zkoumá, jak se vztahují francouzští černošští rapperi Kery James a Youssoupha ke své černošské zkušenosti. Využila aplikaci kritické diskurzivní analýzy na vybrané texty jejich skladeb v časovém rozmezí od roku 2008 do roku 2023. Témata, která se v textech objevovala na základě zjištění kritické diskurzivní analýzy, byla kolonizace, vztahování se k Africe, rasismus, zkušenost se životem ve Francii, boj za lidská práva a odkaz hnutí *négritude*. Výzkum zjistil, že nejvíce zastoupeným tématem v jejich textech byl rasismus a zkušenost se životem ve Francii. Tento diskurz byl charakteristický diskriminací, pocitem vyloučení a vymezování se vůči univerzalizmu francouzského státu. Ostatní tematické diskurzy o kolonizaci, Africe boji za lidská práva a hnutí *négritude* byly méně přítomny. Pozitivní diskurz, který se vztahoval k pozitivním aspektům černošské zkušenosti ve Francii, byl méně přítomný. Kery James i Youssoupha používají převážně negativní diskurz k vyjádření černošské zkušenosti se životem ve Francii. V jejich černošské zkušenosti se objevuje i transnacionální element, v souladu s teoriemi o černošské diaspoře, tak jak je rozpracoval Paul Gilroy. Diskurz, který Kery James i Youssoupha nejvíce používají konstruuje těžkou realitu života obyvatel černé barvy pleti v současné Francii.

Abstract

This thesis explores how French black rappers Kery James and Youssoupha relate to their black experience. It utilized the application of critical discursive analysis to selected lyrics from their songs spanning the time period from 2008 to 2023. Themes that emerged in the lyrics based on the findings of the critical discursive analysis were colonization, relating to Africa, racism, the experience of living in France, struggle for human rights, and the legacy of the *négritude* movement. The research found that racism and the experience of living in France were the most represented themes in their texts. This discourse was characterised by discrimination, a sense of exclusion and defining oneself against the universalism of the French state. Other thematic discourses about colonization, Africa, the struggle for human rights and the *négritude* movement were less present. Positive discourse, which related to positive aspects of the black experience in France, was less present. Both Kery James and Youssoupha used predominantly negative discourse to express the black experience of life in France. There is also a transnational element to their black experience, in line with theories of the black diaspora as elaborated by Paul Gilroy. The discourse that both Kery James and Youssoupha use most constructs the difficult reality of life for people of colour in contemporary France.

Klíčová slova

Černošská zkušenost, Francie, rap, Youssoupha, Kery James, univerzalizmus, rasismus, post-kolonialismus, identita

Keywords

Black condition, Black experience, France, rap, Youssoupha, Kery James, universalism, racism, post-colonialism, identity

Title

The black experience in French rap

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval mému vedoucímu panu Dr. Paulu Bauerovi, který se mnou měl mnoho trpělivosti a vedl se mnou obsáhlé debaty o mojí práci. Dále bych chtěl poděkovat mojí kamarádce Marii, která se mnou vedla diskuze o kritické diskurzivní analýze a moc mi tím pomohla.

Obsah

1. Úvod	1
1.1. State of the art.....	2
2. Výzkumný rámec.....	10
2.1. Teorie a koncepty práce.....	11
2.1.1. Postkolonialismus, imigrace a integrace	11
2.1.2. Zkušenost jiného a francouzský univerzalismus	13
2.1.3. Négritude	16
2.1.4. Identita a rasismus	18
2.1.5. Rasismus a rap v současné Francii	19
2.2. Metodologie.....	23
2.2.1. Kritická diskurzivní analýza.....	24
2.2.2. Výzkumné otázky	27
2.3. Výzkumný vzorek	27
2.3.1. Představení vybraných umělců.....	29
2.3.2. Specifické jazykové prostředky.....	31
3. Výzkumná část práce.....	31
3.1 Kolonizace	31
3.2 Afrika.....	34
3.3 Rasismus a zkušenost se životem ve Francii.....	38
3.4 Boj za lidská práva a <i>négritude</i>	53
4. Shrnutí výzkumu	56
4.1 Diskuze	59
4.2 Závěr.....	60
4.3. Summary.....	60
Seznam zdrojů	64

1. Úvod

Černošská zkušenost se může na první pohled zdát jako složitý objekt pro výzkum. Ovšem zkušenost, která může být důležitá pro nemalou část obyvatel v současné Francii, si určitě zaslouží podrobnější zkoumání. Jedná se o téma, které je ukotveno historicky převážně v boji za lidská práva a v boji proti dekolonizaci. V současnosti téma znovu získává na popularitě tím, jak je často probíráno kvůli imigraci, policejnímu násilí a protestům proti rasismu.

Rapeři v tomto případě mohou představovat velmi podstatný hlas té části společnosti, pro kterou jsou tato témata důležitá. Hudba je univerzálním dostupným médiem širokému spektru lidí. Výběr hudby u posluchačů reflektuje nejen vkus a preference, často je také ovlivněn zájmem o specifická témata. Sociálně uvědomělý rap je dostupnou formou otevření témat, která mohou být jinak na veřejnosti tabuizovaná. Zároveň i kultura hip hopu a rapu staví na svém historickém dědictví, které také pochází z prostředí menšinových komunit v USA, a proto se jedná o přirozené místo, kde černošské komunity mohou předávat jim důležitá sdělení. Na rap může být nahlíženo jako na součást černošské kultury. Černošská zkušenost je v rapu reflektována bohatě a zahrnuje, jak negativní aspekty vymezení se vůči kultuře země, ve které jsou černoši menšinou, tak i pozitivní aspekty odkazující k diverzitě a pozitivnímu náhledu na černošskou kulturu, která je její součástí. Hudba, která tematizuje černošskou zkušenost může obsahovat i pozitivní sebe afirmace o postavení černochů ve společnosti a budovat hrdost na dědictví černošské diaspory.¹

Proto bylo pro práci vybráno zaměření na to, jakou reprezentaci černošské zkušenosti ve Francii nám poskytují texty vybraných černošských rapperů. Práce se zaměří na to, jak tato specifická komunita využívá rap pro účely kritického sociálního komentáře a která témata vázaná k černošské zkušenosti se nejčastěji objevují u vybraných rapperů. Prostřednictvím diskurzivní analýzy textů vybraných umělců se práce snaží odpovědět na to, jaké prvky tvoří diskurs vybraných rapperů ve vztahu k černošské zkušenosti ve Francii a zda tento diskurs podporuje spíše pozitivní nebo negativní reprezentaci této zkušenosti.

Hypotézou práce je, že vybraní francouzští černošští rapeři reflektují významné aspekty černošské zkušenosti ve Francii, a to zejména prostřednictvím jejich negativních zkušeností s rasismem, diskriminací a postkoloniálními otázkami. Pozitivní rámování

---

¹ Scott Appelrouth a Crystal Kelly, „Rap, Race and the (Re)production of Boundaries“, *Sociological Perspectives* 56, č. 3 (2013): 301–26, <https://doi.org/10.1525/sop.2013.56.3.301>.

černošské zkušenosti případně černošské kultury ve Francii bude ve vybraných skladbách méně časté než společenská kritika.

Je to z toho důvodu, že rap jakožto hudební žánr ve svých počátcích byl synonymem pro sociální komentář, a protože vznikl v srdci černošských komunit, tak reprezentoval hlas těchto komunit, který byl především kritický vzhledem k historickým nerovnostem mezi černošskou menšinou a většinovým obyvatelstvem. Kritického společenského komentáře se drží někteří rappeři doteď, pokud se tedy nepřeorientovali na v současnosti nejpoblíbenější témata, jako jsou drogové večírky a bohatství.²

Proto se první kapitola zaměří na přehled literatury k tématu černošské zkušenosti a na znalosti, které jsou již k tématu dostupné. Druhá kapitola představí výzkumný rámec práce. Třetí kapitola se zaměří na praktickou analýzu množství vybraných textů, aby ukázala, která témata jsou v textech přítomna. K tomu bude rozdělena na čtyři podkapitoly podle jednotlivých tematických bloků.

1.1. State of the art

Černošská zkušenost je téma ve výzkumu převážně v angloamerickém prostředí. Jako téma se začalo objevovat skrze *Black studies* na amerických univerzitách na konci šedesátých let, společně s aktivitami amerického hnutí za práva černochů.³ Vzhledem k tomu, že až na konci 20. století narostl počet francouzských obyvatel s mimoevropským původem, začíná se s podobnými studii ve Francii až se zpožděním a do současnosti se nejedná o příliš etablované téma v evropském akademickém výzkumu. Ve Velké Británii je první vysokoškolský obor *Black studies* započat až v roce 2017 na univerzitě v Birminghamu.⁴ Dalším příkladem je vytvoření *The Intersectional Black European Studies project*⁵ mezi několika německými univerzitami až v roce 2016. Ve Francii podobné akademické studium neexistuje. Pro evropské studium jsou prvními pracemi na téma černošské zkušenosti a černošské diaspory knihy *The Black Atlantic: Modernity and Double-Consciousness* od britského akademika Paula Gilroye, která vyšla již v roce 1993. Ve své době se jednalo o

---

² Ashley O'Connor, „The Evolution of Conscious Hip-hop“, CNS Maryland, <https://cnsmaryland.org/interactives/fall-2018/rap-politics/index.html>. (staženo 9. prosince 2023).

³ Ibram H. Rogers, „The Black Campus Movement and the Institutionalization of Black Studies, 1965-1970“, *Journal of African American Studies* 16, č. 1 (2012): 21–40, <https://www.jstor.org/stable/43525473>. (staženo 9. prosince 2023).

⁴ „Black Studies“, Birmingham City University, <https://www.bcu.ac.uk/social-sciences/research/identities-and-inequalities/research-clusters/black-studies>. (staženo 9. prosince 2023).

⁵ „Intersectional Black European Studies“, InBEST, <https://intersectionalblackeuropeanstudies.com/about>. (staženo 9. prosince 2023).

převratnou publikaci a Gilroy se věnuje svému studiu doted.⁶ Druhou důležitou prací je ve Francii kniha *La Condition Noire* od Pap Ndiayeho z roku 2008.⁷

Je nutné odlišit *Black Studies* od afrických studií, kdy se africká studia zaměřují na studium africké společnosti a kultury, kdežto *Black studies* se zaměřují na studium komunit s původem v Africe, tj. na imigranty a jejich potomky. Jedná se tedy o odlišné obory.

Z výše uvedených důvodů není ve Francii příliš mnoho studií, které by se zaměřovaly na rasismus a černošskou zkušenost podrobně. Rozsah této práce umožňuje podívat se pouze na určitou malou výseč diskurzu, který se s černošskou zkušeností pojí, a právě černošští rappeři mohou posloužit jako vhléd do problematiky, která je ve Francii spíše přehlížená. Tím tento výzkum přispěje k debatě o černošské zkušenosti a rasismu ve Francii. Bude také možné propojit angažovanost vybraných umělců se širším hnutím, jako například s hnutím *Black lives matter*.

Do přehledu literatury byly zvoleny i práce, které obecně pojednávají o rapu a věnují se mu po stránce akademického výzkumu. Náhled na studium rapu je důležitý, protože tento výzkum vychází z jediného média, kterým je rap. Přehled je rozdělen podle tematického zaměření, na různé aspekty, které mohou být v rámci rapu zkoumány. Akademici se převážně věnují tématům jako náboženství v rapu, agrese a útoky v rapu, jazykové prostředky používané v rapu, identita a „místní patriotismus“, rasismus, postkolonialismus a paměť. Většina akademické debaty se zaměřuje na více témat současně, takže je složitější je jasně zařadit do pouze jednoho proudu výzkumu v rámci akademických prací o rapu. Hip hop nebo rap v roce 2023 oslavil své 50. narozeniny.⁸ Nejedná se tedy o nejaktuálnější hudební fenomén, a proto pro tuto práci bude relevantní pouze literatura z posledních cca dvaceti let, kdy rap pronikl do mainstreamové populární hudby téměř v celém světě. Francouzský rap i rap obecně byl tedy již zkoumán v akademickém prostředí a bylo přihlédnuto i k širším trendům ve výzkumu rapové hudby skrze metody sociálních věd.

Na náboženství, vyjádření víry, náboženské útoky, antisemitismus a národní paměť se zaměřuje text *Contested memories in contemporary France and their reflection in Rap Music*.⁹ Německá autorka Alexandra Preitschopf analyzuje antisemitismus v textech francouzského

---

⁶ UCL, „Professor Paul Gilroy“, Institute of Advanced Studies (IAS), upraveno 1. srpna 2019, <https://www.ucl.ac.uk/institute-of-advanced-studies/professor-paul-gilroy>. (staženo 9. prosince 2023).

⁷ Pap Ndiaye, *La Condition noire* (Paris: Calmann-Lévy, 2008).

⁸ „Hip-Hop at 50: The Artists Mixing It up and Moving It Forward“, *BBC News*, 13. srpen 2023, <https://www.bbc.com/news/newsbeat-66471617> (staženo 23. září 2023).

⁹ Alexandra Preitschopf, „Contested Memories in Contemporary France and Their Reflection in Rap Music“, *Acta Universitatis Carolinae. Studia territorialia* 21, č. 2 (2022): 11–33, <https://doi.org/10.14712/23363231.2022.2> (staženo 30. června 2022).

rappera Freeze Corleoneho, který je muslim původem ze Senegalů. Album, které vydal, bylo protkáno útoky na Židy, Izrael, relativizací holokaustu a dalšími problematičnými tvrzeními. Z důvodu popularity interpreta a úspěchu alba to vyvolalo politickou debatu ve Francii, a francouzští politici taková tvrzení odsoudili. S tím se pojí téma politizace rapu a užití rapu jako prostředku k vyjádření názorů nebo ke slovním útokům. Z toho je tedy vidět, že rap neslouží pouze k pobavení, ale i k přenosu informací. Autorka v textu zdůrazňuje, že příklad antisemitismu logicky není nic nečekaného a spojuje ho s určitou „tradicí“ antisemitismu ve francouzské společnosti a také v komunitě muslimů. Práce bohužel nijak nerozvíjí i možný rasismus ze kterého může antisemitismus také vznikat. Je to zarážející vzhledem k tomu, že i ve Francii je rap hudebním žánrem, který je produkován převážně černochy.¹⁰

Další anglický text od stejné autorky *Between the local and the global: The meaning of the banlieue, nation, religion and transnational solidarity in french muslim rap*¹¹ se věnuje širěji tématům, která se objevují ve francouzském rapu. Nejvíce se autorka zaměřuje na islám v rapu a všímá si, jak souvisí s náboženskými tradicemi islámu. Dle ní rappeři často musí najít cestu, jak vyjádřit svoje názory skrze rap a jak zároveň dodržovat pravidla, která jim ukládá islámská víra.³

Další akademičkou pocházející z germanofonního prostředí, ale publikující občas v jiných jazycích, je Eva Kimminich z univerzity v Postupimi. V textu *RAPublicans and jihadists or The missed chances of French integration policy. An analysis of rap songs and music clips*¹² se zaměřuje na identity ve francouzském rapu. Zkoumá, jak se rappeři s odlišným původem často nevymezují vůči Francouzům samotným, ale pouze vůči francouzským institucím. Dochází tedy k závěru, že rappeři s odlišným původem se považují za Francouze, ale jejich problematičká identita a vztah k zemi ve které žijí je právě reflektována v rapových textech. Spojuje také „nezvládnutou integraci“ přistěhovalců a následnou špatnou pověst, kterou muslimští rappeři mají. Tento text se věnuje více hodnotám Francie, tak jak o nich Francouzi smýšlejí než předchozí zmíněné texty, které se zaměřují na zdroje identity převážně

---

¹⁰ „Qui sont les 10 rappers les plus écoutés depuis le début de 2023?“, [www.diverto.tv](https://www.diverto.tv/actualites/musique/qui-sont-les-10-rappers-les-plus-ecoutes-depuis-le-debut-de-2023-2150), 12. duben 2023, <https://www.diverto.tv/actualites/musique/qui-sont-les-10-rappers-les-plus-ecoutes-depuis-le-debut-de-2023-2150> (staženo 9. prosince 2023).

¹¹ Alexandra Preitschopf, „Between the local and the global: The meaning of the banlieue, nation, religion and transnational solidarity in french muslim rap“, *Global conversations: An International Journal in Contemporary Philosophy and Culture*, Society and Culture, 1, č. 1 (2018): 104–16.

¹² Eva Kimminich, „RAPublicans and jihadists or The missed chances of French integration policy. An analysis of rap songs and music clips.“ (University of Potsdam,), <https://www.uni-potsdam.de/de/romanistik-kimminich/forschung/publikationen/publikationen>. (staženo 28. června 2022).

spojené s islámem. Tento text je jako texty předchozí zaměřený na náboženství a vyhýbá se kategorizování výzkumu na základě rasy.

Text *Rapping the Republic: Utopia, Critique, and Muslim Role Models in Secular France*¹³ si všímá, jak rappeři, kteří jsou muslimové a dostane se jim uznání, mohou sloužit jako vzory pro generaci muslimů, kteří pouze těžko hledají vzory v sekulárním státě, kterým Francie je. Analýza, která se zabývá pouze jedním rapperem, ukazuje jak individuální příběh, podávaný skrze rap a autobiografii může sloužit jako pozitivní vzor. Oproti předchozím textům se tento liší opačným důrazem na islámské vyznání daného rappera a představuje ho veskrze pozitivně. Jedná se tedy o další studii, která se zaměřuje pouze na kategorii náboženství, a ne rasy ve francouzském rapu. Obecně jsou texty od Alexandry Preitschopf a Evy Kimminich spíše kritické k propojení islámu a rapu.

Jazykovým prostředkům a v určité míře i charakteristické agresi a verbálním útokům se věnují následující autoři a texty. Na jazykové prostředky používané ve francouzském rapu se zaměřila Samira Hassan v kapitole knihy: *The languages of global hip-hop: Kiff my zikmu: Symbolic dimensions of Arabic, English and Verlan in French Rap Texts*.¹⁴ Využívá pro to analýzu takzvaného *code-switchingu* (střídání kódů), což je lingvistická analýza pro přepínání mezi jazyky v jedné konverzaci. Právě několika jazyčné texty jsou typické pro francouzský rap v souvislosti s tím, jak velká část rapperů má původ mimo Francii. Zároveň se v rapu často objevuje francouzský argot, *verlan*, který spočívá v přeházení písmen ve slovech, tak aby ale slova byla stále foneticky vyslovitelná. Jedná se o velmi běžně používaný jazykový prostředek převážně mezi mladou generací a jeho popularita je přisuzována právě především jeho používání rappery.¹⁵

Článek *Le français employé dans le rap: menace ou chance? Comparaison avec la poésie*¹⁶ pojednává o variabilitě francouzštiny v rapu. Všímá si také střídání kódů a užívání různých slangů a argotů v textech. Je vhodný pro pochopení, jak je francouzský rap konstruovaný po literární stránce.

---

¹³Jeanette S. Jouili, „Rapping the Republic: Utopia, Critique, and Muslim Role Models in Secular France“, *French Politics, Culture & Society* 31, č. 2 (Summer 2013): 58–80, <https://doi.org/10.3167/fpcs.2013.310204>. (staženo 3. dubna 2023).

¹⁴ Samira Hassa, „Kiff my zikmu: Symbolic dimensions of Arabic, English and Verlan in French Rap Texts“, in *The languages of global hip-hop* (London • New York: Continuum International Publishing Group, 2010), 44–66.

¹⁵ „Podcast #11 : C’est ouf le verlan ! Son origine et son utilisation en français - Alice Academy“, 24. březen 2022, <https://www.alice-academy.com/fr/verlan-francais/>. (staženo 26. listopadu 2023).

¹⁶ Mamadou Dramé a Assane Ndiaye, „Le français employé dans le rap: menace ou chance? Comparaison avec la poésie“, *L’Imaginaire Linguistique et la Dynamique des Langues*, Editura Universității Suceava, 13, č. 13 (červen 2012): 121–47.

Článek Heleny Zubčkové *Langage violent dans le rap français: caractéristique ou cliché? // Violent language in the French rap: characteristics or cliché?*¹⁷ se snaží odpovědět na otázku, jestli slova použitá ve francouzském rapu jsou násilná, nebo ne. Značně limitovaná obsahová analýza textů vybraných interpretů bohužel nedosahuje uspokojivé odpovědi, vzhledem k tomu, že si autorka vybrala pouze tři interprety a není jasné podle jakého klíče. Jedná se, ale o unikátní studii v českém akademickém prostředí týkající se francouzského rapu. K anglofonnímu rapu existuje takových studií více, ale pro francouzský rap je to jeden z mála článků, který si všímá problematických výrazů v rapových textech.

Alexs Pate v knize *In the heart of the beat the poetry of rap*¹⁸ propojuje rap a poezii a hledá průsečíky mezi těmito dvěma světy. Zároveň si také všímá, že rap nebyl prvním médiem užívaným Afroameričany k vyjádření frustrace skrz hudbu, ale předcházely mu jiné hudební žánry, převážně jazz a rock n roll. Témata černošské emancipace a problémů, které zažívali černoši, se objevovalo i před rapem. Podobně jako jiní autoři, např. Paul Gilroy, si Pate všímá, jak i bílí hudebníci byli schopni převzít způsoby vyjádření, která jsou přítomná v černošské hudbě, ať už to je jazz, rock n roll nebo rap. Kniha je nejvíce specifická asi jasným důrazem na hledání poezie v rapu a literárních prostředcích, které rapperi využívají. Práce nezkoumá přímo vybrané texty z lingvistického pohledu jako předchozí autoři, ale spíše se zaměřuje na hledání poetiky v textech.

Anglofonnímu rapu a použití násilných nebo jinak problematických slov v textech se věnuje studie *Rap music's violent and misogynistic effects: Fact or fiction?*¹⁹, který ale pouze kriticky hodnotí literaturu na téma agresivních rapových textů prostřednictvím kvantitativní analýzy.

Na jazyk, který rapperi používají a také na identitu, kterou pro sebe tvoří skrze hudbu, se zaměřuje kniha *Thug Life: Race, Gender, and the Meaning of Hip-Hop*.²⁰ Ta tematicky navazuje jak na práce týkající se identity rapperů, tak na práce zkoumající rap z pohledu lingvistiky. Práce v první části varuje před tím, aby společnost vnímala toxickou maskulinitu a misogynii v rapu jako pravou tvář umělců a ukazuje, že se jedná o falešnou identitu rapperů.

---

¹⁷ Helena Zubčková, „Langage violent dans le rap français: caractéristique ou cliché? // Violent language in the French rap : characteristics or cliché?“, *Svět literatury* 25, č. Special Issue-„Le monde de la littérature“ (2015): 293–303.

¹⁸ Alexs D. Pate, *In the Heart of the Beat the Poetry of Rap*, African American Cultural Theory and Heritage (Lanham, Md: Scarecrow Press, 2010).

¹⁹ Charis E. Kubrin a Ronald Weitzer, „Rap Music’s Violent and Misogynistic Effects: Fact or Fiction?“, *Popular Culture, Crime and Social Control* 14 (2010): 121–43, [https://doi.org/10.1108/S1521-6136\(2010\)0000014009](https://doi.org/10.1108/S1521-6136(2010)0000014009). (staženo 1. května 2022).

²⁰ Michael P. Jeffries, *Thug Life : Race, Gender, and the Meaning of Hip-Hop* (Chicago: University of Chicago Press, 2011).

Mainstreamová společnost často sklouzává ke generalizaci rapu jako násilného, nenávistného a pokleslého žánru. Druhá část knihy se věnuje černošské zkušenosti, se kterou se identifikují Afroameričané poslouchající hip-hop na rozdíl od bělochů, kteří takovou zkušenost nemají a ani nemohou mít. V této části se práce více zaměřuje na teorii týkající se sociálních skupin a čerpá z knihy *The Black Atlantic*.²¹ Kniha komplexně nahlíží na problematiku rasy a identit v rapu, ale věnuje se pouze afroamerickému prostředí. Nicméně, koncepty z této knihy je možné jednoduše převzít i ke studiu rapu v jiných národních kontextech.

Identita a specifický lokální patriotismus, který může být v rapu konstruován je také tématem některých akademických prací. Identita je poté častěji navázána na různé postkoloniální zkušenosti rapperů.

O specifické lokální identitě ve francouzském rapu pojednává článek *Comment Marseille est devenue l'autre capitale du rap français*²² od autora Loïc Lafargue de Grangeneuve. Autor sociologicky geografickou metodou přiřadil místa a rap k sobě na příkladě Marseille. Všimá si také, jak může úspěch lokálních rapperů sloužit k budování image kosmopolitního města, protože většina rapperů má jiný než francouzský původ. V článku se také tvrdí, že specificky v Marseille, není rap nástrojem v dialogu centrum / periferie, ale je plně integrální součástí jak periferie, tak centra. Studie je důležitá z toho pohledu, že uvádí francouzský rap do jasného mainstreamu francouzské hudební produkce, čímž potvrzuje důležitost rapu jakožto kulturního fenoménu ve Francii.

Geografický přístup si zvolil také Kenneth French v textu *Geography of American rap: rap diffusion and rap centers*.²³ Autor na základě míst, ke kterým se rappeři hlásí analyzuje, jak jsou lokální kořeny v rapu a v hip hopové komunitě důležité a legitimizují rappery, kteří vychází například z problematické čtvrti velkého města. Naopak rappeři, kteří takový původ nemají jsou v hip hopové kultuře spíše stigmatizováni. Z autorovy analýzy je jasné, že rappeři dosáhnou úspěchu pouze ve velkých městech a města jsou místa, kde rap vzniká a, na která je navázán. Autorova analýza se týkala pouze USA, ale je vhodná ke kontextualizaci fenoménu rapu, který je výlučně vázán pouze na velká urbanizovaná centra.

---

²¹ Paul Gilroy, *The Black Atlantic: Modernity and Double Consciousness*, First published 1993, Third impression 1996, Reprinted 1999 (Cambridge: Harvard University Press, 1993).

²² Loïc Lafargue de Grangeneuve, „Comment Marseille est devenue l'autre capitale du rap français“, *Géographie et cultures*, 2006, 57–70, <https://doi.org/10.4000/gc.3763>. (staženo 1. května 2022).

²³ Kenneth French, „Geography of American Rap: Rap Diffusion and Rap Centers“, *GeoJournal* 82, č. 2 (2017): 259–72, <https://doi.org/10.1007/s10708-015-9681-z>. (staženo 1. května 2022).

Na pomezí geografického a teoretického výzkumu je práce *Gangsta Rap, the War on Drugs and the Location of African-American Identity in Los Angeles, 1988 – 92*.²⁴ Práce využívá především sociologii prostoru a ukazuje, jak žánr *gangsta rap* vytvořil představu o nebezpečných černošských ghettech v americkém Los Angeles. Článek tvrdí, že ve sledovaném časovém rozmezí pomohl *gangsta rap* vytvořit lokální identitu, kterou akceptovala i ta část společnosti, která jí nebyla součástí. Tím se velmi liší od textu *Marseille est devenue l'autre capitale du rap français* který spíše akcentuje rap jako možnost spojení skrze město a stejný zájem, kdežto v LA se jednalo o jasné vymezení se vůči části společnosti, která se dá označit jako *mainstream*. Studie je důkazem, jak diskurz distribuovaný skrze rap dokáže měnit sociální vztahy ve společnosti.

Identitární otázky navázané především na náboženství a postkolonialismus jsou akcentované například v textu *Negotiating French Muslim Identities through Hip Hop*²⁵ ve smyslu koloniální dominance, která je v rapových textech sociálně uvědomělých rapperů často kritizována. Studie se nicméně podobně jako předchozí texty věnuje pouze náboženské identitě rapperů ve Francii a opomíná jejich další možné identity.

Další text, který čerpá z podobných úvah a také na ně často navazuje a odkazuje je kniha *Flip the script: European Hip Hop and the politics of postcoloniality*²⁶ od J. Griffith Rollefsona. V ní se objevuje zkoumání Evropského hip hopu pohledem postkoloniálních studií. Autor využívá hudební vědu a noty pro pochopení toho, jak je hip hop konstruovaný. V několika pasážích je odkazováno na knihu *The Black Atlantic*. Autor také zvolil převážně etnografickou metodu výzkumu a využil i rozhovory, které vznikly s vybranými interprety o jejich textech, názorech apod. Ve Francii se zaměřil na pařížského rappera Sefyua, který je černochem původem ze Senegalu. Jedná se o jeden z mála textů, který zkoumá hip hop také po hudební stránce a analyzuje využití různých nástrojů a zvuků ve vybraných skladbách. Kniha nabízí pohled na danou problematiku očima Američana, čímž se jasně odlišuje od autorů předchozích textů. Zásadní je tedy příspěvek do debaty o francouzské postkoloniální zkušenosti v rapu z pohledu jiné kultury.

---

²⁴ Elizabeth Grant, „Gangsta Rap, the War on Drugs and the Location of African-American Identity in Los Angeles, 1988-92“, *European Journal of American Culture* 21, č. 1 (2002): 4–15, <https://doi.org/10.1386/ejac.21.1.4>. (staženo 29. června 2022).

²⁵ Mich Yonah Nyawalo, „Negotiating French Muslim Identities through Hip Hop“, in *If I ruled the world: Putting Hip-hop on the atlas* (Richmond: VCU Scholars Compass, 2019), 166–83.

²⁶ J. Griffith Rollefson, *Flip the Script: European Hip Hop and the Politics of Postcoloniality* (Chicago: The University of Chicago Press, 2017).

Například článek *Speech is My Hammer, It's Time to Build: Hip Hop, Cultural Semiosis and the Africana Intellectual Heritage*²⁷ dále rozvíjí propojení Africké kultury a hip hopu a argumentuje, že je nutné se věnovat africkým studiím, aby bylo možné se po akademické stránce věnovat hip hopu. Spojuje také hip hop s tradicemi přítomnými v afrických kulturách a dává do souvislosti hip hop a africkou diasporu. Dále se zaměřuje po jazykové stránce na kódy, které hip hop používá. Hip hopové texty pokládá autor za *lieux de mémoire* podle teorie francouzského historika Pierra Nory.²⁸ Hip hop je podle autora místo, kde je možné budovat identitu černošské diaspory.

Hip hopu jako prostředku, skrze který je konstruována specifická identita, se na příkladu amerického *gangsta rapu* a filmového žánru zvaného *Blaxploitation* věnuje článek *Baadasssss Gangstas: The Parallel Influences, Characteristics and Criticisms of the Blaxploitation Cinema and Gangsta Rap Movements*.²⁹ Podle autora může být určitý kulturní proud stěžejní pro konstrukci nové identity určité sociální skupiny. V případě tohoto textu se autor snaží ukázat, jak pro Afroameričany bylo důležité najít pro sebe novou identitu, se kterou se budou moci identifikovat poté co získali mnohem lepší postavení ve společnosti během 20.století. Fenoménu konstrukce identity skrze hip hop si všímají i autoři textů *The Black Atlantic* a *Flip the Script*.

Studie *Rap, racism, and visibility: black music as a mediator of young Israeli-Ethiopians' experience of being 'Black' in a 'White' society*³⁰ je analogií na problém sebeidentifikace z jiných států kde žije černošská menšina v bělošské většině. Všimá si, že černošští Izraelci se identifikují s rapovou kulturou, která je zjevně importovaná do jejich země z USA, případně z Evropy. Studie se opírá o teorii Paula Gilroye z knihy *The Black Atlantic* a akcentuje propojení černochoů napříč světovou diasporou skrze kulturu. Autor dochází k závěru, že poslouchání rapu je spojené se sounáležitostí černochoů napříč světem a nejedná se o sociální protest ani o patologii spojenou s importem cizí kultury z USA.

---

²⁷ Samuel Livingston, „Speech is My Hammer, It's Time to Build: Hip Hop, Cultural Semiosis and the Africana Intellectual Heritage“, *Journal of Hip Hop Studies* 1, č. 1 (1. leden 2014): 38–61, <https://scholarscompass.vcu.edu/jhhs/vol1/iss1/6>. (staženo 29. června 2022).

²⁸ Seine-Saint-Denis Tourisme, „Définition et évolution de la notion de lieu de mémoire“, Seine-Saint-Denis tourisme, <https://www.tourisme93.com/notion-lieu-memoire.html>. (staženo 9. prosince 2023).

²⁹ Dustin Engels, „Baadasssss Gangstas: The Parallel Influences, Characteristics and Criticisms of the Blaxploitation Cinema and Gangsta Rap Movements“, *Journal of Hip Hop Studies* 1, č. 1 (1. leden 2014): 62–80, <https://scholarscompass.vcu.edu/jhhs/vol1/iss1/7> (staženo 29. června 2022)

³⁰ David Ratner, „Rap, racism, and visibility: black music as a mediator of young Israeli-Ethiopians' experience of being 'Black' in a 'White' society“, *African and Black Diaspora: An International Journal* 12, č. 1 (2. leden 2019): 94–108, <https://doi.org/10.1080/17528631.2018.1480088> (staženo 29. června 2022).

Nejzajímavější jsou pro tuto práci akademické texty věnující se postkolonialismu a rasismu ve Francii, které zároveň pojednávají o rapu.

V článku *Des mises en scène du « nous » contre le « eux » dans le rap français. De la critique de la domination postcoloniale à une possible critique de la domination de classé*,³¹ autorka Marie Sonnette vysvětluje francouzský rap jako bojiště v postkoloniálním francouzské společnosti. Poukazuje na dominanci určitých skupin obyvatel případně tříd nad jinými a operuje velmi s pojmem intersekcionalita a třídní boj. Využívá k tomu metodu sociologie umění, jak sama deklaruje. V tom se hodně podobá výše zmíněné práci Micheala P. Jeffriese. V jejím případě se zaměřuje na teritorium Francie a s tím na jinou historickou zkušenost černochů. V USA se jedná o otroctví a institucionální rasismus, ve Francii o post-koloniální imigraci.

Článek *Intermediality, Rewriting Histories, and Identities in French Rap Intermediality, Rewriting Histories, and Identities in French Rap*³² pojednává o tom, jak francouzská hip-hopová kultura úspěšně od svého vzniku pracuje na přepisování narativu francouzského univerzalizmu.

Text *De la subversion sociale et politique dans le rap français contemporain*³³ dochází k podobným závěrům, jako článek předchozí. Hip-hop podle něho nastavuje neustále většinové francouzské společnosti zrcadlo, i když to v současnosti již nemusí být jeho hlavním posláním, vzhledem k vývoji a komercializaci, kterou si prošel.

2. Výzkumný rámec

Práce se zajímá o prožívání černošské zkušenosti v současné Francii očima dvou vybraných hudebníků. Proto je nutné nejdříve identifikovat všechny výchozí koncepty, které jsou pro pochopení jejich textů klíčové. Černošská zkušenost má mnoho podtémat jako je kolonialismus a jinakost. Ve francouzském prostředí je i velmi relevantní vliv hnutí *négritude* a také je důležité uvést současnou debatu o rasismu ve Francii.

---

³¹ Marie Sonnette, „Des Mises En Scène Du « Nous » Contre Le « Eux » Dans Le Rap Français: De La Critique de La Domination Postcoloniale à Une Possible Critique de La Domination de Classe", *Sociologie de l'art* OPuS 23 & 24, č. 1 (2015): 153–77, <https://doi.org/10.3917/soart.023.0153> (staženo 1. května 2022).

³² Isabelle Marc Martínez, „Intermediality, Rewriting Histories, and Identities in French Rap", *CLCWeb: Comparative Literature and Culture* 13, č. 3 (1. září 2011), <https://doi.org/10.7771/1481-4374.1804> (staženo 26. října 2023).

³³ Louis Jesu, „De la subversion sociale et politique dans le rap français contemporain", *Mouvements* 96, č. 4 (2018): 43–53, <https://doi.org/10.3917/mouv.096.0043> (staženo 26. října 2023).

2.1. Teorie a koncepty práce

2.1.1. Postkolonialismus, imigrace a integrace

Nejčastěji se uvádí, že s postkoloniálními studii začal Edward Said, palestinsko-americký filozof. Ten ve své knize *Orientalismus*³⁴ analyzoval, jak západní Evropané vytvořili kulturní obraz Orientu, především s využitím specifického diskurzu o tamějších obyvatelích. Takto vytvořený obraz a ideály sloužily k obhajobě kolonizace a kulturního vlivu a dohledu, který Evropané praktikovali vůči Orientu. Samozřejmě se jednalo pouze o jeden z vícero argumentů, který sloužil k obhajobě kolonizace. Said se ve své práci zaměřoval pouze na Orient, ale koncept, který vytvořil, je jednoduché aplikovat i na Afriku a její černošské obyvatelstvo. Evropané prezentovali původní obyvatele jako méněcenné, kteří potřebují dohled Evropana, aby se dokázali rozvíjet. Studium postkolonialismu se mimo jiné právě zaměřuje na to, jak se celý tento koncept „méněcenného“ a „jiného“ (anglicky *otherness*), odráží i v současných vztazích mezi globálním severem a globálním jihem. V určitých případech je možné se setkat také s tvrzeními, že skrze tyto vztahy je stále podporován určitý rasismus a vykořisťování. S tím se také pojí nerovnocenné vztahy mezi obyvateli různého původu. Aplikace tohoto konceptu se dále zaměřuje i na vztahy mezi obyvateli různého původu ve státech, které v minulosti byly koloniální velmoci tedy především Spojené Království, Francie a Portugalsko.³⁵

Vlastnictví kolonií je uváděno jako jeden z důvodů intenzivní migrace směrem do Evropy z mnoha států globálního jihu. Například v současnosti stále udržované vztahy skrze společný jazyk, který byl do kolonií importován, usnadňují a usnadňovali imigraci obyvatel z bývalých kolonií. Během ekonomického rozkvětu západní Evropy 60.let byli mnohdy lidé z jiných států přímo zváni do evropských států, aby pomohli zaplnit místa v rozvíjejícím se průmyslu. Často tito lidé pracovali v manuálních dělnických profesích, které nebyly tolik atraktivní pro rodilé Evropany. V současnosti již žije v Evropě několikátá generace, pocházející právě z těchto prvních období masové migrace směrem do Evropy. To ovšem často neznamená, že společenské předsudky, které mají „původní“ Francouzi vůči odlišnostem zcela vymizely. Právě je to často tato mladší generace, která má původ v tehdejších imigrantech, která se začíná zabývat jak odborně, tak veřejně otázkami spojenými s postkolonialismem. Kriticky se také dívá na historii kolonialismu a vztah současných francouzských institucí vůči této historické

---

³⁴ Edward Said, *Orientalism* (London: Penguin Books, 2003).

³⁵ Sheila Nair, „Introducing Postcolonialism in International Relations Theory“, *E-International Relations* (blog), 8. prosinec 2017, <http://www.e-ir.info/2017/12/08/postcolonialism-in-international-relations-theory/> (staženo 4. května 2023).

zkušenosti. Studium současných společenských procesů týkajících se postkolonialismu je v současnosti velmi dynamické téma i z pohledu akademiků, kteří k němu nemusí mít osobní vazbu. Je velmi provázáno i s paměťovými studii. Pro mnoho států, které v minulosti měly kolonie, je problematické se rozhodnout, jak se vztahovat k dané historické zkušenosti a jak se vyrovnat s jejím dědictvím.³⁶

Postupně se některá témata ve francouzské politice otevírají a začíná se o nich mluvit. Příkladem mohou být zločiny spáchané v koloniích nebo třeba velmi kontroverzní téma války za nezávislost v Alžírsku. Například francouzský prezident Emmanuel Macron je jedním z prvních francouzských prezidentů, který se více vyjadřuje ke kolonizaci Alžírska a mluví o ní negativně. Francouzský parlament a vláda také v roce 2005 schválily zákon, který tvrdí, že kolonialismus měl i pozitivní stránky. Jeho článek 4 obsahoval sdělení o pozitivních aspektech Francouzské přítomnosti v zámoří, s důrazem na Francouzskou přítomnost v Severní Africe.³⁷ Tento zákon byl velmi negativně přijat především historiky a někteří tehdy tvrdili, že omezoval svobodu slova a myšlení.³⁸ Pasáž v zákoně, která explicitně popisovala kolonialismus jako pozitivní, nakonec po mnoha protestech sám zrušil prezident Jacques Chirac v roce 2006.³⁹ V současnosti obsahuje článek 4 tohoto zákona jiné tvrzení a to: „Univerzitní výzkumné programy věnují historii francouzské přítomnosti v zámoří, zejména v severní Africe, místo, které si zaslouží.“ Mimo to se zákon vztahuje pozitivně ke všem osobám, které přispěly k práci ve Francouzských územích v Maroku, Alžírsku, Tunisku a Indočíně a zakazuje negativně se vyjadřovat na adresu veteránů vojenských operací v těchto územích.⁴⁰

Debata o otázkách spojených s kolonialismem se začíná ve Francii objevovat až v poslední době. Emmanuel Macron byl první francouzský prezident, který řekl že kolonizace byla zločinem proti lidskosti. Obecně je, ale debata o kolonialismu ve Francii stále zatížena různými kontroverzemi.⁴¹ V souvislosti s protesty hnutí *Black lives matter* někteří Francouzi

---

³⁶ Masood Raja, „What Is Postcolonial Studies?“, *Postcolonial Space*, 2. duben 2019, <https://postcolonial.net/2019/04/what-is-postcolonial-studies/> (staženo 9. května 2023).

³⁷ „Loi n° 2005-158 du 23 février 2005 portant reconnaissance de la Nation et contribution nationale en faveur des Français rapatriés“, *Pub. L. No. 2005–158 (2005)*, <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000444898/> (staženo 4. května 2023).

³⁸ „La loi du 23 février 2005: texte et réactions“, *Cahiers d'histoire. Revue d'histoire critique*, č. 94–95 (1. leden 2005), <https://doi.org/10.4000/chrhc.1077> (staženo 4. května 2023).

³⁹ Itay Lotem, „A decade after the riots, France has rewritten its colonial history“, 25. leden 2016, <https://theconversation.com/amp/a-decade-after-the-riots-france-has-rewritten-its-colonial-history-50499> (staženo 4. května 2023).

⁴⁰ Loi n° 2005-158 du 23 février 2005 portant reconnaissance de la Nation et contribution nationale en faveur des Français rapatriés.

⁴¹ Elise Lambert, „Grand entretien: Pourquoi la France a-t-elle du mal à regarder son histoire coloniale en face?“, *Franceinfo*, 13. říjen 2020, <https://www.francetvinfo.fr/culture/patrimoine/histoire/grand-entretien->

volali i po odstraňování pomníků historickým postavám, které měly velký podíl na kolonialismu. Takové odstraňování bylo v roce 2020 odmítnuto velkým množstvím francouzských politiků, jako nemístné přepisování historie.⁴²

Knih *The Black Atlantic, Modernity and Double Consciousness*⁴³ se zaměřuje na vývoj kultury imigrantských komunit napříč světem, ale soustředí se převážně na euroamerický prostor. V této knize se nachází i kapitola, která se zaměřuje pouze na černošskou hudbu a její vztah k postkoloniálním studiím. Autor se zaměřuje nejvíce na pozici hudby jako vyjadřovacího prostředku v prostředí nerovnosti, které bylo vytvořeno kvůli rasistické ideologii a kolonialismu. Autor ve své knize propojuje různé části světa skrze černošskou kulturu, od toho název *The Black Atlantic*. Právě černošští rappeři často odkazují ke svým kořenům v Africe a tato kniha dobře vysvětluje, proč se to děje. Rap tedy může sloužit jako jedno z prostředí, kde jsou postkoloniální témata, která jsou často vytlačována z veřejné debaty, akcentována.

Podobná témata, ale zpracovali již dávno jiní myslitelé, například Frantz Fanon nebo W.E.B. Dubois. Fanon dále rozvinul úvahy nad problematickou identitou a sebepojetím černocha ve světě bělochů ve svém díle *Černá kůže, bílé masky*⁴⁴ a také v knize *Psanci této země*.⁴⁵ Přístup Fanona je více psychologický a psychiatrický kdežto Gilroy se jasně drží sociologie, aby popsal složité postavení, které černoši, případně imigranti, zažívají.

2.1.2. Zkušenost jiného a francouzský univerzalizmus

Černošská zkušenost a celkově zkušenost jiného jako téma se poprvé objevuje především ve Spojených státech amerických na počátku 20. století. Pro USA je typické zkoumat zkušenost Afroameričanů, která především pramení z historie otroctví a poté z institucionální diskriminace, která podle některých autorů může trvat až dodnes. „Jinou zkušenost“ je tedy možné pozorovat jako historické i současné téma.⁴⁶

V Evropě se téma odlišnosti a multikulturalismu zkoumá převážně z pohledu historie kolonialismu. Důležitá je také dávnější historie otroctví, na kterém se podílely převážně západoevropské mocnosti. Státy západní Evropy mají mnohem menší historii systémové

[pourquoi-la-france-a-t-elle-du-mal-a-regarder-son-histoire-coloniale-en-face_4133107.html](https://www.bbc.com/news/world-europe-53095738) (staženo 25. listopadu 2023).

⁴² Lucy Williamson, „Colonial Abuses Haunt France’s Racism Debate“, *BBC News*, 18. červen 2020, sek. Europe, <https://www.bbc.com/news/world-europe-53095738> (staženo 22. června 2023).

⁴³ Gilroy, *The Black Atlantic*.

⁴⁴ Frantz Fanon, *Postkoloniální myšlení. I, Černá kůže, bílé masky* (Praha: Tranzit.cz, 2011).

⁴⁵ Frantz Fanon, *Postkoloniální myšlení. V, Psanci této země* (Praha: Tranzit.cz, 2015).

⁴⁶ Erin Blakemore, „The Origins of African American Studies, Explained“, *National Geographic*, 13. únor 2023, <https://www.nationalgeographic.com/history/article/african-american-black-studies-origins-explained> (staženo 3. května 2023).

diskriminace, než kterou museli černoši strpět ve Spojených státech. Proto více autorů v Evropě začalo pracovat s konceptem odlišnosti až s mírným odstupem po konci kolonialismu, kdy začaly narůstat počty nově příchozích pracovníků s jinou etnicitou. Ti začali přicházet do Evropy ve větším množství až od šedesátých let. Důvodem byly lepší kariérní vyhlídky a kvalita života v Evropě, a také potřeba pracovní síly v dynamických ekonomikách velkých západoevropských států. Později začalo být zřejmé, že pracovníci, kteří se nezdědka přesunuli do evropských států i s celou rodinou, se již v daných státech usadí. Proto se začalo více nahlížet na odlišnosti, které s sebou soužití různých etnik přináší.⁴⁷ Pap Ndiaye si všímá toho, že francouzští autoři, kteří se zaměřují na problematiku multikulturalismu a studium jiných etnik, více píšou o situaci ve Spojených státech než ve Francii. Jeho poznatek je z roku 2005 a není jasné, jestli se od té doby něco změnilo. Podle něj je důležité si uvědomit, že rasa je naprosto legitimní objekt výzkumu v sociálních vědách, protože společnost vytvořila kategorii rasy. Zároveň je i studium černošské kultury a prožívání ve Francii také stejně legitimní, podobně jako tomu je například ve Velké Británii nebo USA.⁴⁸

Prvními autory, kteří se tomuto tématu věnovali, byli sami černoši, kteří často byli součástí elity v koloniích a bylo jim umožňováno studovat v „mateřské“ zemi již v meziválečném období. To je případ i Frantze Fanona, francouzského psychiatra, a posléze filozofa, pocházející z Martiniku v Karibiku. On první rozpracoval myšlenky toho, jakou vnitřní rozepři prožívají lidé z kolonií, kteří mají zkušenost se životem v „mateřské“ zemi. Pro Fanona bylo zásadní, aby lidé do hloubky pochopili, co prožívají černoši a pokud se nám to podaří pochopit, můžeme se dále věnovat výzkumu jejich prožitků. Fanon se v knize *Černá kůže, bílé masky*⁴⁹ snaží vysvětlit, že mnoho černochů by si doopravdy přálo, aby byli bílí. Kvůli tomu u nich vzniká zásadní vnitřní rozpor a tito lidé zažívají velké problémy v tom, jak se dokážou integrovat buď do většinově bílé komunity anebo, pokud se rozhodnou jinak, integrovat se ve státě ze kterého pocházejí, poté co byli konfrontováni s rasismem v „bělošské“ zemi. Fanon si také všímá, jak ambivalentně jsou lidé jiného původu vnímáni většinovou společností. Část společnosti je akceptuje a část ne, což je dále těžko uchopitelné pro dané jedince a dále to přináší další problémy. To se často odráží i v písních rapových hudebníků, kdy se černošští nebo muslimští rappeři vymezují vůči francouzské společnosti. Občas může být v

---

⁴⁷ Rita Chin, „The birth of multicultural Europe“, in *The Crisis of Multiculturalism in Europe: A History* (Princeton, USA: Princeton University Press, 2017), <http://ebookcentral.proquest.com/lib/cuni/detail.action?docID=4982424> (staženo 3. května 2023).

⁴⁸ Pap N'Diaye, „Pour une histoire des populations noires en France: préalables théoriques“, *Le Mouvement Social* 213, č. 4 (2005): 91–108, <https://doi.org/10.3917/lms.213.0091> (staženo 4. června 2023).

⁴⁹ Fanon, *Postkoloniální myšlení. I, Černá kůže, bílé masky*.

jejich tvorbě i zřetelný důraz na neukotvenost sebe sama. Často byl tento proud v rapu obviňován z proti-bělošského rasismu, ale předpokladem této práce je, že umělci skrze svoji hudbu pouze vyjadřují jejich běžnou zkušenost, kterou na denní bázi zažívají.⁵⁰

Někteří akademici také pracují s konceptem dvojitého vědomí. Ten také předpokládá, že černoši, kteří žijí ve většinově bílé společnosti zažívají vnitřní rozpor a nahlíží specificky na svoji identitu. Tento koncept, rozpracoval nejdříve W.E.B. Dubois, ale i Frantz Fanon a ze současných autorů například Paul Gilroy. Dvojitě vědomí je podle Duboise zkušenost, kterou zažívají Afroameričané (u Gilroye černoši v „bělošských“ státech). Afroameričané bojují s tím, že chtějí zůstat věrní svému černošství a kultuře, ale zároveň se musí neustále přizpůsobovat kultuře dominantních bělochů.⁵¹ Jedná se vlastně o vnitřní konflikt. Tato zkušenost nemizí, ani poté, co diskriminace nebo kolonialismus skončil. Koncept dále pracuje s tím, jak se černoši vyrovnávají se životem ve většinově bílé společnosti. Podle této teorie musí černoši zapřít svoje vlastní já, aby zapadli do bílé společnosti, ale bílá společnost je zase nechce kompletně přijmout a dává jim najevo jejich odlišnost.⁵²

V kontextu Francie se jedná o méně rozvinutý koncept. Nicméně to, že se nejedná o něco prozkoumaného, nemusí automaticky znamenat, že obyvatelé Francie nebo jiných západoevropských zemích tento prožitek nemají. Pro tuto práci je tento koncept velmi praktický, protože dovoluje předpokládat, že právě černošští rappeři zažívají tento rozpor. Na jedné straně si chtějí uchovat svoji identitu, například takovou že jsou původem z Afriky nebo z Francouzských Antil (i když se třeba oni i jejich rodiče narodili již ve Francii) a na druhou stranu je jim vštěpován francouzský „univerzalismus“ a to, že jsou francouzskými občany a nemají nárok na další identity.⁵³

Francouzský univerzalismus, je myšlenka, která pochází již z dob Velké francouzské revoluce. Francouzská revoluce stavěla především na konceptu, že všichni budou rovnocennými občany. Z té doby také pochází francouzské národní motto *liberté, égalité, fraternité* (svoboda, rovnost, bratrství). I v současnosti je to koncept, kterého se francouzské instituce velmi svědomitě drží a oficiálně není a nebyl zpochybňován. Ovšem jeho existence

---

⁵⁰ Louise Wessbecher, „La Rumeur raconte son histoire, de la naissance du rap au procès contre Nicolas Sarkozy“, France 24, 10. listopad 2017, <https://www.france24.com/fr/20171110-rumeur-raconte-son-histoire-naissance-rap-proces-contre-nicolas-sarkozy> (staženo 11. května 2023).

⁵¹ John P. Pittman, „Double Consciousness“, in *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, ed. Edward N. Zalta a Uri Nodelman (Metaphysics Research Lab, Stanford University, 2023), <https://plato.stanford.edu/archives/spr2023/entries/double-consciousness/> (staženo 9. května 2023).

⁵² Ibid.

⁵³ Steve Martinot, „Introduction: The Double Consciousness“, in *Racism* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1999), XV-XXXVI.

implikuje, že hlavní jednotkou francouzského státu a společnosti je občan, jednotlivce. Soustředění se na jednotlivce vychází z myšlenky, že pouze takto mohou být plně naplněna univerzální práva jednotlivce bez případného nežádoucího dalšího vlivu. Proto není francouzskými institucemi nahlíženo na přání žádných společenských skupin, organizací, národnostních, jazykových, etnických, kulturních nebo náboženských skupin. Samozřejmě, není jim upíráno právo na existenci, ale není s nimi nijak počítáno v rámci francouzských institucí. Francouzský stát se soustředí na praktikování určité barvosleposti vůči svým obyvatelům. Občas se i mluví o neviditelnosti, kterou stát praktikuje vůči některým skupinám obyvatel, které by se třeba chtěly společně ucházet o zviditelnění. Právě z důvodů výše popsaných je ve Francii odmítáno zabývat se rasismem, protože se jedná o problém, který ve filozofii univerzalizmu nemůže teoreticky existovat.⁵⁴ Pro obyvatele, kteří se sami zařazují do různých minoritních skupin problém právě spočívá i v tom, že je jim upíráno právo na sebeidentifikaci s nějakou minoritní skupinou. Jak již bylo napsáno, jedinou jednotkou francouzské společnosti je být občanem. Pokud by nějaké minoritní skupiny, ať už se jedná o jakékoliv, chtěly uznání od francouzských institucí, případně třeba i podporu, prosazování jejich práv, úlevy, uznání jejich odlišné zkušenosti, kterou zažívají ve francouzské společnosti, tak je to vždy odmítnuto s odkazem na francouzský univerzalizmus.⁵⁵

2.1.3. *Négritude*

Négritude je filozofický a literární směr, který se objevil v meziválečné Francii a jedním z jeho významných aktérů byl Aimé Césaire. *Négritude*, ve volném překladu „černošství“ nebo také „černošskost,“ je filozofie, podle které by se podle Aimého Césaire „černoši měli smířit s tím, že jsou černí a zároveň akceptovat svoji minulost i současnost i budoucnost“. *Négritude*, je často spojována s vytvořením sounáležitosti mezi černochoy a probuzení jakéhosi kolektivního vědomí. Spojení *négritude* s tématem této práce spočívá především v tom, že v současnosti se toto vědomí a sounáležitost musí stále udržovat. *Négritude* bylo první hnutí které toto podporovalo. V současnosti může tuto sounáležitost udržovat právě populární hudba. Také jak *négritude*, tak i hudba mohou dávat hlas přehlíženým. *Négritude* také zdůrazňovala emancipační potenciál celého hnutí, který vycházel z otočení významu slova *négre*, které bylo silně pejorativní. Když ho začali používat sami černoši, stalo se z něho něco se spíše neutrálním

---

⁵⁴ KellyAnn Tsai, „Defying the Myth of Universalism“, Carnegie Mellon University, <http://www.cmu.edu/dietrich/modlang/news-stories/2023/mame-fatou-niang.html> (staženo 29. října 2023).

⁵⁵ David Keane a Jeremie Gilbert, „How French Law Makes Minorities Invisible“, *The Conversation*, 13. listopad 2016, <http://theconversation.com/how-french-law-makes-minorities-invisible-66723> (staženo 29. října 2023).

výrazem. Kritici poukazovali na to, že *négritude* se příliš vymezuje, a snad i vytváří nějaký „rasismus naruby“, ale další významný myslitel tohoto hnutí Léopold Sédar Senghor říkal že to: „není ani rasismus, ani sebenegace. Přesto to není jen afirmace; je to zakořenění sebe sama v sobě a sebezpotvrzení: potvrzení vlastního bytí. Není to nic víc ani méně než to, co někteří anglicky mluvící Afričané nazývali africkou osobností.“ Další sféra kritiky také poukazovala na to, že se nejedná o žádný boj proti rasismu a útlaku, když celý koncept spočívá hlavně v přijetí sebe sama. *Négritude* se převážně projevovala v poezii případně v literatuře.⁵⁶

Césaire se ve svých básních věnoval především negativním prožitkům spojených s černošskou identitou. V jeho básni *Sešit o návratu do rodného kraje* je poznat, jak drsný a negativní byl kolonialismus pro černochoy. Básni také procházejí pozitivní náhledy na černošskou kulturu, ale spíš z ní je cítit utrpení podrobených obyvatel.⁵⁷

Hnutí *négritude* bylo v neposlední řadě také antikoloniální hnutí. Jeho intelektuálním programem bylo také bojovat proti rasismu v koloniích a podpořit intelektuální rozvoj podrobených obyvatel. V nejlepší případě měla *négritude* dopomoci ke kompletnímu osvobození kolonizovaných obyvatel.⁵⁸

Dalšími autory, kteří tvořili v rámci hnutí *négritude*, byli Léopold Sédar Senghor a Léon-Gontran Damas. Oba byli především básníci a ve svých básních se často vztahovali ke zkušenosti utlačovaného a kolonizovaného. Zároveň se museli vyrovnat i s častou kritikou svých prací, a v neposlední řadě také s cenzurou, kdy francouzské orgány považovaly myšlenky v daných dílech za ohrožení mravnosti. Právě v této umělecké tvorbě, kterou tito autoři používali pro vyjádření problémů, kterým čelí jakožto černoši (i když převážně za hlubokého kolonialismu), je vhodná analogie k tvorbě současných rapových umělců, kteří vyjadřují tuto zkušenost v textech svých písní. Například rapper Youssoupha, jehož texty byly vybrány i pro analýzu v této práci, pojmenoval svoje album z roku 2015 *NGRTD*, což znamená *négritude*.⁵⁹

Léopold Sédar Senghor ve svém díle spíš zastával diskurz o pozitivní černošské kultuře. Velmi se vztahoval ke své africké identitě, africké historii a kultuře. V jeho básnickém díle *Chants d'ombre* (1945, česky přeložené jako *Zpěvy stínu*) je právě pozitivní náhled na africkou

---

⁵⁶ „A Brief Guide to Négritude“, poets.org, 23. květen 2004, <https://poets.org/text/brief-guide-negritude> (staženo 20. dubna 2023).

⁵⁷ Aimé Césaire, „Sešit o návratu do rodného kraje“, in *Postkoloniální myšlení II*. (Praha: tranzit.cz, 2011), 54 – 86.

⁵⁸ Anna Micklin, „Negritude Movement“, *Black Past* (blog), 29. červen 2008, <https://www.blackpast.org/global-african-history/negritude-movement/> (staženo 20. dubna 2023).

⁵⁹ Kathleen Gyssels, „Bit in the Mouth, Death in the Soul: Remembering the Poetry of Léon-Gontran Damas“, *The CLR James Journal* 24, č. 1/2 (2018): 255–70, <https://www.jstor.org/stable/26752186> (staženo 4. května 2023).

kulturu antitezí, proti koloniálním narativům, které Francouzi používali pro legitimizaci kolonialismu. Francouzi tvrdili, že Afričané neměli žádnou kulturu nebo tradice, ale Senghor oslavuje touto básní právě africkou kulturu.⁶⁰ Další Senghorovou básnickou sbírkou byla sbírka *Éthiopiennes* z roku 1956. Tématem básně *Chaka* z této sbírky bylo i propojení poezie se zkušeností černošů s kolonialismem. Senghorova osobnost dle něj vzešla z historie kolonizace, tedy byl černošský umělec, který používal francouzštinu jako svůj umělecký jazyk.⁶¹

2.1.4. Identita a rasismus

Identita nemusí být analytický pojem. Tato práce pracuje s konceptem identity, ale identita sama o sobě není v této práci jednotka analýzy. O přínosech a záporech konceptu identity se vyjádřil Rogers Brubaker a Frederick Cooper v článku *Beyond Identity*.⁶² Problém používání tohoto termínu jako analytického konceptu, spočívá v tom, že není vhodný pro většinu výzkumů, protože jak Cooper a Brubaker dokládají, identita jako koncept ztratil význam z toho důvodu, že v mnoha kontextech nabývá různého významu. S mnohovýznamností tohoto termínu je tedy velký problém a tato práce se z toho důvodu nebude používat identitu jako hlavní koncept. Nicméně téma práce nutně z identity vychází, protože rasismus, případně zkušenost jiného, jsou na identitu navázané, ale identita, stále není objektem analýzy této práce. Tou je diskurz určité skupiny obyvatel na téma rasismu, černošské zkušenosti a diskriminace. Brubaker a Cooper dále rozvíjejí myšlenku, že je důležité odlišovat dvě kategorie, a to kategorii praxe a kategorii analýzy. Tato práce například připouští, že praxe vybraných umělců je mluvit o rase, vztahovat se ke své rase a dále budovat svou identitu a mluvit o své specifické identitě, například v rámci jejich původu, nebo faktu, že bydlí na takzvaném *banlieue*. Tato práce se tedy zaměřuje pouze na to, jak se o daném problému vyjadřují daní umělci, tedy jaký je diskurz okolo rasismu (rasy) a odlišných zkušeností (identita) ve francouzském prostředí. Tato práce si neklade za cíl odpovědět na otázku jaká je identita vybraných lidí.⁶³

Rasa je ve skutečném světě velmi zakořeněný sociální konstrukt. Proto mohou existovat diskurzy týkající se rasy, rasové identity a rasismu. Ve Francii se s tímto diskurzem ve veřejném

---

⁶⁰ Bara Diaw, „Thématique de Chants d'ombre de Léopold Sédar Senghor -“, *A la Une* (blog), 20. leden 2018, <https://infoetudes.com/thematique-de-chants-dombre-de-leopold-sedar-senghor/> (staženo 22. června 2023).

⁶¹ „Éthiopiennes, Léopold Sédar Senghor : résumé“, Schoolmouv.fr, <https://www.schoolmouv.fr/enseignants/fiches-de-lecture/ethiopiennes-leopold-sedar-senghor/fiche-de-lecture> (staženo 25. listopadu 2023).

⁶² Rogers Brubaker a Frederick Cooper, „Beyond ‚Identity‘“, *Theory and Society* 29, č. 1 (2000): 1–47, <https://www.jstor.org/stable/3108478> (staženo 30. dubna 2023).

⁶³ Ibid.

prostoru setkáváme velmi málo, ale jak bylo zmíněno v předchozí části, například hnutí *Black lives matter* začalo na toto upozorňovat. Avšak pokud se tomuto vyhýbají mainstreamová média, je pravděpodobné, že se poukazování na problémy spojené s rasismem a etnicitou jiných obyvatel budou objevovat jinde. Často jsou ve francouzských médiích používány pojmenování, která explicitně nezmiňují rasismus, ale uvozují problémy s rasismem spojené. Například používání termínu „*problèmes des banlieues*“ tedy problémy na okrajových sídlištích.⁶⁴

Ve Francii se často poukazuje na skutečnost, že francouzský stát se staví barvoslepě k černochům, nebo lidem s odlišnou etnicitou, takže také například k muslimům. Francouzské státní instituce aplikují takzvaný univerzalizmus na všechny obyvatele. Jediná kategorie, která tedy existuje, je být francouzským občanem. Tento trend je možné vysledovat od počátku 20. století. Tato jediná oficiální kategorie se může dostávat do rozporu s vnitřním prožíváním mnoha lidí, kteří žijí ve Francii a třeba jsou i francouzskými občany. Být jen a pouze francouzským občanem je tedy i často terčem kritiky.⁶⁵

Jak jsem již napsal, nelze vybrané umělce kategorizovat pouze na základě jedné jejich identity. Každá jejich zkušenost je značně individuální. Oba vybraní umělci se ale vyjadřují k tématu černošské zkušenosti, kterou zažívají na základě svých prožívaných identit. Černošská zkušenost není něco, co je jednotné, ale je to plurální. Cílem práce je najít její manifestaci v diskurzu určitých rapperů. I černošská identita se netvoří sama o sobě, ale tvoří se v reakci na diskurz zvenčí, tj. diskurz rasistický, diskriminační nebo diskurz který nezahrnuje někoho odlišného do většiny. V akademickém diskurzu neexistuje shoda na černošské identitě, ale například Pap Ndiaye tvrdí, že vzniká jako jakási transnacionální zkušenost s tím být černoch.⁶⁶

2.1.5. Rasismus a rap v současné Francii

S postkolonialismem úzce souvisí také téma takzvaných *banlieues*. Jedná se o předměstská sídliště, která vznikala po druhé světové válce okolo mnoha francouzských měst. Na tyto sídliště se poté stěhovali nízkopříjmoví obyvatelé, kteří většinou vykonávali dělnické profese a také přichozí imigranti z bývalých kolonií, kteří také našli uplatnění převážně v dělnických profesích. Pro mnoho interpretů, je právě téma vyrůstání na sídlišti stěžejní v jejich tvorbě. Toto téma v sobě nezahrnuje pouze rasismus, ale také sociální vyloučení,

---

⁶⁴ Cyprien Avenel, „La construction du « problème des banlieues » entre ségrégation et stigmatisation“, *Journal français de psychiatrie* 34, č. 3 (2009): 36–44, <https://doi.org/10.3917/jfp.034.0036> (staženo 11. května 2023).

⁶⁵ Gary Dragorn, „La difficile utilisation des statistiques ethniques en France“, *Le Monde.fr*, 19. březen 2019, https://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2019/03/19/la-difficile-utilisation-des-statistiques-ethniques-en-france_5438453_4355770.html (staženo 10. května 2023).

⁶⁶ Jean Beaman, „Boundaries of Difference: Cultural Citizenship and Transnational Blackness“, in *Citizen Outsider*, 1. vyd., Children of North African Immigrants in France (University of California Press, 2017), 84–92, <https://www.jstor.org/stable/10.1525/j.ctt1w8h1qh.10> (staženo 25. listopadu 2023).

chudobu, drogy apod.⁶⁷ Všechna tato témata jsou typická pro rap. Nejsou ale typická pouze pro Francii, ale také pro Spojené státy, odkud rap pochází. V rapu se často velmi probírá takzvaný *street-credit*, který představuje často stylizování umělce do různých rolí. Mezi tyto role se například řadí být drogový dealer, člen gangu, lupič, agresor nebo bývalý vězeň. Umělci tyto role používají pro to, aby se zalíbili publiku, na které cílí, i když v mnoha případech nemusí být tato jejich identita pravdivá, a slouží pouze k ilustraci různých sociálních rolí ve skladbách daných umělců. To se samozřejmě týká pouze některých umělců. Někteří opravdu pocházejí z problémového prostředí a v minulosti měli problémy se zákonem. Jejich tvrzení o zkušenosti s rasismem mohou být také pouze uměle vytvořená, ale tato skutečnost nediskvalifikuje jejich celkový diskurz o rasismu ve francouzské společnosti. Umělci vybraní pro tuto práci, o kterých se dále zmiňuje metodologická část práce, nemohou být hodnoceni z tohoto hlediska. Pravdivost zkušeností obsažených v jejich textech není možné nijak ověřit. Je možné alespoň vycházet z rozhovorů a veřejně dohledatelných informací, které umělci poskytli.⁶⁸

Hip hop nebo rap jsou často asociovány s předáváním nějakého sdělení. Často se uvádí, že se jedná o hudbu, která předává nějakou zprávu. Předávání sdělení je nicméně běžné i v jiných hudebních žánrech. Jiné hudební žánry, které se během 20. století vytvořily, také měly na počátku „co říct“ a často se vymezovaly proti zavedenému mainstreamu, jak v hudební kultuře, tak v celé společnosti. Hip hop a rap se vyvinul především ve Spojených státech na konci 70. letech 20. století a na počátku sloužil převážně k zábavě jako hudební novinka k tanci a k poslechu na diskotékách a v klubech. Až později na přelomu 80. a 90. let se objevila první hudební uskupení ve Spojených státech, které zahrnují do rapu i silný sociální komentář. Tento žánr byl nejdříve pojmenován jako *reality rap*. Rapperi často uváděli, že pouze rapují o realitě, kterou sami vidí a zažívají. Tato realita byla často velmi drsná. Až na základě tohoto sociálního komentáře se začal rap vymezovat a obsahoval i v mnoha případech zřejmé politické mínění. Za zmínku stojí třeba skupiny N.W.A nebo Public Enemy, které také v dané době zaznamenaly obrovský úspěch. Dále díky tomu vznikl další žánr, který se označuje jako *gangsta rap*, který pocházel především z prostředí pouličních gangů na západním pobřeží Spojených států. Rapperi často byli součástí gangů. *Gangsta rap* se, ale dále vyvinul směrem od sociálního

---

⁶⁷ Paul Kirkness, „The Cités Strike Back: Restive Responses to Territorial Taint in the French Banlieues“, *Environment and Planning A: Economy and Space* 46, č. 6 (červen 2014): 1281–96, <https://doi.org/10.1068/a45636> (staženo 6. května 2023).

⁶⁸ Raj Khurmi, „How Street Cred Is Irrelevant Today — The Backwards Nature of Tekashi 6ix9ine“, *Medium* (blog), 3. říjen 2019, <https://medium.com/@rajkhurmi/how-street-cred-is-irrelevant-today-the-backwards-nature-of-tekashi-6ix9ine-c732dd4d7539> (staženo 9. května 2023).

komentáře k obsahu, který často souvisel s životem kriminálního. ⁶⁹ Protože byly tyto skupiny tak nesmírně populární mezi americkou veřejností, ale především mladými lidmi ze špatných poměrů, jejich sláva začala postupně pronikat i za hranice. První umělci v zahraničí, kteří se začali věnovat rapu, proto měli jako vzor často tyto, ve své době, kontroverzní skupiny. Kontroverze jim taky přidávala na autentičnosti a slávě. Témata jako rasismus, diskriminace, kriminalita, špatné životní vyhlídky byly převzaty například i některými francouzskými umělci. Zajímavé by bylo zjistit, jestli prožitky, které francouzští interpreti ve svých textech vokalizují jsou reálné, nebo jsou právě pouze inspirovány exportem americké „ghetto“ kultury. ⁷⁰ To ovšem není cílem této práce.

Francouzský stát je známý tím, že oficiálně zakazuje rozlišování svých obyvatel podle etnicity nebo rasy. Toto pravidlo vychází z filozofie francouzského univerzalizmu. Jedná se ale pouze o zákaz v rámci státem vedených statistik. Je tedy možné shromažďovat etnické údaje soukromým společnostem, které dělají průzkumy mezi obyvateli. Předpoklad této práce je ale takový, že to, že se o odlišnosti ve francouzském kontextu mluví mnohem méně, neznamená to, že odlišnost není akcentována například právě rapovými hudebníky. ⁷¹

Jedno z témat, které je vhodné hledat v rapových textech, jsou reakce na vzestup pravicového extrémismu. Francie podobně jako jiné evropské státy zažívá vzestup podpory stran, které se explicitně vymezují vůči imigraci, ale také vůči multikulturalismu. Samozřejmě tyto strany nejsou explicitně rasistické, to by bylo trestné, ale ideály, které často prezentují, těžko odpovídají bezproblémovému soužití odlišných lidí v různých komunitách. Vzestup rasismu nebo postojů, které jsou namířeny proti multikulturalismu, je ilustrací vzestupu politizace identity a určitého pocitu ohrožení vlastní identity ze strany lidí, kteří s těmito postoji sympatizují. Na konci roku 2022 dokonce zazněla rasistická urážka ve francouzském parlamentu směrem k černošskému poslanci, který zrovna mluvil o lodích s uprchlíky z Afriky. Rasistickou urážku pronesl člen pravicové strany Národní sdružení (*Rassemblement national*). Tato strana, která se předtím jmenovala Národní fronta (*Front national*) má dlouhou historii rasistických komentářů od svých členů a byla z rasismu obviňována často. Tento rasistický

---

⁶⁹ Eric Harvey, *Who Got the Camera : A History of Rap and Reality* (Austin: University of Texas Press, 2021), <https://web-s-ebsohost-com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/ebookviewer/ebook/ZTAwMHh3d19fMzA0NDg4MV9fQU41?sid=a3d8fcfa-2954-4c9f-a933-f132ddf17910@redis&vid=0&format=EB&rid=1>. 50 – 95 (staženo 9. května 2023)

⁷⁰ Karim Hammou, *Une histoire du rap en France* (Paris: Édition la Découverte, 2014). 90 - 92

⁷¹ „La difficile utilisation des statistiques ethniques en France“, *Le Monde.fr*.

komentář byl ostře odsouzen napříč politickým spektrem, ale může stále sloužit jako ilustrace toho, že rasismus je stále přítomný i v nejvyšší politice.⁷²

Postupně se také začíná v akademickém prostředí prozkoumávat diskriminace minoritních obyvatel policíí. Na nedávném zasedání výboru pro lidská práva OSN byla právě Francie kritizována i za rasové profilování policíí.⁷³ Jedná se o téma, které je velmi probíráno v současné populární kultuře. Příkladem mohou být celovečerní filmy jako *La Haine* (1995)⁷⁴, *Banlieusards* (2019)⁷⁵ a *Les Misérables* (2019).⁷⁶

Celosvětové hnutí *Black lives matter* mělo ve Francii v roce 2020 velkou odezvu a protestující často zdůrazňovali, že i Francie zažívá podobné problémy jako Spojené státy nebo Velká Británie. Příkladem může být smrt mladého Adama Traorého rukou policie v roce 2016, za kterou nebyl nikdo potrestán.⁷⁷

Nedávný průzkum, který zveřejnila francouzská televize TF1 zjistil, že 91 % černochů ve Francii se setkává s každodenním rasismem. Tento průzkum byl proveden s odstupem deseti let od předchozího a ukazuje, že tento pocit má mezi tázanými vzestupnou tendenci.⁷⁸

V souvislosti s nepokoji, které nastaly v roce 2005 v několika francouzských městech tehdejší francouzský ministr spravedlnosti Pascal Clément začal vyšetřování několika rapových skupin s odůvodněním, že podporují proti-bělošský rasismus. Byla to odpověď na petici z francouzského parlamentu, kterou inicioval gaullistický poslanec Francois Grosdidier. Obvinění umělci se ani nedali zahrnout do jedné kategorie, která by je nějak charakterizovala, někteří z nich ani nebyli v posledních několika letech činní a někteří z nich byli dokonce bělošští Francouzi. Celá tato aféra s obviněním umělců je vlastně racializace určitých společenských problémů, které ve Francii existují.⁷⁹ Racializace je proces řazení obyvatel do

---

⁷² Roman Sauvage, „Racisme et xénophobie au FN: les précédents | INA“, ina.fr, 4. listopad 2022, <https://www.ina.fr/ina-eclair-actu/racisme-xenophobie-rassemblement-national> (staženo 9. května 2023).

⁷³ „La France épinglée à l'ONU pour les discriminations raciales et les violences policières“, Franceinfo, 1. květen 2023, https://www.francetvinfo.fr/monde/onu/la-france-epinglee-a-l-onu-pour-les-discriminations-raciales-et-les-violences-policieres_5801627.html (staženo 6. května 2023).

⁷⁴ *La Haine*, režie Mathieu Kassovitz (film, 1995), 97 min.

⁷⁵ *Banlieusards*, režie Kery James a Leïla Sy (film, 2019), 96 min.

⁷⁶ *Les misérables*, režie Ladj Ly (film, 2019), 105 min.

⁷⁷ Guy Sorman, „Black Lives Matter à Paris: la France à l'heure américaine“, France-Amérique, 10. září 2020, <https://france-amerique.com/fr/black-lives-matter-a-paris-la-france-a-lheure-americaire/> (staženo 6. května 2023).

⁷⁸ „Racisme: 91% des personnes noires se disent discriminées en France, selon une enquête“, TF1 INFO, 15. únor 2023, <https://www.tf1info.fr/societe/racisme-france-enquete-91-pourcents-des-personnes-noires-se-sentent-discriminees-dans-leur-vie-quotidienne-2248247.html> (staženo 3. května 2023).

⁷⁹ Paul Silverstein, *Postcolonial France: Race, Islam, and the Future of the Republic* (Pluto Press, 2018), 131

určité rasové kategorie aktérem z vnějšku jejich skupiny. Je to tedy vytváření rasismu a jedná se o součást rasistického diskurzu dominantních aktérů.⁸⁰

Na přelomu června a července roku 2023 došlo v mnoha městech ve Francii k mnoha nepokojům. Byli vysvětlovány převážně rasovým a ekonomickým podtextem, kdy většina obyvatel, kteří se nepokojů účastnili byli původem imigranti z chudších čtvrtí. Rozbuškou pro nepokoje bylo zastřelení sedmnáctiletého neozbrojeného mladíka s kořeny v Severní Africe policií. Tyto nepokoje byly velmi násilné a docházelo k velkým škodám na majetku a k rabování. Takové násilí může dále podněcovat rasistické sentimenty vůči imigrantům nebo obyvatelům jiné kultury. Obyvatelé sídlišť ale nejsou pouze imigranti nebo lidé s předky v jiné zemi. Proto je možné, že v tomto případě média pouze používají imigrantský a rasizující diskurz i když se nezakládá na skutečnosti podobně jako v roce 2005 jak dokládá recenze věnující se několika studiím současně *Novembre 2005: sous les émeutes urbaines, la politique*⁸¹ a studie *Cultural Racist Frames in TF1's French Banlieue Riots Coverage*.⁸² Vymezování se proti informování o současných problémech ve Francii může být i jedním z motivů, objevujících se v analyzovaných textech v této práci.

2.2. Metodologie

Jako metodologický přístup byla vybrána kritická diskurzivní analýza. Jedná se o kvalitativní metodologii, která je vhodná k analýze menšího počtu vybraných textů. Kritická diskurzivní analýza umožňuje popis a rozbor zamýšlených významů v různých druzích textů nebo mluveného projevu. Je skrze ni i možné odhalit skryté významy a interpretovat metafory. To je velmi vhodné k analýze hudebních textů, protože ty používají hovorové vyjadřování.

Z dosavadních znalostí a prvního seznámení se s texty vychází hypotéza, že diskurz v textech vybraných umělců, který tato práce zkoumá, může být rozdělen do dvou kategorií. První je pozitivní diskurz o černošské identitě. Takový diskurz akcentuje pozitivní aspekty této identity a odráží se v něm pocity jako hrdost, sounáležitost, očekávání pozitivní budoucnosti, historie boje za lidská práva a historie boje proti kolonizaci. I když je použito slovo boj, tak se jedná o pozitivní zkušenost především úspěšných kampaní za rovnoprávnost nebo svobodu.

---

⁸⁰ „Racialization“, Alberta Civil Liberties Research Centre, <https://www.aclrc.com/racialization> (staženo 17. prosince 2023).

⁸¹ Valérie Sala Pala, „Novembre 2005: sous les émeutes urbaines, la politique“, ed. Laurent Mucchielli et al., *French Politics, Culture & Society* 24, č. 3 (2006): 111–29, <https://www.jstor.org/stable/42843470> (staženo 26. listopadu 2023).

⁸² Jayson Harsin, „Cultural Racist Frames in TF1's French Banlieue Riots Coverage“, *French Politics, Culture & Society* 33, č. 3 (2015): 47–73, <https://www.jstor.org/stable/26378243> (staženo 26. listopadu 2023).

Druhý výrazně zastoupený diskurz, který tvoří hypotézu, je negativní diskurz o černošské zkušenosti. Ten tedy akcentuje negativní aspekty toho být černochem ve Francii. Příkladem může být setkávání se s rasismem, další diskriminace nebo i rozpolcené vnímání vlastní identity.

Tuto hypotézu budu v práci testovat výzkumnou otázkou „Jaký diskurz o černošské zkušenosti ve Francii převažuje u vybraných umělců?“ Doplnující výzkumnou otázkou je „Jaký výklad společenské reality chce diskurz černošských rapperů ve Francii nastolit?“

K interpretaci výsledků diskurzivní analýzy jsem si zvolil následující kódování. Negativní diskurz odkazuje ke zkušenosti s diskriminací, rasismem, policejním násilím. Odkazuje k negativní tématům jako kolonizace a otroctví. Akcentuje také negativní vnímání dvojité identity a neukotvenost sebe sama. Pozitivní diskurz je především reprezentován sounáležitostí, pochopením, pozitivní dvojitou identitou. Odkazuje k tématům jako je boj za lidská práva, dekolonizace, významné osobnosti dekolonizace a černošského umění. Určité množství výrazů v diskurzu může být interpretováno jak pozitivně, tak negativně. V takovém případě se pokouším přihlídnout k obou možným interpretacím. Zároveň ve většině případů pracuji se širším kontextem, kdy jednotkou analýzy nemůže být pouze jeden výraz, ale nejčastěji to je alespoň jeden verš a dále to může být i skupina veršů nebo celá sloka.

2.2.1. Kritická diskurzivní analýza

Kritická diskurzivní analýza (dále jen CDA) je metoda, která je inspirovaná filozofií konstruktivismu Michela Foucaulta a další akademici ji rozvíjejí doteď. U zrodu této CDA jako vědní disciplíny stál předpoklad, že diskurz, který zkoumáme sám o sobě vytváří realitu, ve které se nacházíme. Od toho tedy konstruktivistické pojetí. Obecně se uvádí, že přispívá také k vytváření sociální zkušenosti, ke které se vztahuje. CDA nedokáže vysvětlovat kauzalitu jevů, ale dokáže pouze nacházet významy ve zkoumaném diskurzu. Protože CDA často přiznává svoji angažovanost do problematiky, kterou zkoumá, je kritizována ze strany epistemologie jako neobjektivní metoda. Kritická diskurzivní analýza ze svého principu neusiluje o objektivitu a obsahuje normativní cíle, jako například identifikování nějakého diskurzu. Kvůli tomu vyžaduje mít dostatečný vhled do problematiky a kulturní kompetence. Předpokladem pro tuto konkrétní práci byla tudíž znalost francouzštiny, znalost francouzské kultury a znalost hip-hopové kultury.⁸³

Diskurzivní analýza předpokládá, že jazyk není médium, které slouží pouze k přenosu informace, ale má sám o sobě svůj konstitutivní účel pro konstrukci reality. Diskurz je dále

---

⁸³ Vít Beneš a Petr Drulák, *Metodologie výzkumu politiky* (Praha: Sociologické nakladatelství, 2019). 294 – 295.

chápán jako součást akce, a také je rétoricky organizovaný. To znamená, že konkrétní diskurz soutěží o svůj výklad reality s jinými diskurzy a chce nastolit dominanci svého vysvětlení reality. Diskurzivní analýza pracuje se třemi základními otázkami, které aplikuje: Co dělá tento diskurz? Jak je tento diskurz konstruovaný, aby dělal to, co dělá? Jaké zdroje jsou k dispozici pro provádění této činnosti? Zásadní pro tuto metodu je také, že objektem výzkumu je samotný diskurz, a ne realita kterou prezentuje.⁸⁴

CDA má nezpochybnitelný přínos v tom, že odhaluje realitu, která je konstruována jednotlivými aktéry. Zpravidla se jako první objevuje diskurz dominantních aktérů v dané společnosti, který může zastínit jiné diskurzy. Prostřednictvím mapování dominantních diskurzů lze zkoumat zastoupení hlasu jednotlivých částí společnosti. Vybraní aktéři, tedy černošští rappeři, jsou oproti rodilým Francouzům a rétorice univerzalizmu zastoupeni méně, ale zároveň se vůči dominantnímu diskurzu vymezují a ukazují na jeho nedostatečnost v reprezentaci skutečného zastoupení obyvatel Francie.

Černošské hlasy mohou být zkoumány také jako samostatní aktéři, ale jsou také součástí menšího společenství. Výzkum tedy umožňuje vidět jaký diskurz produkuje tato skupina a jak se staví k majoritnímu diskurzu ve Francii. CDA je často využívána právě pro odhalení dominantních utlačujících diskurzů, tedy například rasistického diskurzu, který utlačuje hlas menšiny. V této práci ale bude využita opačným způsobem tak, aby ukazovala diskurz, který se vymezuje vůči dominantnímu diskurzu.

Teorii a metodologii diskurzivní analýzy se věnují v současnosti v akademickém prostředí například Norman Fairclough, Ruth Wodak, Teun A. van Dijk a Siegfried Jäger. Teorii CDA rozvíjejí doteď a neustále rozvíjejí možné metodologie, přístupy a problémy, které CDA zahrnuje.

Norman Fairclough mluví o kritické diskurzivní analýze jako o multidisciplinární metodě, která mimo vybraný analyzovaný diskurz, který analyzuje, musí také zahrnout další společenské fenomény, které se daného diskurzu týkají. Diskurz tedy neexistuje v prázdnotě, ale vychází a vztahuje se k další realitě, která je pro výzkumníka možná k pochopení například i jinými metodami. Fairclough nahlíží na CDA jako na práci se znaky, které jsou obsažené v textu a má tedy sémiotické pojetí. Fairclough je představitelem kritické

---

⁸⁴ Petr Drulák a kol., *Jak zkoumat politiku: Kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*, roč. 2008 (Praha: Portál), 103.

diskurzivní analýzy, pro kterou je také stěžejní lexikální stránka textu. Tedy gramatická, fonologická a další analýza.⁸⁵

Van Dijk shrnul všechny úvahy, které kritická diskurzivní analýza a diskurz mají a jsou pro CDA zásadní. CDA by měla pracovat s těmito osmi předpoklady:⁸⁶

1. Kritická diskurzivní analýza se týká sociálních problémů
2. Mocenské vztahy jsou diskurzivní
3. Diskurz tvoří společnost a kulturu
4. Diskurz dělá ideologickou práci
5. Diskurs je historický
6. Vazba mezi textem a společností je zprostředkována
7. Analýza diskurzu je interpretační a vysvětlující
8. Diskurz je formou sociálního jednání.

Siegfried Jäger předkládá pro práci s diskurzivní analýzou následující postup. Zaprvé, charakteristika prostředí, ve kterém diskurz vzniká. Dále stanovení výzkumného vzorku. Dále analýza s důrazem na zařazení daného diskurzu do obecné větve, do které patří. Dále důkladnější analýza vybraných nejtypičtějších diskurzů, na které se zaměřujeme. Nakonec obecná a celková analýza sektoru, na který se zaměřujeme.⁸⁷

Faircloughova kritická diskurzivní analýza je nejlepší systém pro využití v této práci. Používá tří dimenzionální model: Deskripce, interpretace a explanace.

Studium diskurzu je možné aplikovat na společenské situace, kdy je určitý společný diskurz narušován okrajovým diskurzem. Dochází k tomu, když je dominující mocenský narativ nabouráván vyzývajícím narativem.

Práce aplikuje kritickou diskurzivní analýzu na texty skladeb vybraných rapperů a snaží se v nich odhalit výklad jejich reality, která je poznamenána systémovým rasismem, kterému čelí. Tím ukáže, jaký je diskurz odporu vůči dominantnímu rasistickému diskurzu ve Francii. Práce se zaměřuje na všechny zmínky, které je možné interpretovat jako zkušenost s diskriminací, reakci na diskriminaci, názory na diskriminaci a v neposlední řadě také pozitivní afirmaci své vlastní identity, kterou daní umělci mají. Negativní diskurz, který by měl dle

---

⁸⁵ Norman Fairclough, *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*, (London: Routledge, 2010). 16 - 20

⁸⁶ Teun A. van Dijk, „Introduction: What is critical discourse analysis?“, in *The handbook of discourse analysis*, ed. Deborah Schiffrin, Deborah Tannen, a Heidi E. Hamilton (Oxford: Blackwell publishers ltd., 2001). 352 - 371

⁸⁷ Siegfried Jäger, „Discourse and knowledge: Theoretical and methodological aspects of critical discourse and dispositive analysis“, in *Methods of Critical Discourse Analysis*, Ruth Wodak a Michael Meyer (London, 2001), 32–54.

hypotézy převažovat, by měl ukazovat na tu část reality, jíž jiné diskurzy nedávají prostor nebo je jimi přímo potlačována. Proto je hledání negativní zkušenosti v textech základem této hypotézy.

Práce se soustřeďuje primárně na způsob, jakým se vybraní umělci vyjadřují o daných tématech. Snaží se je poté zařadit do proudů diskurzů na téma černošské zkušenosti ve Francii. Vybraní rappeři se také vyjadřují k rasismu mimo písně, které produkují, například formou rozhovorů. Rapper Kery James, jehož texty byly vybrány pro analýzu v této práci, natočil 2 celovečerní hrané filmy, které se především věnují sociálním problémům na francouzských předměstích, a jedná se o důkaz, že se jedná o umělce, který je věnuje sociálním tématům dlouhodobě.⁸⁸

Některé části textů mohou být interpretovány jak negativně, tak i pozitivně. Takovým diskurzem může být prožívání plurální identity a boje za lidská práva a vztahování se směrem k Africe. V tomto případě je vhodné využít širšího kontextu skladby pro interpretaci daného úseku textu, případně přihlídnout k obou možným interpretacím této části textu.

2.2.2. Výzkumné otázky

Na základě uvedeného přehledu literatury je zřejmé, že diskurz o rase ve studiu francouzského rapu velmi chybí. Nejčastěji je vytlačován studii, zaměřujícími se na náboženství ve francouzském rapu. Jak již bylo ukázáno, francouzský akademický výzkum se obecně vyhýbá studiu černošské zkušenosti. Proto je tato práce vhodným příspěvkem do debaty o rasismu a černošské zkušenosti ve Francii, která téměř chybí.

Jako hlavní výzkumnou otázku jsem si zvolil „Jaký diskurz o černošské zkušenosti ve Francii převažuje u vybraných umělců?“ Jako doplňující otázka byla zvolena „Jaký výklad společenské reality chce diskurz černošských rapperů ve Francii nastolit?“

2.3. Výzkumný vzorek

Pro výzkum byla vybrána tvorba dvou francouzských rapperů. Youssouphy a Keryho Jamese. Kery James i Youssoupha jsou řazeni ve francouzské hudební scéně do subžánru, kterému se říká *rap conscient*. *Conscient* znamená uvědomělý. Jedná se tedy o rappery, kteří jsou známí svojí sociální angažovaností v hudbě. V angličtině se používá také termín *political rap/hip-hop*. Byli vybráni pro analýzu, protože jejich tvorba má tím pádem společenský dopad a potenciál inspirovat širší společnost.

---

⁸⁸ „Rap Politique et Rap conscient: C'est quoi le rap conscient?“, culturap, <https://culturap.fr/glossaire/cest-quoi-le-rap-conscient/> (staženo 6. června 2023).

Při jejich výběru bylo zohledňováno množství aspektů. Důležité bylo, jestli jsou stále aktivní ve své profesionální kariéře. Youssoupha vydal své poslední album v roce 2021 a Kery James v roce 2018, což v obou případech splňuje požadavek, aby jejich tvorba byla stále aktuální. Hudebníci většinou nevydávají celé studiové album každý rok, takže i rok 2018 je pro Keryho Jamese dostatečný. Dalším kritériem bylo to, že tito dva umělci jsou na kulturní scéně francouzské hudby řazeni do kategorie sociálně uvědomělého rapu. Rap v současnosti s jeho masovou popularitou často ztratil silný a někdy i kontroverzní sociální komentář, proto byli ze současné tvorby vybraní umělci, kteří se nebojí mluvit o tématech, kterým se i více úspěšní umělci vyhýbají.⁸⁹

Dalším důležitým kritériem byl dosah jejich textů. Oba umělci mají mnoho milionů shlédnutí a poslechů na platformě YouTube. Youssoupha má u videoklipu ke skladbě *Dreamin'* z roku 2012 přes 46 milionů shlédnutí k prosinci 2023.⁹⁰ Kery James má přes 28 milionů shlédnutí u videoklipu skladby *Lettre à la République* z roku 2012.⁹¹ Pro kontext stojí uvést, že Francie měla v 1. lednu 2023 přes 68 milionů obyvatel včetně zámořských území.⁹² Díky jejich dosahu a popularitě mají skrze své texty možnost témata společenské debaty. Počet přehrání na jiných platformách nebyl pro výběr relevantní.

Na některých vybraných skladbách jsou přítomná vystoupení i jiných umělců. V rapu se hostování na skladbě nazývá jako *featuring* zkráceně *feat*. To je výhodné pro analýzu v této práci, protože to umožňuje ukázat i další témata a pohledy, které tito hostující umělci přinášejí k debatě o černošské zkušenosti a rasismu. Hostující umělci jsou často také velmi úspěšní hudebníci, ale jejich tvorba není tak zaměřená na sociální témata jako ta Keryho Jamese a Youssouphy. Hostování na skladbě hudebníků, kteří se věnují sociálně uvědomělému rapu tak pro ně může být příležitost, jak vyjádřit své angažované názory a oslovit větší publikum, které Youssoupha a Kery James mají. Hostující umělci na skladbách použitých pro tuto analýzu jsou kapela Staff Benda Bilili, Oumar, SAM, Médine, Lino, Imani a Féfé.

Pro výběr konkrétních skladeb byl zohledněn i obsah textů, kdy byla sledována klíčová slova jako rasismus, diskriminace, černá barva pleti, černošská zkušenost, černošská komunita,

---

⁸⁹ Benoît Jourdain, „Pourquoi le rap français ne rime plus forcément avec musique engagée“, Franceinfo, 12. červenec 2020, https://www.francetvinfo.fr/culture/musique/rap/pourquoi-le-rap-francais-ne-rime-plus-forcement-avec-musique-engagee_4040413.html (staženo 10. prosince 2023).

⁹⁰ Kanál Youssouphy na Youtube, údaje k 17. prosinci 2023. Dostupné zde: <https://www.youtube.com/@Youssouphamusik>

⁹¹ Kanál Keryho Jamese na Youtube, údaje k 17. prosinci 2023. Dostupné zde: <https://www.youtube.com/@KeryJamesTV>

⁹² „Population au 1er janvier | Insee“, Insee.fr, <https://www.insee.fr/fr/statistiques/5225246> (staženo 17. prosince 2023).

kolonialismus, dekolonizace, černošství, otroctví, zatýkání, boj a další. Vybraní umělci se ve své tvorbě věnují i jiným sociálním tématům, nesouvisejících tolik s černošskou zkušeností, a proto byly vybrány pouze skladby, u kterých témata černošství převažují.

Protože oba interpreti na sociálních tématech zakládají většinu své hudby, poskytují pro kritickou diskurzivní analýzu takové množství materiálu, které odpovídá rozsahovým možnostem práce. Výhodou užšího výběru interpretů a skladeb je také možnost zaměřit se na hlubší analýzu textů.

Kery James a Youssoupha se často vztahují k tomu, že jsou muslimové. Vzhledem k tomu, že práce se zaměřuje pouze na rasismus, který je zaměřený na barvu kůže, ne na diskriminaci pramenící z odlišného náboženství, na tento aspekt nebude brán takový zřetel. Identita spojená s náboženstvím je podobně neukotvená jako identita spojená s barvou kůže nebo původem. Téma náboženství ve francouzském rapu je rozvinutější téma v množství akademických prací, ale téma rasy je spíše okrajovější téma, jak bylo uvedeno již v přehledu literatury.

2.3.1. Představení vybraných umělců

Kery James se narodil v roce 1977 na Guadeloupu a vyrůstal ve městě Orly v Pařížské aglomeraci. Poprvé zaznamenal úspěch, když se objevil v jedné z písní na albu francouzského rappera MC Solaara v roce 1991. Dále se objevoval na různých projektech s jinými umělci a působil ve skupině *Ideal J*. V roce 2001 vydal po delší tvůrčí pauze nezávisle sólové album pojmenované *Si c'était à refaire...* (Kdybych to měl udělat znovu...), které mělo velký úspěch a také odstartovalo jeho sólo kariéru v žánru sociálně uvědomělého rapu.⁹³ Následovalo *Savoir et vivre ensemble* (Poznání a společné soužití) v roce 2004. V roce 2005 vydal album *Ma Verité* (Moje pravda), v roce 2008 *À l'ombre du show business* (Ve stínu showbusinessu), v roce 2009 *Réel* (Skutečný), v roce 2012 *92.2012*, v roce 2013 *Dernier MC* (Poslední MC⁹⁴), v roce 2016 *Mouhammad Alix* a v roce 2018 *J'rap encore* (Stále rapuji). Kery James také jakožto scénárista natočil dva celovečerní filmy ve kterých sám účinkoval a to *Banlieusards 1* a *2*. V těchto filmech se také věnoval sociálním tématům z pařížských předměstí, proto název *Banlieusards*.

Youssoupha se narodil v roce 1979 v Kinshase v Demokratické republice Kongo. V roce 1989 se přesunul do Osny ve Val d'Oise v pařížské aglomeraci. V roce 2007 vydal své první sólové album s názvem *À chaque frère* (Každému bratrovi). Další album přišlo v roce 2009 s názvem *Sur les chemins de retour* (Na zpátečních cestách). Dále vydal v roce 2011 *Noir*

---

⁹³ „Biographie Kery James, âge et discographie | Culture TV5MONDE”, TV5MONDE Culture, <https://culture.tv5monde.com/musique/biographies-artistes/kery-james-1298> (staženo 26. června 2023).

⁹⁴ MC je synonymum pro rappera a vychází ze slova *Master of ceremonies*.

D**** (Černá touha), v roce 2015 *NGRTD*, v roce 2018 *Polaroid experience* a v roce 2021 *NEPTUNE TERMINUS*.

Níže jsou uvedeny analyzované skladby v této práci.

Youssoupha:

Black Out (NGRTD) 2015

Rap franc CFA (En noir & blanc (En attendant Noir D****)) 2011

À force de le dire (Sur les chemins du retour) 2009

Noir désir (Noir désir) 2012 společně s kapelou Staff Benda Bilili

Blokk identitaire (Protest song) 2013 – originálně se jedná o skladbu na albu rappera Médina, ale Youssoupha hraje ve skladbě tak významnou roli, že jsem se rozhodl tuto skladbu také podrobit analýze.

L'enfer c'est les autres (Noir Désir) 2012

Le jour où j'ai arrêté le rap (Polaroid Experience) 2018

A CHAQUE JOUR... (NEPTUNE TERMINUS) 2021 společně s rapperem Imanim

Rendons à Césaire (À chaque frère) 2007

Musique nègre 2016 společně s Kery Jamesem a Médinem

Kery James:

Musique nègre 2016 společně s Youssouphou a Médinem

Douleur ébène (Mouhammad Alix) 2016

Gang (J'rap encore) 2018 společně s rappery Oumarem a SAM

Banlieusards (À l'ombre du show business) 2008

Lettre à la République (92.2012) 2012

Dernier MC (Dernier MC) 2013

Blues (J'rap encore) 2018 společně s rapperem Féfé

Constat Amer (Dernier MC) 2013

Pro přístup k samotnému textu skladeb jsem využil různé sekundární přepisy textů na internetu. Existují platformy, na které je, co se týče textů spolehnouti jako paroles.net a genius.com. Text skladeb je často dostupný i přímo na YouTube nebo Spotify, kde jsou skladby také jednoduše dostupné jakožto primární zdroj a je tak možné ověřit platnost přepsaného textu. S texty pracuji ve francouzštině, k čemuž mám dostatečné znalosti. Pro některé slangové výrazy je využil slovníky.

2.3.2. Specifické jazykové prostředky

Pro analýzu rapových textů je nutné se také alespoň základně seznámit se specifickými jazykovými prostředky, které se vyskytují v současné mluvené francouzštině. Ta například velmi často používá argot, který se nazývá *verlan*. Jedná se o změnění slabik, případně písmen ve slově, tak aby výsledné slovo bylo stále vyslovitelné. Tím vzniká nové slovo, s původním významem. V rapu a celkově v mluvě mladých lidí se jedná o něco zcela běžného. Existují například slova jako *renoi*, což znamená černocho, od slova *noire*, *meuf* od slova *femme* a je jich mnoho.⁹⁵ Zajímavé je i slovo *beur*, které je pozměněný *verlan* na druhou pro slovo *arabe* a jeho přímý *verlan rebeu*.⁹⁶

3. Výzkumná část práce

Pro pochopení velké části textů a smyslů, které v nich mohou být zakódované, je nutné je rozřadit do kategorií podle tématu, ke kterému se vztahují. Jednotlivé texty se zřídka jako celek vztahují k pouze jednomu tématu, proto jsem se rozhodl pro kategorizaci napříč těmito texty na základě témat. Témata na rozřazení do kategorií, na které se zaměřila CDA, jsou:

1. Kolonizace / Dekolonizace / Neokolonialismus / Postkolonialismus
2. Afrika / Africké dědictví / Africká diaspora / Afrofuturismus
3. Rasismus / Diskriminace / Policejní násilí
4. Boj za lidská práva / *Négritude*

3.1 Kolonizace

První písní, která se dotýká tématu kolonizace, je skladba *Black Out*⁹⁷ z roku 2015 od Youssouphy, která vyšla na albu *NGRTD*. Hlavním tématem této písně je kolonialismus a jeho odkaz v současném výkladu historie. Youssoupha používá anglický termín *black out*. Ten primárně znamená upadnutí do bezvědomí, ale v tomto případě znamená, že někdo zavírá oči před nějakým tématem. Podle Youssouphy to jsou občanská válka v Côte d'Ivoire, genocida ve Rwandě, občanská válka ve Středoafričské republice, humanitární krize v Dárfúru a především

---

⁹⁵ „Podcast #11: C'est ouf le verlan! Son origine et son utilisation en français - Alice Academy“.

⁹⁶ Catherine de Coppet, „Descendants d'immigrés maghrébins, éternel étrangers ? : la fabrique du mot ‚Beur‘“, France Culture, 25. květen 2018, <https://www.radiofrance.fr/franceculture/descendants-d-immigres-maghrébins-eternel-etrangiers-la-fabrique-du-mot-beur-2072744> (staženo 17. prosince 2023).

⁹⁷ Youssoupha, „Black out“, skladba 13 na *NGRTD*, Bomayé Musik, 2015, Genius: <https://genius.com/Youssoupha-black-out-lyrics> (staženo 1. listopadu 2023).

odkaz černošských revolucionářů a bojovníků za dekolonizaci a práva černochů Kwame Nkrumah, Patrice Lumumby, Steva Bika a Toussainta Louvertura.

Guerre civile en Côte d'Ivoire, Black Out

Génocide au Rwanda, Black Out

Guerre communautaire en Centrafrique, Black Out

Crise humanitaire au Darfour, renoi, Black Out

Kwame Nkrumah, Black Out

Patrice Lumumba, Black Out

Steve Biko, Black Out

Toussaint Louverture, renoi, Black Out

Podle Youssouphy jsou černoši kteří žijí v současnosti na globálním severu, produktem kolonizace a nemělo by na ně být nahlíženo jako na nechtěné imigranty. Za špatné životní podmínky v Africe může podle něho převážně kolonizace. V neposlední řadě se Youssoupha zmiňuje i o negrofobii, která je podle něho přítomná v západním světě a nejvíce v Maghrebu. Je tedy zajímavé vidět, že i v současnosti se hudebník odkazuje k velkým osobnostem afrického nacionalismu a boje za dekolonizaci. Kwame Nkrumah byl bojovník za nezávislost v Ghaně a později autoritářský prezident. Jak je vidět, je stále vnímán jako jedna z významných postav afrického boje za nezávislost, skrze jeho zmínění v této skladbě.⁹⁸ Stejně jako Patrice Lumumba, konžský bojovník za nezávislost a pozdější premiér, Steve Biko, jihoafrický bojovník proti apartheidu a Toussaint Louverture, vůdce Haitské revoluce. Je také možné, že Youssouphovo zmínění těchto čtyř osobností prosazuje připomínání si jejich odkazu, který v současném světě není příliš přítomný, ale pro černošskou kulturu může mít zásadní vliv. To podporuje opakující se motiv písně „black out.“

Négrophobie en Occident, pire encore au Maghreb

Et l'ignorance reste la pire des soumissions

J'suis pas issu d'immigration, moi, j'suis issu d'la colonisation

J'prie pour la mobilisation, l'espoir après les crises

J'veux pas être victime de l'Histoire, j'veux qu'mes enfants l'écrivent⁹⁹

---

⁹⁸ „Kwame Nkrumah | Biography, Education, | Britannica“, <https://www.britannica.com/biography/Kwame-Nkrumah> (staženo 26. listopadu 2023).

⁹⁹ Youssoupha, „Black out“, skladba 13 na *NGRTD*

Další skladbou, jejíž hlavním tématem je kolonizace je *Rap franc CFA*¹⁰⁰. Skladba vyšla na kompilaci nepoužitých skladeb *En Noir et Blanc: En attendant Noir Désir* v roce 2011. CFA frank je měna, která je v současnosti hlavní měnou v 14 státech Afriky. Jedná se o měnu, která má pevně stanovený kurz k euru a nahlíží se na ni jako na poslední koloniální projekt Francie v Africe. Je to z toho důvodu, že měna je stále kontrolována Francií a také přispívá k vytváření dojmu, že Afričané nemohou mít svoji vlastní nezávislou měnu.¹⁰¹

Youssoupha dále kriticky poukazuje na časy kdy existovaly kolonie a tvrdí, že je stále nutné bojovat proti opresi.

On peut pas oublier la France-Afrique
Nique le temps des colonies
Instinct de guerre pour un homme de paix
Message de paix en temps de guerre
(...)
Toujours en guerre et mon Afrique se résigne
(...)

Ils disent que ca fait seulement 50 piges qu'on est independant

Youssoupha také vyjadřuje negativní postoj k tomu, že lidé si myslí, že je to teprve 50 let od dekolonizace většiny afrického kontinentu. Podle něj byli Afričané svobodní vždy, a je jasné z vyznění skladby, že nechce, aby nesvobodní ještě někdy byli. Tím nepřímou tvrdí, že by Africe mohl hrozit například ještě neokolonialismus.

Skladba *Douleur ébène*¹⁰² od Keryho Jamese vyšla na albu *Mouhammad Alix* v roce 2016. Tato skladba může být interpretována dvěma způsoby. Ústředním téma skladby můžou být problémy, se kterými se Kery James setkává kvůli svojí barvě kůže. Druhou možnou interpretací je odkaz k otroctví, které se váže na kolektivní historickou zkušenost černochů, se kterou se pouze těžko vyrovnávají. Kvůli ambivalenci vyznění této skladby jsem se rozhodl ji zařadit do kategorie kolonizace, protože se v ní objevuje slovo řetězy, které je spojené s

---

¹⁰⁰ Youssoupha, „Rap franc CFA,“ skladba 12 na *En noir & blanc (En attendant Noir D****)*, Bomayé Musik 2011, <https://genius.com/Youssoupha-rap-franc-cfa-lyrics> (staženo 12. prosince 2023).

¹⁰¹ *Le franc CFA, monnaie coloniale ou gage de stabilité économique?* | TV5MONDE - Informations, 2016, <https://information.tv5monde.com/afrique/le-franc-cfa-monnaie-coloniale-ou-gage-de-stabilite-economique-25766> (staženo 26. listopadu 2023).

¹⁰² Kery James, „Douleur ébène,“ skladba 2 na *Mouhammad Alix*, Suther Kane – 94 Side P. 2016, Genius: <https://genius.com/Kery-james-douleur-ebene-lyrics> (staženo 2. prosince 2023).

narativem otroctví. Na začátku v refrénu je spojována (černá) barva kůže s utrpením, kterým si Kery James prochází, pravděpodobně kvůli odlišnosti a s tím spojeným rasismem.

Douleur ébène, mon histoire est faite de couleur et peine

Je ne suis pas au bout de mes chaînes

(...)

J'ai vécu dans l'ombre de ma douleur ébène

Kery James se ještě věnuje pocitu, že je cizinec a že nikdy nebude na svém místě z důvodu své barvy kůže.

Étranger, quoi que je fasse, je n'serai jamais à ma place

Noire est ma couleur, et pas qu'en surface

Je soigne une douleur, une autre la remplace

Je manque d'air, j'manque d'espace

Další část skladby se věnuje spíše černošství a kolonizaci. Kery James opakuje narativ, který se objevil i v jiných skladbách o tom, že kontinent Afriky má geograficky podobu zbraně, převážně je v možné v něm najít obrys pistole. Asociuje utrpení Afričanů s těžbou surovin v Africe, převážně ropy a diamantů. Myslí si, že právě těžba drahých surovin přispívá k násilí, které se v Africe odehrává. To tvrdí i například stránky *Armed Conflict Location and Event Data Project*. Možnost jednoduchého exportu surovin, u kterých lze jen těžko prokázat původ je interpretován jako jeden z důvodů dlouhodobých vnitrostátních konfliktů v Africe. Prodej surovin totiž umožňuje dlouhodobě financovat operace ozbrojených skupin a stává se i jedním z důvodů boje o území.¹⁰³

En forme de pouchka est mon continent

Ces larmes ne sèchent pas incontinent

Vomi du pétrole, crache des diamants

Pourquoi crois-tu que son sol, soit rougi par le sang?

3.2 Afrika

Skladbou, jejíž jednou částí je i téma současné Afriky, je Youssouphova skladba *À force de le dire* z roku 2009 na albu *Sur les chemins du retour*.¹⁰⁴ Youssoupha zmiňuje utrpení,

¹⁰³ Roudabeh Kishi, „Resource-Related Conflict in Africa“, *ACLEDA* (blog), 19. listopad 2014, <https://acleddata.com/2014/11/19/resource-related-conflict-in-africa/> (staženo 17. prosince 2023).

¹⁰⁴ Youssoupha, „À force de le dire,“ skladba 4 na *Sur les chemins du retour*, Mukongo Business 2009, Genius: <https://genius.com/Youssoupha-a-force-de-le-dire-lyrics> (staženo 17. října 2023).

kterým je Konžská krize, odkud Youssoupha pochází. Konflikt v Demokratické republice Kongo (DRC) trvá již od roku 1996 a v roce 2023 ještě zintenzivnil. V současnosti se jedná se o multietnický a mezinárodní konflikt, který je živen i drahými surovinami, které se v DRC nacházejí. V DRC kvůli konfliktu od roku 1996 zemřelo přibližně šest milionů lidí a sedm milionů lidí je vnitřně přesídlených.¹⁰⁵ Youssoupha si všímá, že událostem v Demokratické republice Kongo nikdo nevěnuje pozornost a následně ještě pronese dva verše v jazyce lingala, kterým se v Kongu hovoří. To ukazuje na pozitivní vztah Youssouphy ke svému africkému původu a zároveň to ukazuje jeho dvojí identitu. Je francouzský úspěšný umělec, který rapuje ve francouzštině a zároveň někdo, kdo stále ovládá jazyk svých předků, a dokonce i soucítí s obyvateli Konga.

*Y'a cette tragédie humaine dont l'opinion se moque
Pourtant la guerre au Congo a fait plus de 4 millions de morts
À force d'avoir mon dialecte qui balance
En argot et en français sont mes lettres mais j'oublie pas ma langue
Baninga bo lela té, Soki lelo na yé té
Muana a bosanaka nzela mboka na yé té*

Další skladbou s výrazným tématem afrického dědictví je Youssoupova skladba *Noir Désir* na stejnojmenném albu z roku 2012.¹⁰⁶ V písni Youssoupha hned v úvodu polemizuje s Francií, jakožto státem, když říká že „Francii buďto miluješ, nebo ji opustíš.“

Cette chanson c'est comme la France, frère: tu l'aimes ou tu la quittes

Celá skladba dále čerpá z množství postkoloniálních témat a také především z odkazu hnutí *négritude*. Podle Youssouphy je hnutí především důležité kvůli svému kulturnímu odkazu a nejedná se o hnutí, které by bylo primárně založené na rase. V písni se opakuje refrén v jazyce lingala, kde Youssoupha vyzývá, aby se černoši probudili a vnímali svoje dědictví.

La négritude, c'est une histoire de culture, pas une question de race

Youssoupha dává do ambivalence dědictví na které mohou být černoši hrdí, a současnou realitu z které se podle něho příliš těšit nemůžou. Nejdříve říká, jak faraóni byli také černoši, což pozitivně rámuje celou černošskou historii jako historii moudrých vládců a vyspělé

---

¹⁰⁵ „Conflict in the Democratic Republic of Congo“, Global Conflict Tracker, <https://cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/violence-democratic-republic-congo> (staženo 17. prosince 2023).

¹⁰⁶ Youssoupha, „Noir Désir,“ skladba 11 na *Noir Désir*, Bomaye Musik 2012, Genius: <https://genius.com/Youssoupha-noir-desir-lyrics> (staženo 5. listopadu 2023).

civilizace, ale podle Youssouphy není na co být hrdý, když současná realita je pro černošství spíše ostuda.

Renoi, c'est bien beau d'avoir été Pharaon

Mais le passé n'est qu'un caveau si le futur passe par la honte

Současná věda se spíše přiklání k poznatku, že aplikovat rasové ideály na starověký Egypt je anachronické a že celá egyptská civilizace, která trvala tisíce let byla pravděpodobně velmi multikulturní.¹⁰⁷ Youssoupha dále pronáší frázi, že "Hlavním nepřítelem černého člověka je černý člověk" což je analogie na latinské přísloví „*homo homini lupus*“ které znamená „člověk člověku vlkem.“ Pravděpodobně se jedná o narážku na historii otroctví a toho, že afričtí vládci spolupracovali odjakživa na obchodu s otroky a prodávali své spoluobčany do otroctví.¹⁰⁸

Le premier ennemi de l'Homme noir reste l'Homme noir

Poslední zásadní částí této písně je Youssouphova polemika s konceptem „*Mission civilisatrice*“ a s tím, kdo určuje minulost a budoucnost států, které byly v minulosti kolonie. „*Mission civilisatrice*“ bylo francouzské motto, kterým byl zaštiťován kolonialismus. Francouzi argumentovali, že do kolonií přinášejí hodnoty civilizace a učí podle nich nevzdělané obyvatelstvo modernímu způsobu života. Pochopitelně se však jednalo o čistě subjektivní hodnoty, které nerefletovaly předchozí vývoj kontinentu. Youssoupha také říká, že je problém přepsat africkou historii tak, jak by měla doopravdy znít, především z důvodu importu evropského náboženství, především křesťanství do kolonií. Náboženství jako jedna ze základních společenských a lidských hodnot převážně přetrvala přes všechny změny, ale do Subsaharské Afriky bylo křesťanství importováno z Evropy. Jedná se vlastně o pozůstatek kolonialismu. Je tedy možné, že vyzývá, aby se Afričané také rozešli s křesťanstvím, jakožto nepůvodním vlivem kolonizátorů a orientovali se na africké hodnoty a historii. Youssoupha zmiňuje, že jeho historii černocho a zároveň Francouze vytvářeli Frantz Fanon, jedna z ústředních postav hnutí *négritude* a Thomas Sankara, pan-afrikanista a revolucionář z Burkiny Faso. Zároveň říká, aby si “[Západ] odnesl své Voltairy a Che Guevary“, takže z jeho pohledu

---

¹⁰⁷ Rosie Lesso, „Were Ancient Egyptians Black? Let's Look at the Evidence“, The Collector, 9. únor 2022, <https://www.thecollector.com/were-ancient-egyptians-black/> (staženo 5. listopadu 2023).

¹⁰⁸ Antonio Marco Martínez, „Homo Homini Lupus, (Man to Man Is an Arrant Wolf)“, *History of Greece and Rome* (blog), 28. prosinec 2015, <http://www.antiquitatem.com/en/homo-homini-lupus/> (staženo 11. listopadu 2023).

ani revolucionář jako Che Guevara není africkému dědictví blízký. Vzhledem ke zmíněným elementům je možné najít v textech i zmínky o pan-africanismu.¹⁰⁹

Le doute est normal, c'est dans ma culture
Depuis qu'on a voulu me faire croire que votre passé sera notre futur
Et comment notre Histoire peut être corrigée
Quand on a les religions des gens qui nous ont colonisés?
Récupérez vos Voltaire et vos Guevara
Mon Histoire est écrite par Frantz Fanon et par Sankara
On y arrivera malgré les différences et les enclaves

Jedná se pravděpodobně o Youssouphovu nejvíce pan-africky zaměřenou píseň a je zřejmé, že se snaží o rekonstrukci afrického dědictví skrze určitý afrofuturismus. Afrofuturismus je filozofický a umělecký směr, který se zaměřuje na konstrukci pozitivní budoucnosti černochů. Jeho stěžejní součástí je odmítnutí eurocentrismu a amerikanocentrismu. Poprvé se tento termín objevil v roce 1994, ale mohou k němu být zařazeny různé formy černošského umění a filozofie, které vznikaly již předtím. Příkladem může být filozofie afroamerického filozofa W.E.B. Duboise nebo popularita hnutí rastafariánství a jeho ústřední postavy Bob Marley a Marcus Grevey.¹¹⁰

Ve skladbě *Gang*¹¹¹ od Keryho Jamese z roku 2018 jsou přítomna témata rasismu a také afrického dědictví. Na skladbě hostují neznámí rapperi, kteří si říkají Oumar a SAM. Právě SAM vyzývá, aby Francie vrátila Africe to, co vydrancovala. Pravděpodobně naráží i na umělecké artefakty. Jedinými doposud vrácenými artefakty byly různé předměty pocházející z Beninu, vydané zpět Francií v roce 2021.¹¹²

Sortez les gilets

Sortez les billets

---

¹⁰⁹ Pernille Røge, „L'économie politique en France et les origines intellectuelles de« La Mission Civilisatrice »en Afrique", *Dix-huitième siècle* 44, č. 1 (2012): 117–30, <https://doi.org/10.3917/dhs.044.0117> (staženo 11. listopadu 2023).

¹¹⁰ Jamie Broadnax, „Opinion | What The Heck Is Afrofuturism?", *HuffPost*, 16. únor 2018, https://www.huffpost.com/entry/opinion-broadnax-afrofuturism-black-panther_n_5a85f1b9e4b004fc31903b95 (staženo 26. prosince 2023).

¹¹¹ Kery James, Oumar a SAM, „Gang“ skladba 7 na *J'rap encore*, Suther Kane – 94 Side P. / Bendo Music 2018, *Genius*: <https://genius.com/Kery-james-gang-lyrics> (staženo 9. prosince 2023).

¹¹² Malik Miktar, „Restitution des œuvres d'Abomey au Bénin: histoire d'un long processus | TV5MONDE - Informations", 8. listopad 2021, <https://information.tv5monde.com/afrique/restitution-des-oeuvres-dabomey-au-benin-histoire-dun-long-processus-34032> (staženo 10. prosince 2023).

3.3 Rasismus a zkušenost se životem ve Francii

První skladbou v této kategorii je skladba *Banlieusards* od Keryho Jamese z roku 2008 a vyšla na albu *À l'ombre du show business*.¹¹³ Kery James u této skladby používá název *Banlieusards*, jako u stejnojmenného filmu, který natočil, ale až v roce 2019. *Banlieusards* je možné přeložit jako „obyvatelé sídliště“. Naráží tím na obyvatele předměstí velkých francouzských měst, kteří jsou často chudí a mají jinou než bílou barvu pleti. Na sídlišťích nicméně žije i mnoho bělochů, kteří jsou chudí. Kery James se identifikuje s těmito obyvateli a mluví o nich jako o „svých.“ Vyjadřuje se, že podle něj v současnosti existují dvě Francie. Jedna bohatá a druhá sociálně deprivovaná.

Parce qu'à ce jour y'a deux France, qui peut le nier?

Et moi je serai de la deuxième France, celle de l'insécurité

Ve skladbě je dále obsažen motiv dvojí identity francouzských černochů. James říká, že je Francouz a ovládá jazyk Moliéra, francouzského dramatika a spisovatele 17.století, který napsal díla jako *Lakomec* nebo *Zdravý nemocný*. V dalším řádku ale hned dodává, že je Francouz pouze proto, že Francie kolonizovala území jeho předků. Kery James je původem z Haiti a Guadeloupu v Karibiku. Zbytek sloky Kery James vypráví mnoho problémů s životem v *banlieu* a vzdaluje se od tématu rasových problémů, ale na konci zmiňuje velmi obecně sociální vyloučení. Z textu nelze vyčíst, jestli se dle něj jedná o sociální vyloučení z důvodu rasy nebo z důvodu sociálních rozdílů. Nicméně zmiňuje nezvládnuté vzdělávání, jako jeden z důvodů pokračující sociální deprivace.¹¹⁴ Například Lyonská asociace *No Ghetto* upozorňuje na segregaci ve francouzském školství a na problémy, které z takové segregace vyplývají především pro děti například rodičů, kteří do Francie imigrovali.¹¹⁵

Regarde c'que deviennent nos petits frères

D'abord c'est l'échec scolaire, l'exclusion donc la colère

La violence et les civières, la prison ou le cimetière

---

¹¹³ Kery James, „Banlieusards“ skladba 7 na *À l'ombre du show business*, Believe 2008, Genius: <https://genius.com/Kery-james-banlieusards-lyrics> (staženo 12.prosince 2023).

¹¹⁴ Melchior Gormand a Maud Denais, „Banlieues : l'éducation face aux défis des quartiers | RCF“, 11. březen 2022, <https://www.rcf.fr/articles/culture-et-societe/banlieues-leducation-face-aux-defis-des-quartiers> (staženo 17. prosince 2023).

¹¹⁵ „no ghetto! – Pour une mixité sociale et d'origine dans les collèges de la métropole de Lyon... et d'ailleurs.“, <https://no-ghetto.fr/> (staženo 17. prosince 2023).

V další sloce zmiňuje, jak jsou obyvatelé jiné barvy pleti, než bílé diskriminováni a posléze zatýkáni. Kery James také tvrdí, že je to způsobeno zamýšlenými provokacemi ze strany státu, tak aby mohl obyvatele sídlišť obvinít z trestných činů a zatknout je. Takové policejní provokace se doopravdy ve Francii dějí, ale nejsou exkluzivní pouze v prostředí sídlišť. Zároveň se také jedná o činnost, která je v šedé zóně zákona, takže její odhalení nebo regulování je značně ztíženo.¹¹⁶

Les discriminations, puis les arrestations

Malgré les provocations, les incarcérations

Zajímavé také je zvolání, aby se „druhá“ Francie probudila. Autor kreslí pomyslnou linku mezi Francií většinové společnosti a Francií sociálně vyloučenou, kam často spadají i rasizovaní obyvatelé sídlišť. Anglického slovo *racialization* označuje fenomén, který označuje vnějším aktérem uměle vytvořené problémy přisouzené na základě rasy – v tomto případě se jedná například o rasistický diskurz některých nacionalistických politiků nebo médií kteří tak podporují negativní náhled na tyto obyvatele jen z důvodu jejich etnické nebo rasové příslušnosti.¹¹⁷ Naráží také na typické zapalování automobilů při násilných demonstracích ve Francii, které je často stereotypně spojováno právě se sídlišti. Kery James by raději otočil dominantní narativ, že obyvatelé sídlišť nepracují a pouze zapalují auta a raději by je vyráběl a poté prodával, čímž by měli obyvatelé sídlišť větší přidanou hodnotu pro společnost.

Il est temps que la deuxième France s'éveille

J'ai envie d'être plus direct, il est temps qu'on fasse de l'oseille

C'que la France ne nous donne pas on va lui prendre

J'veux pas brûler des voitures, j'veux en construire, puis en vendre

Zbytek skladby se nese v duchu motivace pro obyvatele sídlišť. Kery James v ní několikrát vyzývá, aby tito obyvatelé naplnili svůj potenciál a nezaháleli a v celé skladbě se objevuje několik návrhů, jak toho dosáhnout. Právě Kery James se snaží často využít rap jako jistou formu edukace pro svoje posluchače a tato část jeho tvorby tak není kontroverzní a

---

¹¹⁶ Augustin Scalbert, „Pourquoi la BAC a des manières« rudes et humiliantes »", L'Obs, 3. prosinec 2011, <https://www.nouvelobs.com/rue89/rue89-le-grand-entretien/20111203.RUE6106/pourquoi-la-bac-a-des-manieres-rudes-et-humiliantes.html> (staženo 17. listopadu 2023).

¹¹⁷ Sarra El Idrissi, „Racisation, racialisation : émergences, résistances et appropriations", ritimo.org, 5. duben 2023, <https://www.ritimo.org/Racisation-racialisation-emergences-resistances-et-appropriations> (staženo 17. prosince 2023).

konfrontační vůči francouzské společnosti. Ve stejném smyslu se vyjadřuje i v rozhovorech, které občas poskytuje.¹¹⁸

Kery James mimo jiné tvrdí, v další části skladby, že Francie jakožto stát určitým způsobem slibuje lepší budoucnost pro svoje obyvatele. Dle něj ale Francie neplní své sliby a spíše se obyvatele sídlišť, na které se Kery James zaměřuje, setkávají se špatnými životními podmínkami a nerovným přístupem k příležitostem.

*La banlieue a trop chôme, je sais c'que la France promet
Mais que c'est un crime contre notre avenir que la France commet
C'est pour les discriminés, souvent incriminés
(...)*

On a l'image des prédateurs, mais on est que des proies

Dle něj se také tyto obyvatele setkávají s předsudky. Není bohužel jasné, jestli to jsou předsudky spojené s barvou pleti. Kery James používá slovo kořist, ale nespecifikuje, kdo by měl pravděpodobně ukořisťovat nebo vykořisťovat obyvatele sídlišť.

V části skladby *À force de le dire*¹¹⁹ zmiňuje Youssoupha zkušenost hráčů týmu Paris Saint-Germain s rasismem. Ukazuje tím, že i úspěšný fotbalista ve světovém týmu se může setkat se s rasistickými pokřiky, které jsou od fotbalových fanoušků časté.¹²⁰

Et si l'homme descend du singe

Le Kop de Boulogne te le rappellera renoi le jour où tu joueras au Parc des Princes

Skladba *Blockkk Identitaire* z roku 2013 je kolaborací rappera Médina a Youssouphy.¹²¹ Vyšla na albu Médina *Protest song*. Médine se také řadí k nejvíce úspěšným rapperům ze žánru sociálně uvědomělého rapu. Médine se narodil ve Francii, ale jeho otec pocházel z Alžírsko. Skladba má formu diskuze nebo konfrontace mezi těmito dvěma umělci, kde trefně naráží na nevráživost a rasismus, který mezi sebou mohou mít černoši a lidé původem ze Severní Afriky. Jedním z témat skladby je i komunitarismus. To je ve Francii přesným opakem

---

¹¹⁸ Alexandre Caporal, Kery James: « Le rap a perdu son aspect éducatif », Le Temps, 21. říjen 2016, <https://www.letemps.ch/culture/musiques/kery-james-rap-perdu-aspect-educatif> (staženo 13. listopadu 2023).

¹¹⁹ Youssoupha, „À force de le dire“ skladba 4 na *Sur les chemins du retour*.

¹²⁰ „Coupe du monde 2022: des joueurs français visés par des insultes racistes sur les réseaux sociaux après la finale, la FFF va porter plainte“, Franceinfo, 20. prosinec 2022, https://www.francetvinfo.fr/coupe-du-monde/coupe-du-monde-2022-des-joueurs-francais-vises-par-des-insultes-racistes-sur-les-reseaux-sociaux-apres-la-finale_5554686.html (staženo 11. listopadu 2023).

¹²¹ Médine a Youssoupha, „Blockkk Identitaire“ skladba 4 na *Protest Song*, Because Music 2013. Paroles2Chansons: <https://paroles2chansons.lemonde.fr/paroles-medine/paroles-blockkk-identitaire.html> (staženo 18. listopadu 2023).

univerzalismu.¹²² Oba rappeři tvrdí, že komunitarismus je problém, ale především v případě, kdy se lidé příliš uzavírají do své etnické nebo náboženské komunity a v případě této skladby mají na mysli arabské a sub-saharské komunity. Médine hned na začátku říká, aby si Youssoupha nechal svoje rasistické vtipy pro sebe. Nicméně mu Youssoupha odpovídá, že Arabové, kteří jsou rappeři, mu vlastně „kradou“ jeho černošskou hudbu. Naráží na to, že hip-hop a rap vznikly v USA převážně v afroamerických komunitách a černoši je považují za svoji kulturu.¹²³

*Contrôle d'identité entre des frères de blood
C'est pas d'la faute des autres si le monde débloque
La crise identitaire est un problème d'époque
Le communautarisme est le cancer des blocks
(...)
Ferme ton bec, ravale tes blagues raciales
(...)*

Vu qu'un Arabe qui fait du rap, reste un Arabe qui gâte ma black music

Médine dále reaguje slokou, kde říká, že Youssoupha nemůže sjednotit černochoy, protože každý černochoch mluví jiným jazykem, na rozdíl od Arabů, kde všichni mluví arabsky.¹²⁴ Také ho osočuje z toho, že nemůže být žádný velký lídr černochochů podobně jako Harlem Désir. Ten byl předsedou francouzského spolku *SOS Racisme* v 80. letech a posléze si vybudoval kariéru v evropské politice. Je možné že si Médine myslí, že bylo špatně, že se Harlem Désir přestal věnovat boji proti rasismu a vlastně ze stejné věci obviňuje Youssouphu.¹²⁵

*Tu crois réunir les Noirs avec ton „Noir Désir“?
Mais t'es qu'un demi-leader, comme Harlem Désir
Avec vos différences de langue tous les dix villages
Si les Noirs sont divisés, c'est qu'ils sont divisables*

---

¹²² Marine Carballet, „Le communautarisme, qu'est-ce que c'est?“, *Le Figaro*, 4.září 2020, <https://www.lefigaro.fr/vox/religion/le-communautarisme-qu-est-ce-que-c-est-20200904> (staženo 18.listopadu 2023).

¹²³ Elizabeth Pyatak a Linda Muccitelli, „Rap Music as Resistive Occupation: Constructions of Black American Identity and Culture for Performers and their Audiences“, *Journal of Occupational Science* 18, č. 1 (1.duben 2011): 48–61, <https://doi.org/10.1080/14427591.2011.554154> (staženo 18. listopadu 2023).

¹²⁴ Hanan Dawah, „Around the Arab World: Arabic Dialects“, *Arab Academy* (blog), 17.únor 2019, <https://www.arabacademy.com/around-the-arab-world-arabic-dialects/> (staženo 18.listopadu 2023).

¹²⁵ „Biographie : Harlem Désir“, *Touteleurope.eu*, 8. květen 2014, <https://www.touteleurope.eu/fonctionnement-de-l-ue/biographie-harlem-desir/> (staženo 17. listopadu 2023).

Youssoupha mu na to odpovídá s tím, že zažil nejhorší útoky z důvodu, že je černoch v Maghrebu.¹²⁶ Dodává ještě, že se obecně ví, že Arabové byli vždy otrokáři. Dle různých zdrojů je rasismus proti černochům v Maghrebu velmi zakořeněný. Některé zdroje tvrdí, že je to mimo jiné způsobené výkladem starověkých náboženských textů a také historií, kdy i když bylo otroctví zakázáno v průběhu 19. století tak faktické vymáhání takových zákonů nefungovalo až do 20. století.¹²⁷ V maghrebských státech stále probíhá proces určité nacionalizace a homogenizace společnosti i v reakci na události arabského jara v roce 2011. Ten podporuje budování negativního sentimentu vůči odlišným lidem.¹²⁸ Bohužel nejsou dostupné žádné podložené zdroje a statistiky zkoumající, jestli se rasismus z Maghrebu odráží i na postojích obyvatelů původem z Maghrebu ve Francii. Tato skladba pracuje s tvrzením, že dvě etnické skupiny, které žijí ve Francii, se nemají rády. Zkušenost s rasismem nemusí tedy podle této skladby pocházet pouze od většinových obyvatel Francie, ale i od obyvatel s arabským původem.

*Parle-moi plutôt de l'esclavage des Noirs eux-mêmes
De tous ces "Oncles Tom" qui ont enlevé des âmes humaines
Les premiers négriers étaient vos égaux
J crois bien qu't'aurais fini comme Samuel Jackson dans "Django"*

Médine obrací Youssouphův narativ o rasismu Arabů tvrzením, že první otrokáři byli černoši a poté používá přirovnání dvou fiktivních postav. „Strýček Tom“ z románu *Uncle Tom's Cabin* od Harriet Beecher Stowe z roku 1850. Strýček Tom slouží jako archetypální postava černocha, který je nekritický vůči bělošské dominanci a bezmezně se jí podřizuje.¹²⁹ Další takovou postavu je „Stephen“ ztvárněný americkým hercem Samuelem L. Jacksonem ve filmu *Django Unchained*. Stephen je podobnou postavou jako Strýček Tom, je to otrok, kterého si jeho pán váží a on si ho váží zpět a bezmezně mu slouží.¹³⁰

---

¹²⁶ Maghreb je arabské pojmenování pro severozápadní Afriku kam spadá Tunisko, Alžírsko a Maroko. Více: „Maghreb en arabe Maghrib ou Marhrib le Couchant - LAROUSSE“, <https://www.larousse.fr/encyclopedie/autre-region/Maghreb/131068> (staženo 17. listopadu 2023).

¹²⁷ Simon Speakman Cordall, „What's in a Name? How the Legacy of Slavery Endures in Tunisia“, *The Guardian*, 7. listopad 2020, <https://www.theguardian.com/global-development/2020/nov/07/whats-in-a-name-how-the-legacy-of-slavery-endures-in-tunisia>. (staženo 17. listopadu 2023).

¹²⁸ Latifa Madani, „Maghreb, quelles origines au racisme anti-Noirs ? - L'Humanité“, <https://www.humanite.fr> (blog), 19. květen 2023, <https://www.humanite.fr/en-debat/racisme/maghreb-quelles-origines-au-racisme-anti-noirs-795485> (staženo 18. listopadu 2023).

¹²⁹ Patricia Turner a Michel Martin, Why African-Americans Loathe „Uncle Tom“, 30. červenec 2008, <https://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=93059468> (staženo 18. listopadu 2023).

¹³⁰ „I'm a Match to Stephen from Django Unchained“, <https://www.charactour.com/hub/characters/view/Stephen.Django-Unchained> (staženo 18. listopadu 2023).

Skladba končí společnou slokou, ve které Médine i Youssoupha společně říkají, že je v pořádku mít rád další obyvatele sídlišť ze stejného etnika, ale že to nesmí být na úkor obyvatel, kteří jsou odlišní, ať už to je nábožensky, rasově nebo etnicky. Skladba tedy buduje mezi-etnickou a mezi-rasovou solidaritu a pochopení, tak aby se obyvatelé sídlišť cítili přijímaní ve Francii.

Již z názvu skladby *L'enfer c'est les autres* je cítit konfrontační rétorika, kdy Youssoupha obviňuje ostatní, z různých příkoří života.¹³¹

*J'en veux aux profs qui voulaient m'orienter vers les ténèbres
Qui m'ont fait lire des auteurs qui me traitaient de nègre*

Youssoupha upozorňuje na paradox francouzské univerzalistické společnosti. Tvrdí, že francouzští učitelé se soustředí pouze na klasické francouzské literární autory, kteří byli, tak jak bylo tehdy běžné, rasisti. Pravděpodobně naráží na debatu, která v nedávné minulosti probíhala ve Francii, ve které se probíralo, jestli autoři jako Voltaire, Montesquieu, Diderot anebo Rousseau podporovali rasově rozdělenou společnost. Tito autoři se řadí ve Francii k filozofii osvícenství. Někteří akademici nesouhlasí s tvrzením, že osvícenští filozofové sympatizovali s rasismem, protože to byli oni, kteří dali vzniknout Univerzální deklaraci lidských práv během Velké francouzské revoluce. Tato deklarace posléze způsobila i povstání otroků v tehdejší francouzské kolonii Haiti a vznik prvního státu, který se vymanil z nadvlády Evropanů a většina jeho obyvatel byli černoši. Nebylo to jediné povstání, které může být připisováno vlivu francouzské revoluce.¹³²

*J'en veux aux Blancs, cyniques et condescendants
Qui pensent que le monde ne se voit qu'à travers les yeux de l'Occident*

Youssoupha konfrontuje převažující výklad světa „očima Západu.“ Něco takového je možné pokládat za konfrontaci francouzského univerzalizmu, který určitým způsobem znemožňuje obyvatelům Francie mít jiné výklady světa. S tím se pojí i jeho další verš, kde obviňuje společnost z toho, že raději všem připomíná že je černoš, „tak aby neřekli jednoho dne, že jsem bílý, jako to řekli o Ježíši Kristu.“ Jedná se o velmi silné afirmování své černošské identity. Je vidět, že Youssoupha si nepřeje, aby byl ve francouzské společnosti neviditelný tak jak si to francouzský univerzalizmus žádá. I další části skladby jsou afirmací jeho černošské

---

¹³¹ Youssoupha „L'enfer c'est les autres“ skladba 8 na *Noir Désir*, Bomaye Musik 2012, Genius: <https://genius.com/Youssoupha-lenfer-cest-les-autres-lyrics> (staženo 10. listopadu 2023).

¹³² Stéphanie Roza, „Les Lumières ont-elles inventé la hiérarchie des races?“, Cause commune, viděno 16. listopad 2023, https://www.causecommune-larevue.fr/les_lumieres_ont_elles_invent_la_hierarchie_des_races (staženo 10. listopadu 2023).

identity například i vůči „Arabům,“ které obviňuje z toho, že považují islám pouze za jejich náboženství. Přitom Youssoupha je také muslim a je na tuto součást své identity hrdý. Nechce být tedy osočován z toho, že mu francouzští obyvatelé arabského původu berou nárok na autenticitu jeho víry.

*Je préfère répéter que je suis noir, comme ça y'a pas de risque
Qu'ils disent un jour que j'étais blanc comme ils l'ont dit du Christ
(...)*

*J'en veux aux Arabes qui me disent qu'on a les mêmes valeurs
Mais qui s'empressent de dire que ma religion c'est la leur
(...)*

*Un destin qui s'enlise, et les gens disent:
"Si tu veux cacher un truc à un Noir, faut le marquer dans un livre"*

Youssoupha dále říká, že běloši, případně přímo rasisté říkají, větu „pokud chceš něco ukrýt před černochem, napiš to do knihy,“ protože rasisticky tvrdí, že černoši neumějí číst. To podporuje jeho diskurz o zkušenostech s rasismem.

Skladba *Lettre à la République* z roku 2012 je pravděpodobně nejznámější skladbou Keryho Jamese a možná i nejznámější skladbou sociálně uvědomělého rapu ve Francii.¹³³ Vyšla na albu *92.2012*.¹³⁴ Pro tuto práci dává smysl se zaměřit pouze na koncepty a teorii týkající se černošské zkušenosti v této skladbě i když by se dala analyzovat i z jiných úhlů pohledu. Hlavním poselstvím této skladby je kritika systémové diskriminace ve Francii a francouzského univerzalizmu, který zavírá oči před touto diskriminací. Začíná tím, že současnost Francie je vykoupená kolonizací, která velmi negativně ovlivnila všechny Afričany, ale Francouzi se k této skutečnosti vůbec nestaví čelem. Aspekty, které Kery James připomíná, jsou především mučení při válce za nezávislost v Alžírsku¹³⁵ a rabování v afrických koloniích, především kulturních artefaktů.¹³⁶

Lettre à la République

¹³³ „Lettre à la République“, *Chants de lutte et révolution* (blog), 27. srpen 2020, <https://www.chants-de-lutte.com/lettre-a-la-republique/> (staženo 12. prosince 2023).

¹³⁴ Kery James, „Lettre à la République,“ skladba 13 na *92.2012*, Silene 2012, Paroles: <https://www.paroles.net/kery-james/paroles-lettre-a-la-republique> (staženo 27. prosince 2023).

¹³⁵ Tzvetan Todorov a Arthur Denner, „Torture in the Algerian War“, *South Central Review* 24, č. 1 (2007): 18–26, <https://www.jstor.org/stable/40039956> (staženo 19. listopadu 2023).

¹³⁶ Clémentine Pawlotsky, „Patrimoine africain: un pillage inavoué?“, RFI, 23. březen 2018, <https://www.rfi.fr/fr/hebdo/20180323-patrimoine-africain-pillage-restitution-ethnologie-colonisation-france> (staženo 19. listopadu 2023).

*À tous ces racistes, à la tolérance hypocrite
Qui ont bâti leur nation sur le sang
Maintenant s'érigent en donneurs de leçons
Pilleurs de richesses, tueurs d'Africains
Colonisateurs, tortionnaires d'algériens
Ce passé colonial, c'est le vôtre
C'est vous qui avez choisi de lier votre histoire à la nôtre
Et maintenant vous devez assumer*

Hned poté Kery James obhajuje a vysvětluje imigraci. Říká, že to není náhoda, že je v současnosti ve Francii tolik lidí s odlišným původem a že nejdříve je Francie potřebovala. Potřebovala je ve válce jako takzvané Senegalce a poté jako levné pracovníky při ekonomickém boomu Francie v poválečných letech.¹³⁷ Podle něj se nemají Francouzi tedy divit, proč je ve Francii v současnosti tolik lidí s odlišným původem, když je sami pozvali. Zároveň ale tvrdí, že jelikož ekonomika Francie již neroste tak jako ve 20. století, tak tito lidé ve výsledku skončili bez práce. To způsobuje nezaměstnanost a zhoršuje chudobu, která je hlavním viníkem sociálních problémů na sídlištích.¹³⁸

Nous les Arabes et les Noirs, on est pas là par hasard

(...)

Les immigrés, ce n'est que la main d'oeuvre bon marché

Další část skladby konstruuje převážně negativní diskurz o integraci imigrantů ve Francii a buduje určitou nepřátelskost mezi Francouzským státem a Afrikou, dekolonizovanými státy a imigranty z těchto států. Kery James tvrdí, že Francie těží z nestability v afrických státech a je to její vina. Poté se narativ stáčí zpátky k rasismu Francouzů vůči imigrantům, který podle Keryho Jamese ani není nijak skrývaný. Nakonec vše vygraduje v rozdílných identitách a ve francouzském univerzalizmu a sekularismu, který pouze špatně toleruje projevy jinakosti podle Jamese. Téma rozdílných nebo pluralitních identit v systému, který je nepřipouští, je stálíci ve francouzském rapu. Kery James také mluví o tom, že je složité cítit se jako Francouz, když dle něj v zemi, která byla postavena na respektu k lidským právům jeho práva nejsou dodržována.

---

¹³⁷ „Historique des tirailleurs sénégalais | Chemins de mémoire”, <https://www.cheminsdememoire.gouv.fr/fr/historique-des-tirailleurs-senegalais>. (staženo 19. listopadu 2023).

¹³⁸ Isabelle Duranton a Stéphanie Letellier, „Banlieues: comprendre le malaise”, *Notretemps.com*, 15. únor 2017, <https://www.notretemps.com/actualites/societe/banlieues-comprendre-le-malaise-18223> (staženo 19. listopadu 2023).

*Mon respect se fait violer au pays dit des Droits de l'Homme
Difficile de se sentir français sans le syndrome de Stockholm*

(...)

Rêvent d'un français unique, avec une seule identité

Na tuto skladbu reagovali lidé na internetu s tím, že je text skladby uráží a že je zbytečně militantní. Například v článku na serveru nouvelobs.com „*Cher Kery James, votre « Lettre à la République » me choque*“¹³⁹ a v odpovědi zveřejněné na webu europe1.fr „*La réponse de Raphaël Enthoven à Kery James*“¹⁴⁰ Většina kritiky směřuje k tomu, že Kery James používá silná tvrzení o rasismu, které ale většina populace nějak odlišných obyvatel vůbec nevnímá.

Podobně tematicky zaměřenou skladbou také od Keryho Jamese je *Dernier MC* (2012)¹⁴¹. V této skladbě spojuje nacionalismus a rasismus a tvrdí, že právě tyto dva proudy mohou být občas propojené, nebo je prosazují lidé, kteří nespádají do stereotypů rasistů a nacionalistů, který pro něj představují takzvaní *skinheadi*. Tvrdí také, že obviňování veřejně činných černochů z rasismu, který je namířený proti bělochům nedává smysl. Dle Daniela Sabbagha, akademika na francouzské vysoké škole Sciences Po, se nedá mluvit o anti-bělošském rasismu, protože běloši nejsou nuceni trpět systémově kvůli své barvě pleti. Je sice možné, aby někdo útočil slovně na bělochy kvůli jejich barvě kůže, ale to není rasismus, tak jak ho chápe věda, a to jako systémovou diskriminaci kvůli rase.¹⁴²

Il y aura toujours des ignorants, des lâches et des racistes

Des skins aux cheveux longs sous l'étiquette nationaliste

(...)

Il n'peuvent qu'agiter le leurre du racisme anti-blanc

Skladbou, kde se prolíná téma zkušenosti s rasismem a bojem za lidská práva, je skladba Keryho Jamese *La musique nègre* s hostováním rapperů Lina a Youssoupha.¹⁴³ *La musique*

---

¹³⁹ Lina N., „Cher Kery James, votre « Lettre à la République » me choque“, L'Obs, 4. březen 2012, <https://www.nouvelobs.com/rue89/rue89-hip-hop/20120304.RUE8290/cher-kery-james-votre-lettre-a-la-republique-me-choque.html> (staženo 18. listopadu 2023).

¹⁴⁰ „La réponse de Raphaël Enthoven à Kery James“, Europe 1, 3. listopad 2015, <https://www.europe1.fr/culture/la-reponse-de-raphael-enthoven-a-kery-james-2541141> (staženo 18. listopadu 2023).

¹⁴¹ Kery James, „Deriner MC,“ skladba 1 na *Dernier MC*, Capitol Music France 2013, Genius: <https://genius.com/Kery-james-dernier-mc-lyrics> (staženo 5. prosince 2023).

¹⁴² Daniel Sabbagh, „Le « racisme anti-Blancs » existe-t-il ?“, *Cogito* (blog), 16. listopad 2020, <https://webserver07.reims.sciences-po.fr/research/cogito/home/le-racisme-anti-blancs-existe-t-il/> (staženo 5. prosince 2023).

¹⁴³ Kery James, Lino a Youssoupha, „Musique Nègre,“ singl, Suther Kane – 94 Side P. 2016. 2023, Genius: <https://genius.com/Kery-james-musique-negre-lyrics> (staženo 12. prosince 2023).

nègre je písní, kterou trojice umělců reaguje na polemiku francouzského rádiového hlasatele Henry de Lesquena, který sympatizuje s krajně pravicovou stranu Národní fronta (v současnosti Národní shromáždění). Ten označil hip-hop a rap za hudbu “negrů” oproti klasické hudbě, která se hodí pro bělochy. Rapper Lino, který je také součástí této skladby, se narodil v roce 1974 v Brazzaville v Kongu a v roce 1992 byl jeden ze zakladatelů rapové skupiny Ärsenik. Umělci se snaží v této skladbě vymezit proti kategorizování hudby na rasovém základě a ostře se vymezují proti rasistické rétorice, se kterou se setkávají.

*J'ai fait un cauchemar, Martin Luther un rêve
Dans mon cauchemar, j'avais giflé Michel Leeb*

...

Je me sens beau, noir, je m'élève, jusqu'au "high level"

Kery James nejdříve jasně dává do kontrastu jeho životní zkušenost, která je podle něj noční můrou, se slavnou řečí za práva černochů v USA Martina Luthera Kinga “*I have a dream*” (tedy „Mám sen“ v pozitivním slova smyslu). Kery James ve své noční můře sní o tom, že dává facku francouzskému komikovi Michelu Leebovi, který byl známý tím, že karikoval Afričany.¹⁴⁴ Je patrné, že by to pro Keryho Jamese bylo zadostiučinění za rasistické útoky a posměšky, se kterými se nejen on setkává. Také ukazuje, jak je hrdý na to, jaký je, “cítí se pěkný.” Nepodléhá tedy pocitům, že by ho ostatní obecně neměli rádi kvůli jeho barvě pleti.

Rapper Lino se ve stejné písni distancuje od sloganu Baracka Obamy “*Yes, We can.*” protože dle něj to redukuje černochy dále na rasové stereotypy, které jsou spíše typické pro USA jako to, že černoši jedí pouze smažená kuřata z amerických fastfoodových řetězců a že umí tancovat.

*Mon art c'est la sève, garde tes "Yes we can"
Si tu me réduis à la danse, au Kentucky Fried Chicken
Négro j'dérange, j'suis le nez du sphinx explosé
Comme Huey P. Newton, calibré sur un trône en osier*

---

¹⁴⁴ Françoise Vergès, „« Comme Michel Leeb, les racistes non racistes refusent de comprendre ce qu'est le racisme »”, *Le Monde.fr*, 13. prosinec 2017, https://www.lemonde.fr/afrique/article/2017/12/13/comme-michel-leeb-les-racistes-non-racistes-refusent-de-comprendre-ce-qu'est-le-racisme_5229141_3212.html (staženo 28. prosince 2023).

Huey P. Newton, kterého Lino zmiňuje, byl zakladatelem černých panterů, americké militantní organizace bojující za práva černochů. Takže rapper Lino ukazuje, jak sympatizuje s organizacemi bojujícími za lidská práva.

Skladba dále pokračuje společnou slokou Keryho Jamese a Youssouphy, kde se vymezují proti kvótám pro imigraci ve Francii. Kvóty by obecně měly omezit imigraci do Francie. Poté navazují myšlenkou, že Antilané, černošští obyvatelé karibských ostrovů, které jsou součástí Francie, jsou vykořisťováni obyvateli metropolitní¹⁴⁵ Francie.

Je suis revenu choquer leurs ghotas, brise les quotas de la France profonde

(...)

Je raconte que les Antilles sont pillées par la métropole

Que mon Africa est bien trop forte et que la flicaille est souvent négrophobe

(...)

Le cul posé, j'ai pris votre place, je me prends pour Rosa Parks

Je me prends pour Toussaint Louverture bottant le cul de Bonaparte

Také zmiňují, že francouzská policie je podle nich *negrofóbní* a následně se staví do role Rosy Parksové a Toussainta Louvertura, kteří se rozhodli bojovat proti rasismu radikálními způsoby. Rosa Parksová byla Afroameričanka, která se stala jedním ze symbolů boje za rovnoprávnost Afroameričanů tím, že odmítla pustit sednout bělocha v segregovaném autobuse v Alabamě.¹⁴⁶ Toussaint Louverture byl vůdce Haitské revoluce, která začala v roce 1791 a vydobyla první nezávislý stát, který se vymanil z nadvlády bělochů, ve kterém černoši tvořili většinu.¹⁴⁷ To že se staví do jejich role ukazuje, že jsou ochotní bojovat za svá práva v systému, který je dle nich rasistický.

V refrénu skladby opakují všichni tři rapperi, že “negerská hudba není schválená do vysílání rádia” čímž se dále staví do role protestujících, kterým není jedno co se říká a obrací naruby celou reakci na černoškou hudbu z úvodu.

Musique nègre

Pas calibrée pour la FM, on fait de la musique nègre

---

¹⁴⁵ Metropolitní Francie je označení pro evropská Francouzská území.

¹⁴⁶ Myles Burke, „Rosa Parks: The ‚no‘ That Sparked the Civil Rights Movement“, viděno 28. prosinec 2023, <https://www.bbc.com/culture/article/20231128-rosa-parks-the-one-moment-that-sparked-the-civil-rights-movement> (staženo 28. prosince 2023).

¹⁴⁷ Deborah McNally, „Toussaint L’Ouverture (1743-1803)“, 18. leden 2018, <https://www.blackpast.org/global-african-history/loverture-toussaint-1743-1803/> (staženo 28. prosince 2023).

Kery James pokračuje v další sloce s tvrzením, které se dá interpretovat jako zkušenost s neviditelností ve francouzské společnosti a zároveň také zkušenost s rasismem, protože říká, že „negr, který vyzývá [většinovou společnost] je mrtvý negr.“ Ve stejné sloce pojednává rapper i o své identitě a o tom, že se „necítí evropsky stejně jako britská libra“ což je mimo jiné i narážka na brexit. I když Kery James žije v metropolitní Francii, narodil se na francouzském zámořském území na Guadeloupu. Je tedy pochopitelné, že jeho identita se nemusí stoprocentně shodovat s identitou, kterou mu chce z jeho pohledu většinová společnost ve Francii vnútit. Několikrát se ve stejné sloce objevuje i téma násilné smrti, která je motivována rasovým útokem. James připomíná dva případy, kdy policisté zabili černocho a nebyli za to potrestáni. První je případ Alton Sterlinga, kterého zastřelili v Baton Rouge v USA v roce 2016.¹⁴⁸ Druhým je Adama Traoré, který zemřel v policejní vazbě také v roce 2016 na předměstí Paříže.¹⁴⁹ Případ Adama Traorého je pravděpodobně nejznámější případ nevyjasněné smrti černocho ve Francii a je často reflektován v sociálně uvědomělém rapu. V roce 2016 rozpoutal také násilné protesty podobně jako nedávný případ zastřeleného mladíka severoafrického původu Nahela Merzouka.¹⁵⁰

*Sur le boulevard de la vie, je suis dans l'angle mort
Un nègre qui les défie est un nègre mort
Depuis le bruit et l'odeur je sens que je dérange la France
(...)
Je me sens pas plus Européen que la livre sterling
Je fais mon négroicide au sol comme Alton Sterling
(...)
À trop respirer le rejet, j'ai le poumon perforé
Je pourrais mourir d'infection comme un Traoré
(...)
Partout sur le globe, c'est chaud d'être un négro*

Rapper Lino pokračuje svojí slokou, kde se oproti Kery Jamesovi a Youssouphovi snaží potvrdit skutečnost, že černoši patří do francouzské společnosti a především, že do ní patřili

---

¹⁴⁸ Manos Karousos, „Alton Sterling (1979 – 2016)“, 9. březen 2022, <https://www.blackpast.org/african-american-history/alton-sterling-1979-2016/> (staženo 11. listopadu 2023)

¹⁴⁹ „The Death Of Adama Traoré, Forensic Architecture“, <https://forensic-architecture.org/investigation/the-death-of-adama-traore> (staženo 11. listopadu 2023).

¹⁵⁰ Yasemin İnceoğlu, „The Murder of Nahel Merzouk, Police Violence, and the Media in France“, The Wire, 14. červenec 2023, <https://thewire.in/world/france-murder-nahel-merzouk-police-violence-media> (staženo 28. prosince 2023).

vždy. K tomu využívá slavného francouzského spisovatele Alexandra Dumase, autora Tří mušketýrů a hraběte Monte Christa, který sám byl míšenec. Jedná se o jednoho z nejvíce uznávaných francouzských spisovatelů 19. století a v roce 2002 byl jeho popel přesunut do francouzského Pantheonu, kde jsou pohřbívány největší francouzské osobnosti.¹⁵¹ Ve stejné sloce je odkaz na zkušenost černochů s otroctvím, které obhajovala i katolická církev s tím, že si ho černoši zaslouží.

Et d'après le Vatican, j'ai mérité mes chaînes, mec, si je mens, l'Enfer m'attend

(...)

D'en bas c'est nous la France, négro, comme Alexandre Dumas

Depuis la primaire, leur crâne encaisse pas le son du tam-tam

Youssouphova skladba *Le jour où j'ai arrêté le rap*¹⁵² (Album *Polaroid Experience*, 2018) se z části věnuje konceptu francouzského univerzalizmu. Youssoupha v jednom verši říká, jak má více identit, a i když se věta fakticky vztahuje k něčemu jinému, na základě dalších veršů je možné ji interpretovat jako vyznání, že má více identit ve Francii, kde to není kladně přijímáno. Dále totiž pokračuje, že ve Francii převládá model sekularismu. Kvůli modelu sekularismu a ideálu správného francouzského občana, který se cítí být pouze Francouzem a nijak nedává najevo své náboženství, Youssoupha nezapadá do francouzské společnosti. Také se vymezuje vůči individualismu, který francouzský univerzalizmus obsahuje. Myslí si, že by bylo lepší lidi propojovat a míchat, ale tvrdí, že to není ve francouzské mentalitě. Je tedy vidět, že francouzský univerzalizmus je často zpochybňovaný systém, především ze strany etnicky odlišných obyvatel.

J'préfère mélanger les genres, j'ai trop d'identités

Et j'tente de mélanger les gens mais c'est pas la mentalité d'ici

Pays laïque, on veut formater les modèles

Ve skladbě *À Chaque Jour* (NEPTUNE TERMINUS, 2022) Youssoupha mluví o otroctví a jak se cítí být stále nahlížený rasistickým úhlem pohledu i když se teď cítí výše postavený než běloši.¹⁵³ Používá výraz *noir privilège* což je antonymum k anglickému termínu

---

¹⁵¹ „Alexandre Dumas: biographie de l'auteur des Trois Mousquetaires“, 28. listopad 2022, <https://www.linternaute.fr/biographie/litterature/1775178-alexandre-dumas-biographie-courte-dates-citations/> (staženo 11. listopadu 2023).

¹⁵² Youssoupha, „Le jour où j'ai arrêté le rap“, skladba 12 na *Polaroid experience*, Bomayé Musik 2018, Paroles2Chansons: <https://paroles2chansons.lemonde.fr/paroles-youssoupha/paroles-le-jour-ou-j-ai-arrete-le-rap.html> (staženo 3. prosince 2023).

¹⁵³ Youssoupha a Imani, „A CHAQUE JOUR...“ skladba 14 na NEPTUNE TERMINUS, Bomayé Musik 2021, AZLyrics.com: <https://www.azlyrics.com/lyrics/youssoupha/achaquejour.html> (staženo 12. prosince 2023).

white privilege. Koncept *white privilege*, tvrdí, že běloši požívají různých společenských výsad, pouze kvůli tomu že jsou bílí. Koncept pochází převážně z USA. Youssoupha dodává, že každý den s černošskými „výsadami“ (v realitě nevýhody) má své „starosti“, takže koncept, který konstruuje není pozitivní a stojí v opaku k bělošským výsadám. Jedná se o otočení významu pojmů a o ironii.¹⁵⁴

Visage négroïde, l'esclave a dépassé le maître

(...)

Négro, noir privilège, à chaque jour suffit sa peine, va leur dire

V další části stejné skladby Youssoupha vyjadřuje, že má dvě identity, které je obtížné obě přijmout. Jak bylo řečeno v úvodu, Youssoupha se narodil v Demokratické republice Kongo a zároveň žije většinu života ve Francii kde i tvoří hudbu.

Double culture, j'ai du french lingala dans la voix

J'suis bilingue, j'suis bilingue comme un chat qui aboie

Champs-Élysées, je passe la rée-soi

Faut qu'j'arrête de penser à l'Afrique seulement quand la France me déçoit

Et tous ces blancs qui attendent qu'tu t'taises

J'fais du rap, musique de noir, ils m'ont rebaptisé "pop urbaine"

Faudra bien du courage

Ça sent l'racisme, comme les commentaires d'ici sur Aya Nakamura

Zajímavé je také Youssouphovo vymezení se proti rasismu, který cílí na ostatní. Příkladem je francouzská popová zpěvačka Aya Nakamura, která je jednou z nejuspěšnějších francouzských zpěvaček současnosti. Některá hudební média narážela na to, že na to, jak moc je úspěšná, je ignorována nebo příliš kritizována těmi největšími francouzskými médii. Dle některých názorů je to proto, protože není bělošská Francouzka. Poukazují na to, že se může jednat o kombinaci sexismu a rasismu.¹⁵⁵

Ve skladbě *Blues*¹⁵⁶ z roku 2018 se Kery James vyjadřuje k množství problémů s rasismem ve Francii. Tvrdí, že se pro černochoy nic nezměnilo od zvolení Baracka Obamy

¹⁵⁴ Cory Collins, „What Is White Privilege, Really?“, Learning for Justice, 15. srpen 2018, <https://www.learningforjustice.org/magazine/fall-2018/what-is-white-privilege-really> (staženo 28. prosince 2023).

¹⁵⁵ Anthony Vincent, „Pourquoi Aya Nakamura est-elle si méprisée en France?“, Madmoizelle, 26. květen 2023, <https://www.madmoizelle.com/aya-nakamura-misogynoir-france-1067077-1067077> (staženo 5. prosince 2023).

¹⁵⁶ Kery James a Féfé, „Blues,“ skladba 2 na *J'rap encore*, Suther Kane – 94 Side P. / Bendo Music 2018, Spotify: <https://open.spotify.com/track/1UrwYVpSzZd5GaY7MNt3o0?si=4ee139acb6fb450b> (staženo 27. prosince 2023).

americkým prezidentem. Odkazování se na tuto událost již bylo přítomné i v jiných skladbách a je tedy vidět jakou důležitost věnovala černošská diaspora této události. Kery James hned poté naráží na zastřelení mladého černocho Aboubacara Fofana v roce 2018, tedy na velmi nedávnou událost v čase vydání této skladby. Ten byl zastřelen policisty a v roce 2023 byl případ stále projednáván jakožto neúmyslné zabití. To samozřejmě zvedlo další vlnu nevole směrem k policistům, kteří jsou v podobných případech složitě trestáni, pokud způsobí něčí smrt.¹⁵⁷

Rien n'a changé pour nous depuis Obama

Tu peux prendre une balle dans le cou quand tu t'appelles Fofana

Kery James se poté věnuje pocitu, že se černoši necítí akceptovaní ve Francii. Dává to do souvislosti s fotbalovým mistrovstvím světa v roce 2018. Francie toto MS vyhrála, ale v médiích se objevovaly narážky jako například „Afrika vyhrála,“ protože velká část nejlepších francouzských hráčů, kteří jsou poté součástí národního mužstva, jsou černoši. Ukazuje tedy, že černoši jsou ve Francii akceptováni pouze když dosáhnou nějakého výrazného úspěchu, jak sám říká „V ten moment je černochem Francouzem.“¹⁵⁸

Ils asphyxient l'Afrique et ils s'demandent c'qu'on fous là

Quand il ramène une coupe du monde un soir de juillet

Là l'homme noir est français

Na skladbě také hostuje francouzský zpěvák a rapper Féfé, který v refrénu tvrdí, že být černochem ve Francii je celkově špatné.

Être dans la peau d'un noir en France

C'est vivre une légende mal racontée

C'est être vu comme une sentence

Ou pire exposé comme un trophée

Tellement de haine, seul l'amour pourra nous sauver

V další části se Kery James ohrazuje a tvrdí, že nebude nikdy nenávidět bělochy. Pravděpodobně reaguje na obvinění z proti-bělošského rasismu, ze kterého jsou černošští aktivisté obviňováni, pokud se vymezují proti společenským problémům ve Francii. Existence

---

¹⁵⁷ Camille Aguilé, „Mort d'Aboubacar Fofana à Nantes: le policier auteur du tir renvoyé devant la justice pour ‚coups mortels‘, les avocats de la famille font appel“, France 3 Pays de la Loire, 27. duben 2023, <https://france3-regions.francetvinfo.fr/pays-de-la-loire/loire-atlantique/nantes/mort-d-aboubacar-fofana-a-nantes-le-policier-auteur-du-tir-renvoye-devant-la-justice-pour-coups-mortels-les-avocats-de-la-famille-font-appel-2761910.html> (staženo 10. prosince 2023).

¹⁵⁸ Rokhaya Diallo, „On Football, Identity and ‘Frenchness’“, Al Jazeera, 2. srpen 2018, <https://www.aljazeera.com/opinions/2018/8/2/on-football-identity-and-frenchness> (staženo 10. prosince 2023).

proti-bělošského rasismu je většinou odmítána jako nemístná, protože běloši nečelí systémovým problémům kvůli své barvě pleti. To samozřejmě nevylučuje možnost útoků na někoho z důvodu, že je běloch, ale takový útok nemůže být klasifikován jako rasismus.¹⁵⁹

*J'n'aurais jamais la haine contre l'homme blanc
J'suis trop occupé à essayer de devenir un homme bon*

Nakonec ještě Kery James tvrdí, že se nikdy nenechá „vybělit“ jako Michael Jackson. V současnosti se spíše většina lidí přiklání k tomu, že Jackson doopravdy trpěl nemocemi kůže, a proto v průběhu jeho kariéry jeho kůže změnila barvu. Jak je, ale vidět, Kery James si myslí opak a je zřejmé, že asociuje Jacksonovu bělost s odmítnutím jeho černošské identity.¹⁶⁰

*Ne sera rien d'autre qu'une Afrique unifiée
Je n'serai jamais blanchi comme Michael*

3.4 Boj za lidská práva a *négritude*

Ve skladbě *La Douleur ébène*¹⁶¹, která již byla zařazena i do kategorie 2.1. Kolonizace, se Kery James vyjadřuje k zastřelení neozbrojeného černocha v americkém městě Ferguson v roce 2014.¹⁶²

*J'erre dans ma ville en attendant qu'on m'fume
Et plus rien ne m'étonne, comme un négro vivant à Ferguson*

Je to již několikátý motiv transnacionalismu v černošství. Je vidět, že černošským umělcům ve Francii není jedno, co se děje černochoům v Americe, i když je takováto událost přímo neovlivnila. Je vidět, že Paul Gilroy ve své knize *The Black Atlantic* měl pravdu, když tvrdil, že černošská diaspora v bělošských zemích má mnoho propojení i skrze Atlantik. Nakonec Kery James říká, že sice se věnuje rapu, ale má „blues“. Zmínění blues jakožto hudebního stylu, který vynalezli černoští otroci na americkém jihu v 19.století, je dalším důkazem transnacionalismu černošské diaspory.

---

¹⁵⁹ Sylvain Mouillard, „Le racisme "anti-blanc" n'est "pas une expérience de masse", Libération https://www.liberation.fr/france/2016/01/08/le-racisme-anti-blanc-n-est-pas-une-experience-de-masse_1425131/ (staženo 10. prosince 2023).

¹⁶⁰ „Black or White: The Sad Truth behind Michael Jackson's Skin Color - Rotaract Arts“, 24. březen 2022, <https://rotaractarts.com/black-or-white-the-sad-truth-behind-michael-jacksons-skin-color/> (10. prosince 2023).

¹⁶¹ Kery James, „Douleur ébène,“ skladba 4 na *Sur les chemins du retour*.

¹⁶² „Timeline of Events in Shooting of Michael Brown in Ferguson“, AP News, 8. srpen 2019, <https://apnews.com/article/shootings-police-us-news-st-louis-michael-brown-9aa32033692547699a3b61da8fd1fc62> (staženo 2. prosince 2023).

V písni *À force de le dire*¹⁶³ se Youssoupha vyjadřuje pozitivně ke zvolení Baracka Obamy americkým prezidentem. Spojuje tím zkušenost amerických černochů s těmi v Evropě a bylo by možné to interpretovat i tak, že se dívá do USA k inspiraci. Zmiňuje lídry hnutí za lidská práva v USA, které považuje za inspiraci, ale mrzí ho, že byli zavražděni. Naráží tím pravděpodobně na osud Martina Luthera Kinga a Malcolma X.

*J'me demande si je suis né en 2008, le 4 novembre
Je m'rends bien compte de la victoire noire Américaine
Mais on n'change pas le monde en un week-end avec un "Yes We Can"*

(...)

À force de voir nos plus grands leaders assassinés

Skladba, která se již v názvu týká hnutí *négritude* je *Rendons à Césaire* od Youssouphy z roku 2006.¹⁶⁴ Jak je již z názvu patrné, Youssoupha se domnívá, že by se měli černoši vrátit k myšlení Aimého Césaire, jedné z nejvýznamnějších postav hnutí *négritude*. Ve skladbě se několikrát opakuje, že „téma *négritude* působí ve Francii rozhořčení.“ Youssoupha také tvrdí, že se setkává s posměšky kvůli svému uměleckému jménu, které zní velmi africky, ale reaguje na ně tím, že přeci není z Francie ale z Kinshasy. Ve stejném refrénu ale dodává, že reprezentuje všechny černochoy, beury a dokonce i bělochoy. Ve všech třech případech používá verlan a termín beur je neologismus kterým jsou označováni Arabové narození na území Francie.¹⁶⁵

(...)

Avec leurs idées à la con ils me reprochent la couleur de mon nom

(...)

J'représente les renois, les rebeus et les babtous

Poslední verš této skladby končí citátem z Bible „Dejte Césarovi, co je Césarovo.“ Citát v originále ještě pokračuje „a Bohu věci, které jsou Boží.“ V této skladbě se pravděpodobně jedná pouze o hru slov a jménem Aimého Césaire, které zní stejně.¹⁶⁶

---

¹⁶³ Youssoupha, „À force de le dire,“ skladba 4 na *Sur le chemins du retour*.

¹⁶⁴ Youssoupha, „Rendons à Césaire,“ skladba 14 na *À chaque frère*, Mukongo Business 2007, Spotify: <https://open.spotify.com/track/427JPlfp8L8XrsmHWDEfFn?si=5f7504fc91f445fd> (staženo 27. prosince 2023).

¹⁶⁵ „Le mot beur fête ses 25 ans“, leparisien.fr, 2. září 2010, <https://www.leparisien.fr/societe/le-mot-beur-fete-ses-25-ans-02-09-2010-1051818.php> (staženo 2. prosince 2023).

¹⁶⁶ Derek T. Muller, „What Does It Mean to ‚Render unto Caesar‘?“, Excess of Democracy, 3. květen 2020, <https://excessofdemocracy.com/blog/2020/5/what-does-it-mean-to-render-unto-caesar> (staženo 2. prosince 2023).

Ve skladbě *Dernier MC* z roku 2012 od Keryho Jamese se mísí mnoho různých témat.¹⁶⁷ Jedním z nich je i historie boje za lidská práva a také zkušenost s rasismem ve Francii. Kery James i v jiných svých skladbách opakuje myšlenku, že by se měli černoši spojit, aby mohli něco dokázat, nebo se prosadit v systému francouzského univerzalizmu, který k nim není příliš vstřícný. Říká, že jsou černoši rozdělení a často se vztahuje k historii boje za lidská práva v USA, kde se černoši spojili proto aby si prosadili uznání jejich práv a konec diskriminace.

Les Noirs sont affaiblis, oui, parce qu'ils sont désunis

(...)

Pour toi la révolution ne peut avoir lieu que sous tes ordres

(...)

On n'a pas le même combat, on ne frappe pas avec les mêmes coups

Tu es manipulé, tu brises l'unité

C'est par des nègres comme toi que Malcom X fut assassiné

Ve skladbě *Constat Amer* z roku 2013 se Kery James vrací k tématu rozdělení ve francouzské společnosti.¹⁶⁸ Kery James vlastně obhajuje takzvaný komunitarismus a tvrdí, že aby se lidem odlišného původu ve Francii lépe žilo, musí se spojit a například se zbavit rasismu mezi různými etniky ve Francii.

C'est eux contre nous mais surtout nous contre nous-mêmes

Les Algériens contre les Marocains, les Marocains contre les Tunisiens

Les Antillais contre les Maghrébins

Les Maghrébins contre les Africains, les Turcs entre eux

(...)

On peut se poser la question: qui sont les plus racistes?

Ve skladbě *GOSPEL* z alba *NEPTUNE TERMINUS* z roku 2021 se Youssoupha vztahuje k nadějím, které černoši vkládali do zvolení Baracka Obamy americkým prezidentem.¹⁶⁹ Obviňuje ho ale, že deset let poté jsou na tom černoši stále špatně. Jak je vidět, francouzští černošští umělci se často vztahují k událostem v USA. Samozřejmě jak již bylo popsáno v úvodu, černošská diaspora má značné kontakty napříč světem. USA je stát, kde jsou

---

¹⁶⁷ Kery James, „Deriner MC,“ Skladba 1 na *Dernier MC*.

¹⁶⁸ Kery James, „Constat Amer“ skladba 14 na *Dernier MC*, Capitol Music France 2013, Spotify: <https://open.spotify.com/track/0FrwDmLbB6GJ85vJlsvjEV?si=e1a1e56500aa4d7e> (staženo 27. prosince 2023).

¹⁶⁹ Youssoupha, „GOSPEL,“ skladba 4 na *NEPTUNE TERMINUS*, Bomayé Musik 2020, Spotify: <https://open.spotify.com/track/4NiDjX1t4RpTcjGeISZh8Z?si=cea36b55c0f24b1b> (staženo 27. prosince 2023).

Afroameričané v menšině a je to také stát kam přichází výrazné množství imigrantů. I vzhledem k tomu, že hip-hop a rap vzniknul v USA, je možné, že francouzští umělci se dívají na události v USA jako na inspiraci pro svoji tvorbu.

*Obama, prie pour moi, on attendait qu'ton règne vienne
Dix ans plus tard, tous tes négros sont toujours dans la merde*

(...)

Comme Adama Traoré, étouffé jusqu'à c'qu'il crève

(...)

Sankara, prie pour moi pour que j'devienne un homme intègre

Jésus, prie pour moi, on a toujours le même problème

Ils racontent que t'es blanc, si ça s'trouve, t'as une peau d'ébène

Skladba dále pokračuje připomenutím smrti Adama Traorého, jehož smrt již byla zmíněna na skladbě *La musique nègre* kde vystupoval Youssoupha i Kery James. Stejně jako Thomas Sankara, revolucionář, který byl již zmíněn na Youssouphově skladbě *Noir désir*. Nejzajímavější je zmínění teorie, že Ježíš Kristus byl možná tmavé pleti. Jedná se o teorii, která pravděpodobně pochází z USA a je součástí afroamerické religiozity. Článek, který se věnuje tématu této konstrukce v afroamerickém náboženství tvrdí, že barva pleti Ježíše Krista nebo Boha je důležitá pro společnost, kde barva pleti, která se neshoduje s boží barvou, je méněcenná.¹⁷⁰

4. Shrnutí výzkumu

Na základě výzkumu je zřejmé, že se dva vybraní černošští rapperi z Francie během své kariéry vyjadřovali k mnoha tématům spojených s černošskou zkušeností. Diskurzivní analýza odhalila čtyři různá témata diskurzu v textech Youssouphy a Keryho Jamese. Pochopitelně byl k analýze vybrán pouze zlomek jejich skladeb a je tedy pravděpodobné že by se dala najít témata týkající se černošské zkušenosti i v jejich ostatních skladbách, které jsou primárně zaměřené na jiné téma.

Prvním tématem diskurzu byl kolonialismus. Umělci se vyjadřovali k problémům, které kolonialismus přináší doteď. Nejvíce zřejmá byla zkušenost umělců s pocitem, že do

---

¹⁷⁰ Allison Calhoun-Brown, „The Image of God: Black Theology and Racial Empowerment in the African American Community“, *Review of Religious Research* 40, č. 3 (1999): 197–212, <https://doi.org/10.2307/3512367> (staženo 3. prosince 2023).

francouzské společnosti nepatří. Některými texty také prosakovalo připomínání si otroctví a toho, jak museli černoši trpět kvůli němu trpět.

Druhým tématem bylo vztahování se k Africe a africkému dědictví. Youssoupha se o mnoho více než Kery James odkazuje na to, co se děje v současné Africe. Možná je to proto, že Youssoupha se i přímo v Africe narodil a Francouzem se stal až později. Youssoupha se přímo vyjadřuje například ke konfliktům, které v Africe stále probíhají. Na tom je vidět, jak konstruuje obraz africké kultury jako něčeho, k čemu se mohou černoši vztahovat i když žijí třeba již po generace v Evropě.

Kery James se v tomto případě věnuje spíše přímo francouzským tématům. Pouze na skladbě *Gang* rapper SAM vyjadřuje směrem k Africe v tom smyslu, aby Francouzi vrátili Afričanům to, co vydrancovali.

Třetím tématem na skladbách, které bylo nejvíce přítomné, byla zkušenost s rasismem ve Francii a problematickou pozicí černochů ve francouzském systému univerzalizmu, který jim odpírá možnost se vztahovat ke své barvě pleti. Kvůli své barvě pleti také dle obou umělců čelí černoši ve Francii předsudkům. Oba umělci vyjadřují frustraci nad nemožností se více společensky organizovat na základě jejich rasové příslušnosti. Domnívají se, že větší organizovanost by marginalizovaným skupinám ve Francii pomohla, ale nenabízejí konkrétní řešení. Francouzský univerzalizmus je ve všech případech kritizován, ale stejně tak i komunitarismus, kdy příkladem je skladba *Blockkk Identitaire*. V ní oba rapperi Médine a Youssoupha říkají, že problémem univerzalizmu je, že nedává prostor jiným komunitám, ale také komunitarismus není řešení, protože komunitarismus také rozděluje etnické minority. Obě etnika mají malá zastoupení ve společnosti, ale v případě komunitarismu by se jejich zastoupení ještě zmenšilo.

Kery James i Youssoupha reagují na rasismus, se kterým se setkávají ve Francii a za který dle nich můžou jak běloši, tak například Arabové. Několikrát také ironicky nebo kriticky reflektují rasové stereotypy převzaté z USA. Připomínají také oběti policejního násilí, také často převzaté z USA. Tím ukazují na transnacionální propojení černošské zkušenosti tak jak ho charakterizoval Paul Gilroy ve své knize *The Black Atlantic*. Zkušenost s rasismem charakterizují spíše obecně, málokdy ji vztahují přímo na sebe a také často reagují na rasistické aféry ve francouzské společnosti, jako například v případě zpěvačky Ayi Nakamury. Vztahování se směrem k USA je také vidět v několika propojení v textech s americkým prezidentem Barackem Obamou. Naděje černošské diaspory nejspíše byla, že mulatský americký prezident přinese post-rasistickou éru společnosti. To se nicméně nenaplnilo.

Posledním tématem je vztahování se k pozitivním aspektům černošství. Tím mohou být události, kdy černoši stáli při sobě, jako boj za lidská práva, který je ale převážně limitovaný na USA a také odkaz hnutí *négritude* ve Francii. Poslední pozitivní motiv je historický boj proti kolonialismu ve Francii. Když zmiňuje Youssoupha na skladbě *À force de le dire* že byli největší lídři černošství zavražděni, je to další prvek transnacionalismu černošské diaspory. Odkaz hnutí *négritude* je prvek, ke kterému se mohou černoši ve Francii vztahovat a který je unikátní pro Francii. Uvědomění si této společné historie je pro ně možnost, jak bojovat proti tlaku, aby historie Francie očima Evropanů byla i jejich historií. Vědomí o společné historii v hnutí *négritude* jim umožňuje najít si místo ve francouzské společnosti.

Ani jednu z analyzovaných skladeb není možné charakterizovat tak že by se věnovala pouze jednomu z vybraných témat. Na většině skladeb se témata prolínají i v rámci jedné sloky, ale je stále možné na ně nahlížet jako na součást sociálně uvědomělého rapu, který se věnuje více tématům najednou, podle toho, jak jsou pro dané umělce důležitá.

Nad rámec toho, co předpokládala hypotéza, bylo v textech identifikováno i téma afrofuturismu a panafricanismu. Je tedy zřejmé, že vybraní umělci by rádi pro sebe viděli budoucnost nezatíženou rasismem a vyrovnání se s kolonialismem jednou provždy.

Diskurzivní analýza skladeb odhalila, že převažujícím diskurzem na skladbách je negativní rámování černošské zkušenosti ve Francii. Pozitivní nahlížení na to, co znamená být černochem ve Francii bylo spíše upozaděno, oproti velkému množství kritiky na francouzské instituce a stát anebo některé francouzské společenské trendy. Náhled obou umělců je především kritický vůči francouzské společnosti, hodnotám univerzalizmu a policejnímu násilí na minoritách. Oba umělci reagovali na politický kontext, v kterém konkrétní skladba vznikla nebo také na konkrétní rasově motivované útoky. Několikrát byly zmíněny oběti policejní střelby jako Adama Traoré, Aboubacar Fofana a Alton Sterling. Jejich diskurz se týká více systémového rasismu než osobní zkušenosti s konkrétními rasistickými útoky. Tím předkládají do společenského povědomí témata spojená se systémovým rasismem, která ve Francii spíše chybí. Oba umělci se tím také staví do pozice postav veřejného života, kteří prosazují práva černochoů a bojují za větší společenské vnímání problémů, se kterými se mohou setkávat. Dalším motivem je budovat kolektivní vědomí černochoů o rasismu a spojit černošské komunity tak, aby se proti rasismu postavily. K tomu využívají především příklady organizovaného jednání černošských organizací v USA. Oproti hypotéze se umělci neohrazovali vůči vzestupu konkrétních krajně pravicových politiků ve Francii. Vymezili se vůči vzestupu nacionalismu, ale nejmenovali explicitně žádné francouzské politiky.

Pozice Keryho Jamese i Youssouphy by se dala charakterizovat jako spíše kritická k současné situaci ve francouzské společnosti. Postavení černochoů ve Francii je dle nich stále nedořešené a bylo by dle nich vhodné více mluvit o tom co to znamená být černochem ve Francii.

Pozitivní diskurz o černošství se zaměřoval na Aimé Césaira, jakožto na ústřední postavu hnutí *négritude*. Dalším autorem, který se dle Youssouphy zasloužil o černošství, je Frantz Fanon. Jiné výrazné postavy, ke kterým se oba rappeři vztahovali byly převzaty z černošských vzorů v USA jako Malcolm X nebo Martin Luther King.

Obecně byl velmi přítomný diskurz problematického ukotvení vybraných umělců vzhledem k francouzské společnosti. Na jednu stranu chtějí být akceptováni bez ohledu na jejich rasu, což je znemožněno stále přítomným rasismem, na druhou stranu se vymezují velmi kriticky vůči francouzskému státu. To je pochopitelné, protože nejčastěji naráží na princip univerzalizmu ve vztahu k jejich identitě a na francouzské odmítání diskuze o postkolonialismu.

4.1 Diskuze

Práce se zaměřovala pouze na analýzu textů skladeb jakožto součásti diskurzu o černošské zkušenosti ve Francii. Konceptuálně jsem analýzu opřel o koncept dvojího vědomí, který vychází z konceptu jinakosti. Dalšími koncepty byly francouzský univerzalizmus, ideály hnutí *négritude*, koncepty navázané na rasismus a identitu a postkolonialismus. Dva vybraní umělci a další, kteří hostovali na vybraných skladbách pro analýzu, představují zejména aktéry v rovině kulturního a společenského života a zároveň proudu uvědomělého rapu. Diskurz o černošské zkušenosti je pochopitelně v praxi utvářen mnoha dalšími aktéry, proto by na práci mohla navázat analýza diskurzu aktérů jiných rovin společnosti - politické, aktivistické apod. Přesah by také mohla představovat vizuální analýza vybraných skladeb, protože i hudební video může mít společně s textem skladby zásadní význam pro tento diskurz. Tato zjištění by se dala integrovat formou smíšené kvalitativní a kvantitativní metody se zachycením co největšího vzorku tvorby černošských umělců ve Francii.

Přestože pro analýzu byly zvoleny pouze texty skladeb, je nutné mít na paměti, že skladby nejsou pouze text. Pro komplexnější analýzu by bylo nutné analyzovat i celek, tedy hudební doprovod, intonaci, zpěv, přednes a recitaci. Bylo by zcela namístě pro komplexnější analýzu zahrnout i všechny výše zmíněné aspekty, ale to by dalece přesahovalo rámec práce a vyžadovalo by komplexní interdisciplinární přístup.

4.2 Závěr

Práce přispěla k hlubšímu pochopení černošské zkušenosti ve Francii, kde se těmto tématům věnuje pouze velmi málo akademiků. Hypotéza, na které se zakládala, byla, že u dvou vybraných umělců bude spíše převažovat negativní diskurz o černošské zkušenosti ve Francii. Tuto tezi jsem testoval metodou kritické diskurzivní analýzy. Hypotéza se potvrdila, protože kritické vyznění diskurzu Youssouphy a Keryho Jamese jasně převládalo nad pozitivním diskurzem. Youssoupha i Kery James nejsou nejposlouchanějšími francouzskými umělci v rámci celkové populace, ale počtem shlédnutí jejich klipů na YouTube se řadí k předním umělcům černošské rapové scény ve Francii. Jejich dlouhá kariéra je řadí k rapperům, kteří mají doted' vliv. Jejich vliv na veřejnou debatu ohledně černošské zkušenosti a rasismu je nezanedbatelný, a proto je důležité sledovat, kam se debata v sociálně uvědoměném rapu posune.

4.3. Summary

Based on the research, it is clear that the two selected black rappers from France have commented on many topics related to the black experience throughout their careers. Discourse analysis revealed four different themes of discourse in the lyrics of Youssoupha and Kery James. Understandably, only a fraction of their songs was selected for the analysis, it is therefore likely that topics related to the black experience could be found in their other songs, which primarily focus on other themes.

The first topic of discourse was colonialism. The artists were commenting on the problems that colonialism still brings. Most evident was the artists' experience of feeling like they do not belong in the French society. Also seeping through some of the texts was a recollection of slavery and how black people had to suffer because of it.

The second theme was relating itself to Africa and African heritage. Youssoupha made more references than Kery James to what is happening in contemporary Africa. Perhaps this is because Youssoupha was also born directly in Africa and only became French citizen later. Youssoupha speaks directly about the conflicts that are still going on in Africa. This shows how he constructs an image of African culture and heritage as something that black people can relate to, even if they have lived in Europe for generations.

Kery James deals more directly with issues in France. Only on the track *Gang* does the rapper SAM make a statement towards Africa in the sense that the French should give back to Africans what they have plundered.

The third theme on the tracks that was most present was the experience of racism in France and the problematic position of black people in the French system of universalism that indirectly denies them the ability to relate to their skin colour. Because of their skin colour, both artists also felt that black people face prejudice in France. Both artists expressed frustration at blacks' inability to organize themselves more socially based on their racial affiliation. They believe that more organization would help marginalized groups in France, but they do not offer concrete solutions. French universalism is criticized in all cases, but so is communitarianism, with the *Blockk Identitaire* track being an example. In it, both rappers Médine and Youssoupha say that the problem with universalism is that it doesn't give space to other communities, but communitarianism is also not a solution because communitarianism also divides ethnic minorities. Both ethnic groups have little representation in society, but in the case of communitarianism their representation would be even smaller.

Both Kery James and Youssoupha respond to the racism they encounter in France, which they believe is the fault of both whites and Arabs. Several times they also reflect ironically or critically on racial stereotypes adopted from the USA. They also mention the victims of police violence, also often taken from the USA. In doing so, they point to the transnational interconnectedness of the black experience as characterised by Paul Gilroy in his book *The Black Atlantic*. They characterise the experience of racism in rather general terms, rarely applying it directly to themselves, and often respond to racist affairs in French society, as in the case of the singer Aya Nakamura. The reference towards the USA is also seen in several links in the lyrics with the US President Barack Obama. The hope of the black diaspora was probably that a mulatto American president would bring about a post-racial era of society. However, this has not come to pass.

The final theme is the relating to the positive aspects of black experience. This can be events where blacks stood together, such as the struggle for human rights, but which is largely limited to the US, and also the legacy of the *négritude* movement in France. The last positive motive is the historical struggle against colonialism in France. When Youssoupha mentions on the track *À force de le dire* that the greatest leaders of blacks were murdered, this is another element of the transnationalism of the black diaspora. The legacy of the *négritude* movement is an element that black people in France can relate to and that is unique to France. Awareness of this shared history is an opportunity for them to fight the pressure to make the history of France, through the eyes of Europeans, their history as well. Awareness of their common history in the *négritude* movement allows them to find a place in French society.

None of the pieces analysed can be characterised as dealing with only one of the selected themes. On most of the tracks, the themes are intertwined even within a single verse, but it is still possible to view them as part of a socially conscious rap that addresses multiple themes at once, depending on how important they are to the artists in question.

Beyond what was hypothesized, themes of Afrofuturism and Pan-Africanism were also identified in the lyrics. It is clear, then, that the selected artists would like to see for themselves a future unencumbered by racism and a coming to terms with colonialism once and for all.

A discursive analysis of the tracks revealed that the dominant discourse on the tracks is the negative framing of the black experience in France. Positive views of what it means to be black in France were rather neglected, in contrast to the large amount of criticism of French institutions and the state and/or some French social trends. Both artists' views are mainly critical of French society, the values of universalism and police violence against minorities. Both artists responded to the political context in which a particular piece was created or to specific racially motivated attacks. Victims of police shootings such as Adama Traoré, Aboubacar Fofana and Alton Sterling were mentioned several times. Their discourse relates more to systemic racism than to their personal experiences of specific racist attacks. In doing so, they bring into the social consciousness themes associated with systemic racism that are rather absent in France. In doing so, both artists also position themselves as public figures who advocate for black rights and fight for greater social awareness of the problems that blacks encounter. Another motive is to build a collective black consciousness of racism and to bring black communities together to oppose racism. To do this, they primarily use the examples of black organized action in the US. Contrary to the hypothesis, the artists did not oppose the rise of specific far-right politicians in France. They spoke out against the rise of nationalism but did not explicitly name any French politicians.

The position of both Kery James and Youssoupha could be characterized as rather critical of the current situation in French society. They say that the position of blacks in France is still unresolved, and it would be useful to talk more about what it means to be black in France.

The positive discourse on blackness focused on Aimé Césaire as the central figure of the *négritude* movement. Another author who, according to Youssoupha, contributed to blackness is Frantz Fanon. Other prominent figures that both rappers related to were taken from black role models in the US such as Malcolm X and Martin Luther King.

In general, the discourse of the problematic identity of the selected artists in relation to French society was very present. On the one hand, they want to be accepted regardless of their race, which is made impossible by the ever-present racism; on the other hand, they define

themselves very critically towards the French state. This is understandable, as they most often clash with the principle of universalism in relation to their identity and to the French refusal to discuss postcolonialism issues.

Seznam zdrojů

Primární zdroje:

1. Kery James a Féfé. „Blues.“ Skladba 2 na *J'rap encore*. Suther Kane – 94 Side P. / Bendo Music 2018. Spotify: <https://open.spotify.com/track/1UrwyVpSzZd5GaY7MNt3o0?si=4ee139acb6fb450b> (staženo 27. prosince 2023).
2. Kery James. „Constat Amer.“ Skladba 14 na *Dernier MC*. Capitol Music France 2013. Spotify: <https://open.spotify.com/track/0FrwDmLbB6GJ85vJlsvjEV?si=e1a1e56500aa4d7e> (staženo 27. prosince 2023).
3. Kery James, „Douleur ébène,“ skladba 2 na *Mouhammad Alix*, Suther Kane – 94 Side P. 2016, Genius: <https://genius.com/Kery-james-douleur-ebene-lyrics> (staženo 2. prosince 2023).
4. Kery James, Lino a Youssoupha. „Musique Nègre.“ Singl. Suther Kane – 94 Side P. 2016. 2023, Genius: <https://genius.com/Kery-james-musique-negre-lyrics> (staženo 12. prosince 2023).
5. Kery James, Oumar a SAM. „Gang“ skladba 7 na *J'rap encore*. Suther Kane – 94 Side P. / Bendo Music 2018. Genius: <https://genius.com/Kery-james-gang-lyrics> (staženo 9. prosince 2023).
6. Kery James. „Banlieusards“ skladba 7 na *À l'ombre du show business*. Believe 2008. Genius: <https://genius.com/Kery-james-banlieusards-lyrics> (staženo 12. prosince 2023).
7. Kery James. „Dernier MC.“ Skladba 1 na *Dernier MC*. Capitol Music France 2013. Genius: <https://genius.com/Kery-james-dernier-mc-lyrics> (staženo 5. prosince 2023).
8. Kery James. „Lettre à la République.“ Skladba 13 na *92.2012*. Silene 2012. Paroles: <https://www.paroles.net/kery-james/paroles-lettre-a-la-republique> (staženo 27. prosince 2023).
9. Médine a Youssoupha. „Blockkk Identitaire“ skladba 4 na *Protest Song*. Because Music 2013. Paroles2Chansons: <https://paroles2chansons.lemonde.fr/paroles-medine/paroles-blockkk-identitaire.html> (staženo 18. listopadu 2023).
10. Youssoupha. „À force de le dire.“ skladba 4 na *Sur les chemins du retour*. Mukongo Business 2009. Genius: <https://genius.com/Youssoupha-a-force-de-le-dire-lyrics> (staženo 17. října 2023).

11. Youssoupha a Imani. „A CHAQUE JOUR...“ Skladba 14 na NEPTUNE TERMINUS. Bomayé Musik 2021. AZLyrics.com: <https://www.azlyrics.com/lyrics/youssoupha/achaquejour.html> (staženo 12. prosince 2023).
12. Youssoupha. „GOSPEL.“ Skladba 4 na NEPTUNE TERMINUS. Bomayé Musik 2020. Spotify: <https://open.spotify.com/track/4NiDjX1t4RpTcjGeISZh8Z?si=cea36b55c0f24b1b> (staženo 27. prosince 2023).
13. Youssoupha. „L'enfer c'est les autres.“ Skladba 8 na *Noir Désir*. Bomayé Musik 2012. Genius: <https://genius.com/Youssoupha-lenfer-cest-les-autres-lyrics> (staženo 10. listopadu 2023).
14. Youssoupha, „Rendons à Césaire,“ skladba 14 na *À chaque frère*, Mukongo Business 2007, Spotify: <https://open.spotify.com/track/427JPIfp8L8XrsmHWDEfFn?si=5f7504fc91f445fd> (staženo 27. prosince 2023).
15. Youssoupha. „Black out.“ skladba 13 na *NGRTD*. Bomayé Musik 2015. Genius: <https://genius.com/Youssoupha-black-out-lyrics> (staženo 1. listopadu 2023).
16. Youssoupha. „Le jour où j'ai arrêté le rap.“ Skladba 12 na *Polaroid experience*. Bomayé Musik 2018. Paroles2Chansons: <https://paroles2chansons.lemonde.fr/paroles-youssoupha/paroles-le-jour-ou-j-ai-arrete-le-rap.html> (staženo 3. prosince 2023).
17. Youssoupha. „Noir Désir.“ skladba 11 na *Noir Désir*. Bomayé Musik 2012. Genius: <https://genius.com/Youssoupha-noir-desir-lyrics> (staženo 5. listopadu 2023).
18. Youssoupha. „Rap franc CFA.“ Skladba 12 na *En noir & blanc (En attendant Noir D****)*. Bomayé Musik 2011. Genius: <https://genius.com/Youssoupha-rap-franc-cfa-lyrics> (staženo 12. prosince 2023).

Sekundární zdroje:

1. Aguilé, Camille. „Mort d'Aboubacar Fofana à Nantes: le policier auteur du tir renvoyé devant la justice pour ‚coups mortels‘, les avocats de la famille font appel“. France 3 Pays de la Loire, 27. duben 2023. <https://france3-regions.francetvinfo.fr/pays-de-la-loire/loire-atlantique/nantes/mort-d-aboubacar-fofana-a-nantes-le-policier-auteur-du-tir-renvoye-devant-la-justice-pour-coups-mortels-les-avocats-de-la-famille-font-appel-2761910.html> (staženo 10. prosince 2023).

2. Alberta Civil Liberties Research Centre. „Racialization”. <https://www.aclrc.com/racialization> (staženo 17.prosince 2023).
3. „Alexandre Dumas: biographie de l’auteur des Trois Mousquetaires”, 28. listopad 2022. <https://www.linternaute.fr/biographie/litterature/1775178-alexandre-dumas-biographie-courte-dates-citations/> (staženo 11. listopadu 2023).
4. AP News. „Timeline of Events in Shooting of Michael Brown in Ferguson”, 8. srpen 2019. <https://apnews.com/article/shootings-police-us-news-st-louis-michael-brown-9aa32033692547699a3b61da8fd1fc62> (staženo 2. prosince 2023).
5. Appelrouth, Scott, a Crystal Kelly. „Rap, Race and the (Re)production of Boundaries”. *Sociological Perspectives* 56, č. 3 (2013): 301–26. <https://doi.org/10.1525/sop.2013.56.3.301>. (staženo 9.prosince 2023).
6. Avenel, Cyprien. „La construction du « problème des banlieues » entre ségrégation et stigmatisation”. *Journal français de psychiatrie* 34, č. 3 (2009): 36–44. <https://doi.org/10.3917/jfp.034.0036> (staženo 11.května 2023).
7. *Banlieusards*. Režie Kery James a Leïla Sy. Film, 2019. 96 min.
8. *BBC News*. „Hip-Hop at 50: The Artists Mixing It up and Moving It Forward”. 13.srpen 2023, <https://www.bbc.com/news/newsbeat-66471617> (staženo 23.září 2023).
9. Beaman, Jean. „Boundaries of Difference: Cultural Citizenship and Transnational Blackness”. In *Citizen Outsider*, 1. vyd., 84–92. Children of North African Immigrants in France. University of California Press, 2017. <https://www.jstor.org/stable/10.1525/j.ctt1w8h1qh.10> (staženo 25.listopadu 2023).
10. Beneš, Vít, a Petr Drulák. *Metodologie výzkumu politiky*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2019. 294 - 295
11. Birmingham City University. „Black Studies”. Viděno 9.prosinec 2023. <https://www.bcu.ac.uk/social-sciences/research/identities-and-inequalities/research-clusters/black-studies>. (staženo 9.prosince 2023).
12. „Black or White: The Sad Truth behind Michael Jackson’s Skin Color - Rotaract Arts”, 24. březen 2022. <https://rotaractarts.com/black-or-white-the-sad-truth-behind-michael-jacksons-skin-color/> (staženo 10. prosince 2023).
13. Blakemore, Erin. „The Origins of African American Studies, Explained”. *National Geographic*, 13.únor 2023. <https://www.nationalgeographic.com/history/article/african-american-black-studies-origins-explained> (staženo 3.května 2023).

14. Broadnax, Jamie. „Opinion | What The Heck Is Afrofuturism?" HuffPost, 16.únor 2018. https://www.huffpost.com/entry/opinion-broadnax-afrofuturism-black-panther_n_5a85f1b9e4b004fc31903b95 (staženo 26.prosince 2023).
15. Brubaker, Rogers, a Frederick Cooper. „Beyond ‚Identity‘". *Theory and Society* 29, č. 1 (2000): 1–47. <https://www.jstor.org/stable/3108478>.
16. Burke, Myles. „Rosa Parks: The ‚no‘ That Sparked the Civil Rights Movement". Viděno 28. prosinec 2023. <https://www.bbc.com/culture/article/20231128-rosa-parks-the-one-moment-that-sparked-the-civil-rights-movement> (staženo 28. prosince 2023).
17. Calhoun-Brown, Allison. „The Image of God: Black Theology and Racial Empowerment in the African American Community". *Review of Religious Research* 40, č. 3 (1999): 197–212. <https://doi.org/10.2307/3512367> (staženo 3. prosince 2023).
18. Caporal, Alexandre. Kery James:« Le rap a perdu son aspect éducatif ». *Le Temps*, 21. říjen 2016. <https://www.letemps.ch/culture/musiques/kery-james-rap-perdu-aspect-educatif> (staženo 13.listopadu 2023).
19. Carballet, Marine. „Le communautarisme, qu’est-ce que c’est?" *Le Figaro*, 4.září 2020. <https://www.lefigaro.fr/vox/religion/le-communautarisme-qu-est-ce-que-c-est-20200904> (staženo 18.listopadu 2023).
20. Césaire, Aimé. „Sešit o návratu do rodného kraje". In *Postkoloniální myšlení II*. Praha: tranzit.cz, 2011, 54 – 86.
21. Collins, Cory. „What Is White Privilege, Really?" *Learning for Justice*, 15. srpen 2018. <https://www.learningforjustice.org/magazine/fall-2018/what-is-white-privilege-really> (staženo 28. prosince 2023).
22. Coppet, Catherine de. „Descendants d’immigrés maghrébins, éternel étrangers?: la fabrique du mot ‚Beur‘". *France Culture*, 25.květen 2018. <https://www.radiofrance.fr/franceculture/descendants-d-immigres-maghrebins-eternel-etranagers-la-fabrique-du-mot-beur-2072744> (staženo 17.prosince 2023).
23. culturap. „Rap Politique et Rap conscient: C’est quoi le rap conscient?". <https://culturap.fr/glossaire/cest-quoi-le-rap-conscient/> (staženo 6.června 2023).
24. Dawah, Hanan. „Around the Arab World: Arabic Dialects". *Arab Academy* (blog), 17. únor 2019. <https://www.arabacademy.com/around-the-arab-world-arabic-dialects/> (staženo 18.listopadu 2023).
25. Diallo, Rokhaya. „On Football, Identity and ‚Frenchness‘". *Al Jazeera*, 2. srpen 2018. <https://www.aljazeera.com/opinions/2018/8/2/on-football-identity-and-frenchness> (10. prosince 2023).

26. Diaw, Bara. „Thématique de Chants d’ombre de Léopold Sédar Senghor -". *A la Une* (blog), 20. leden 2018. <https://infoetudes.com/thematique-de-chants-dombre-de-leopold-sedar-senghor/> (staženo 22.června 2023).
27. Dijk, Teun A. van. „Introduction: What is critical discourse analysis?" In *The handbook of discourse analysis*, editoval Deborah Schiffrin, Deborah Tannen, a Heidi E. Hamilton. Oxford: Blackwell publishers ltd., 2001, 352 – 371.
28. Dragorn, Gary. „La difficile utilisation des statistiques ethniques en France". *Le Monde.fr*, 19.březen 2019. https://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2019/03/19/la-difficile-utilisation-des-statistiques-ethniques-en-france_5438453_4355770.html (staženo 10.května 2023).
29. Dramé, Mamadou, a Assane Ndiaye. „Le français employé dans le rap: menace ou chance? Comparaison avec la poésie". *L’Imaginaire Linguistique et la Dynamique des Langues*, Editura Universității Suceava, 13, č. 13 (červen 2012): 121–47.
30. Drulák, Petr, a kol. *Jak zkoumat politiku: Kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Roč. 2008. Praha: Portál. 103.
31. Duranton, Isabelle, a Stéphanie Letellier. „Banlieues: comprendre le malaise". *Notretemps.com*, 15. únor 2017. <https://www.notretemps.com/actualites/societe/banlieues-comprendre-le-malaise-18223> (staženo 19. listopadu 2023).
32. El Idrissi, Sarra. „Racisation, racialisation: émergences, résistances et appropriations". *ritimo.org*, 5.duben 2023. <https://www.ritimo.org/Racisation-racialisation-emergences-resistances-et-appropriations> (staženo 17.prosince 2023).
33. Engels, Dustin. „Baadasssss Gangstas: The Parallel Influences, Characteristics and Criticisms of the Blaxploitation Cinema and Gangsta Rap Movements". *Journal of Hip Hop Studies* 1, č. 1 (1.leden 2014): 62–80. <https://scholarscompass.vcu.edu/jhhs/vol1/iss1/7>. (staženo 29.června 2022)
34. Europe 1. „La réponse de Raphaël Enthoven à Kery James", 3. listopad 2015. <https://www.europe1.fr/culture/la-reponse-de-raphael-enthoven-a-kery-james-2541141> (staženo 18. listopadu 2023).
35. Fairclough, Norman. *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. London: Routledge, 2010, 16 – 20.
36. Fanon, Frantz. *Postkoloniální myšlení. I, Černá kůže, bílé masky*. Praha: Tranzit.cz, 2011.
37. Fanon, Frantz. *Postkoloniální myšlení. V, Psanci této země*. Praha: Tranzit.cz, 2015.

38. Franceinfo. „Coupe du monde 2022: des joueurs français visés par des insultes racistes sur les réseaux sociaux après la finale, la FFF va porter plainte", 20.prosince 2022. https://www.francetvinfo.fr/coupe-du-monde/coupe-du-monde-2022-des-joueurs-francais-vises-par-des-insultes-racistes-sur-les-reseaux-sociaux-apres-la-finale_5554686.html (staženo 11.listopadu 2023).
39. Franceinfo. „La France épinglée à l'ONU pour les discriminations raciales et les violences policières", 1.květen 2023. https://www.francetvinfo.fr/monde/onu/la-france-epinglee-a-l-onu-pour-les-discriminations-raciales-et-les-violences-policieres_5801627.html (staženo 6. května 2023).
40. French, Kenneth. „Geography of American Rap: Rap Diffusion and Rap Centers". *GeoJournal* 82, č. 2 (2017): 259–72. <https://doi.org/10.1007/s10708-015-9681-z>. (staženo 1.května 2022)
41. Gilroy, Paul. *The Black Atlantic: Modernity and Double Consciousness*. First published 1993, Third impression 1996, Reprinted 1999. Cambridge: Harvard University Press, 1993.
42. Global Conflict Tracker. „Conflict in the Democratic Republic of Congo". <https://cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/violence-democratic-republic-congo> (staženo 17.prosince 2023).
43. Gormand, Melchior, a Maud Denais. „Banlieues : l'éducation face aux défis des quartiers | RCF", 11.březen 2022. <https://www.rcf.fr/articles/culture-et-societe/banlieues-leducation-face-aux-defis-des-quartiers> (staženo 17.prosince 2023).
44. Grant, Elizabeth. „Gangsta Rap, the War on Drugs and the Location of African-American Identity in Los Angeles, 198892". *European Journal of American Culture* 21, č. 1 (2002): 4–15. <https://doi.org/10.1386/ejac.21.1.4>. (staženo 29.června 2022)
45. Gyssels, Kathleen. „Bit in the Mouth, Death in the Soul: Remembering the Poetry of Léon-Gontran Damas". *The CLR James Journal* 24, č. 1/2 (2018): 255–70. <https://www.jstor.org/stable/26752186> (staženo 4.května 2023).
46. Hammou, Karim. *Une histoire du rap en France*. Paris: Édition la Découverte, 2014.
47. Harsin, Jayson. „Cultural Racist Frames in TF1's French Banlieue Riots Coverage". *French Politics, Culture & Society* 33, č. 3 (2015): 47–73. <https://www.jstor.org/stable/26378243>.
48. Harvey, Eric. *Who Got the Camera?: A History of Rap and Reality*. Austin: University of Texas Press, 2021. <https://web-s-ebsohost-com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/ebookviewer/ebook/ZTAwMHh3d19fMzA0NDg4MV9fQ>

- U41?sid=a3d8fcfa-2954-4c9f-a933-f132ddf17910@redis&vid=0&format=EB&rid=1
50 -95 (staženo 9.května 2023).
49. Hassa, Samira. „Kiff my zikmu: Symbolic dimensions of Arabic, English and Verlan in French Rap Texts". In *The languages of global hip-hop*. London • New York: Continuum International Publishing Group, 2010. 44 – 66
  50. „Historique des tirailleurs sénégalais | Chemins de mémoire". <https://www.cheminsdememoire.gouv.fr/fr/historique-des-tirailleurs-senegalais> (staženo 19. listopadu 2023).
  51. Chants de lutte et révolution. „Lettre à la République", 27. srpen 2020. <https://www.chants-de-lutte.com/lettre-a-la-republique/> (staženo 12. prosince 2023).
  52. Chin, Rita. „The birth of multicultural Europe". In *The Crisis of Multiculturalism in Europe: A History*. Princeton, USA: Princeton University Press, 2017. <http://ebookcentral.proquest.com/lib/cuni/detail.action?docID=4982424> (staženo 3.května 2023).
  53. „I'm a Match to Stephen from Django Unchained". Viděno 18. listopad 2023. <https://www.charactour.com/hub/characters/view/Stephen.Django-Unchained> (staženo 18. listopadu 2023).
  54. InBEST. „Intersectional Black European Studies". <https://intersectionalblackeuropeanstudies.com/about>. (staženo 9.prosine 2023).
  55. İnceoğlu, Yasemin. „The Murder of Nahel Merzouk, Police Violence and the Media in France". *The Wire*, 14. červenec 2023. <https://thewire.in/world/france-murder-nahel-merzouk-police-violence-media> (staženo 28. prosince 2023).
  56. Insee.fr. „Population au 1er janvier | Insee". <https://www.insee.fr/fr/statistiques/5225246> (staženo 17.prosine 2023).
  57. Jäger, Siegfried. „Discourse and knowledge: Theoretical and methodological aspects of critical discourse and dispositive analysis". In *Methods of Critical Discourse Analysis*, Ruth Wodak a Michael Meyer. London, 2001. 32–54.
  58. Jeffries, Michael P. *Thug Life: Race, Gender, and the Meaning of Hip-Hop*. Chicago: University of Chicago Press, 2011.
  59. Jesu, Louis. „De la subversion sociale et politique dans le rap français contemporain". *Mouvements* 96, č. 4 (2018): 43–53. <https://doi.org/10.3917/mouv.096.0043>.
  60. Jouili, Jeanette S. „Rapping the Republic: Utopia, Critique, and Muslim Role Models in Secular France". *French Politics, Culture & Society* 31, č. 2 (Summer 2013): 58–80. <https://doi.org/10.3167/fpcs.2013.310204>. (staženo 3.dubna 2023)

61. Jourdain, Benoit. „Pourquoi le rap français ne rime plus forcément avec musique engagée". Franceinfo, 12.červenec 2020. https://www.francetvinfo.fr/culture/musique/rap/pourquoi-le-rap-francais-ne-rime-plus-forcement-avec-musique-engagee_4040413.html (staženo 10. prosince 2023).
62. Kanál Kery Jamese na Youtube, údaje k 17.prosinci 2023. Dostupné zde: <https://www.youtube.com/@KeryJamesTV>
63. Kanál Youssouphy na Youtube, údaje k 17.prosinci 2023. Dostupné zde: <https://www.youtube.com/@Youssouphamusik>
64. Karousos, Manos. „Alton Sterling (1979 – 2016)", 9. březen 2022. <https://www.blackpast.org/african-american-history/alton-sterling-1979-2016/> (staženo 11. listopadu 2023).
65. Keane, David, a Jeremie Gilbert. „How French Law Makes Minorities Invisible". The Conversation, 13.listopad 2016. <http://theconversation.com/how-french-law-makes-minorities-invisible-66723> (staženo 29.října 2023).
66. Khurmi, Raj. „How Street Cred Is Irrelevant Today — The Backwards Nature of Tekashi 6ix9ine". *Medium* (blog), 3.říjen 2019. <https://medium.com/@rajkhurmi/how-street-cred-is-irrelevant-today-the-backwards-nature-of-tekashi-6ix9ine-c732dd4d7539> (staženo 9.května 2023).
67. Kimminich, Eva. „RAPublicans and jihadists or The missed chances of French integration policy. An analysis of rap songs and music clips." University of Potsdam, b.r.) <https://www.uni-potsdam.de/de/romanistik-kimminich/forschung/publikationen/publikationen>. (staženo 28.června 2022)
68. Kirkness, Paul. „The Cités Strike Back: Restive Responses to Territorial Taint in the French Banlieues". *Environment and Planning A: Economy and Space* 46, č. 6 (červen 2014): 1281–96. <https://doi.org/10.1068/a45636> (staženo 6.května 2023).
69. Kishi, Roudabeh. „Resource-Related Conflict in Africa". *ACLEDA* (blog), 19. listopad 2014. <https://acleddata.com/2014/11/19/resource-related-conflict-in-africa/> (staženo 17.prosince 2023).
70. Kubrin, Charis E., a Ronald Weitzer. „Rap Music’s Violent and Misogynistic Effects: Fact or Fiction?" *Popular Culture, Crime and Social Control* 14 (2010): 121–43. [https://doi.org/10.1108/S1521-6136\(2010\)0000014009](https://doi.org/10.1108/S1521-6136(2010)0000014009).
71. *La Haine*. Režie Mathieu Kassovitz. Film, 1995. 97 min.

72. Lafargue de Grangeneuve, Loïc. „Comment Marseille est devenue l'autre capitale du rap français". *Géographie et cultures*, 2006, 57–70. <https://doi.org/10.4000/gc.3763>. (staženo 1.května 2022)
73. Lambert, Elise. „Grand entretien: Pourquoi la France a-t-elle du mal à regarder son histoire coloniale en face?" Franceinfo, 13.říjen 2020. https://www.francetvinfo.fr/culture/patrimoine/histoire/grand-entretien-pourquoi-la-france-a-t-elle-du-mal-a-regarder-son-histoire-coloniale-en-face_4133107.html (staženo 25.listopadu 2023).
74. „La loi du 23 février 2005: texte et réactions". *Cahiers d'histoire. Revue d'histoire critique*, č. 94–95 (1 leden 2005). <https://doi.org/10.4000/chrhc.1077> (staženo 4.května 2023)
75. *Le franc CFA, monnaie coloniale ou gage de stabilité économique? | TV5MONDE - Informations*, 2016. <https://information.tv5monde.com/afrique/le-franc-cfa-monnaie-coloniale-ou-gage-de-stabilite-economique-25766> (staženo 26.listopadu 2023).
76. leparisien.fr. „Le mot beur fête ses 25 ans", 2. září 2010. <https://www.leparisien.fr/societe/le-mot-beur-fete-ses-25-ans-02-09-2010-1051818.php> (staženo 2. prosince 2023).
77. *Les misérables*, Réžie Ladj Ly. Film, 2019. 105 min.
78. Lesso, Rosie. „Were Ancient Egyptians Black? Let's Look at the Evidence". The Collector, 9.únor 2022. <https://www.thecollector.com/were-ancient-egyptians-black/> (staženo 5.listopadu 2023).
79. Livingston, Samuel. „Speech is My Hammer, It's Time to Build: Hip Hop, Cultural Semiosis and the Africana Intellectual Heritage". *Journal of Hip Hop Studies* 1, č. 1 (1. leden 2014): 38–61. <https://scholarscompass.vcu.edu/jhhs/vol1/iss1/6>. (staženo 29.června 2022)
80. Loi n° 2005-158 du 23 février 2005 portant reconnaissance de la Nation et contribution nationale en faveur des Français rapatriés, Pub. L. No. 2005–158 (2005). <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000444898/> (staženo 4.května 2023).
81. Lotem, Itay. „A decade after the riots, France has rewritten its colonial history", 25. leden 2016. <https://theconversation.com/amp/a-decade-after-the-riots-france-has-rewritten-its-colonial-history-50499> (staženo 4.května 2023).
82. Madani, Latifa. „Maghreb, quelles origines au racisme anti-Noirs? - L'Humanité". <https://www.humanite.fr> (blog), 19. květen 2023. <https://www.humanite.fr/en->

- debat/racisme/maghreb-quelles-origines-au-racisme-anti-noirs-795485 (staženo 18. listopadu 2023).
83. „Maghreb en arabe Maghrib ou Marhrib le Couchant - LAROUSSE". <https://www.larousse.fr/encyclopedie/autre-region/Maghreb/131068> (staženo 17. listopadu 2023).
  84. Marc Martínez, Isabelle. „Intermediality, Rewriting Histories, and Identities in French Rap". *CLCWeb: Comparative Literature and Culture* 13, č. 3 (1.září 2011). <https://doi.org/10.7771/1481-4374.1804> (staženo 26.října 2023)
  85. Martínez, Antonio Marco. „Homo Homini Lupus, (Man to Man Is an Arrant Wolf)". *History of Greece and Rome* (blog), 28. prosinec 2015. <http://www.antiquitatem.com/en/homo-homini-lupus/> (staženo 11.listopadu 2023).
  86. Martinot, Steve. „Introduction: The Double Consciousness". In *Racism*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1999, XV-XXXVI.
  87. McNally, Deborah. „Toussaint L'Ouverture (1743-1803)", 18. leden 2018. <https://www.blackpast.org/global-african-history/loverture-toussaint-1743-1803/> (staženo 28. prosince 2023).
  88. Micklin, Anna. „Negritude Movement". *Black Past* (blog), 29.červen 2008. <https://www.blackpast.org/global-african-history/negritude-movement/> (staženo 20. dubna 2023).
  89. Miktar, Malik. „Restitution des œuvres d'Abomey au Bénin : histoire d'un long processus TV5MONDE - Informations", 8.listopad 2021. <https://information.tv5monde.com/afrique/restitution-des-oeuvres-dabomey-au-benin-histoire-dun-long-processus-34032> (staženo 10.prosinec 2023).
  90. Mouillard, Sylvain. „Le racisme« anti-blanc»n'est «pas une expérience de masse>". *Libération*. Viděno 10. prosinec 2023. https://www.liberation.fr/france/2016/01/08/le-racisme-anti-blanc-n-est-pas-une-experience-de-masse_1425131/ (staženo 10. prosince 2023)
  91. Muller, Derek T. „What Does It Mean to ‚Render unto Caesar´?" *Excess of Democracy*, 3. květen 2020. <https://excessofdemocracy.com/blog/2020/5/what-does-it-mean-to-render-unto-caesar> (staženo 2. prosince 2023).
  92. N., Lina. „Cher Kery James, votre« Lettre à la République » me choque". *L'Obs*, 4. březen 2012. <https://www.nouvelobs.com/rue89/rue89-hip-hop/20120304.RUE8290/cher-kery-james-votre-lettre-a-la-republique-me-choque.html> (staženo 18. listopadu 2023).

93. N'Diaye, Pap. „Pour une histoire des populations noires en France : préalables théoriques". *Le Mouvement Social* 213, č. 4 (2005): 91–108. <https://doi.org/10.3917/lms.213.0091> (staženo 4.června 2023).
94. Nair, Sheila. „Introducing Postcolonialism in International Relations Theory". *E-International Relations* (blog), 8.prosinec 2017. <http://www.e-ir.info/2017/12/08/postcolonialism-in-international-relations-theory/> (staženo 4.května 2023)
95. Ndiaye, Pap. *La Condition noire*. Paris: Calmann-Lévy, 2008.
96. „no ghetto! – Pour une mixité sociale et d'origine dans les collèges de la métropole de Lyon... et d'ailleurs." <https://no-ghetto.fr/> (staženo 17. prosince 2023).
97. Nyawalo, Mich Yonah. „Negotiating French Muslim Identities through Hip Hop". In *If I ruled the world: Putting Hip-hop on the atlas*, 166–83. Richmond: VCU Scholars Compass, 2019.
98. O'Connor, Ashley. „The Evolution of Conscious Hip-hop". CNS Maryland. <https://cnsmaryland.org/interactives/fall-2018/rap-politics/index.html>. (staženo 9.prosinec 2023).
99. Pala, Valérie Sala. „Novembre 2005: sous les émeutes urbaines, la politique". Editoval Laurent Mucchielli, Véronique Le Goaziou, Hugues Lagrange, Marco Oberti, Chakri Belaïd, Michel Kokoreff, Patricia Osganian, a Patrick Simon. *French Politics, Culture & Society* 24, č. 3 (2006): 111–29. <https://www.jstor.org/stable/42843470>. (staženo 26.listopadu 2023).
100. Pate, Alexis D. *In the Heart of the Beat the Poetry of Rap*. African American Cultural Theory and Heritage. Lanham, Md: Scarecrow Press, 2010.
101. Pawlotsky, Clémentine. „Patrimoine africain: un pillage inavoué?" RFI, 23. březen 2018. <https://www.rfi.fr/fr/hebdo/20180323-patrimoine-africain-pillage-restitution-ethnologie-colonisation-france> (staženo 19. listopadu 2023).
102. Pittman, John P. „Double Consciousness". In *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, editoval Edward N. Zalta a Uri Nodelman. Metaphysics Research Lab, Stanford University, 2023. <https://plato.stanford.edu/archives/spr2023/entries/double-consciousness/> (staženo 9.května 2023).
103. „Podcast #11: C'est ouf le verlan! Son origine et son utilisation en français - Alice Academy", 24.březen 2022. <https://www.alice-academy.com/fr/verlan-francais/>. (staženo 26. listopadu 2023)

104. poets.org. „A Brief Guide to Négritude“, 23.květen 2004. <https://poets.org/text/brief-guide-negritude> (staženo 20.dubna 2023).
105. Preitschopf, Alexandra. „Between the local and the global: The meaning of the banlieue, nation, religion and transnational solidarity in french muslim rap“. *Global conversations: An International Journal in Contemporary Philosophy and Culture, Society and Culture*, 1, č. 1 (2018): 104–16.
106. Preitschopf, Alexandra. „Contested Memories in Contemporary France and Their Reflection in Rap Music“. *Acta Universitatis Carolinae. Studia territorialia* 21, č. 2 (2022): 11–33. <https://doi.org/10.14712/23363231.2022.2> (staženo 30.června 2022).
107. Pyatak, Elizabeth, a Linda Muccitelli. „Rap Music as Resistive Occupation: Constructions of Black American Identity and Culture for Performers and their Audiences“. *Journal of Occupational Science* 18, č. 1 (1.duben 2011): 48–61. <https://doi.org/10.1080/14427591.2011.554154> (staženo 18. listopadu 2023).
108. Raja, Masood. „What Is Postcolonial Studies?“ *Postcolonial Space*, 2.duben 2019. <https://postcolonial.net/2019/04/what-is-postcolonial-studies/> (staženo 9.května 2023).
109. Ratner, David. „Rap, racism, and visibility: black music as a mediator of young Israeli-Ethiopians’ experience of being ‘Black’ in a ‘White’ society“. *African and Black Diaspora: An International Journal* 12, č. 1 (2 leden 2019): 94–108. <https://doi.org/10.1080/17528631.2018.1480088> (staženo 29.června 2022).
110. Røge, Pernille. „L’économie politique en France et les origines intellectuelles de« La Mission Civilisatrice »en Afrique“. *Dix-huitième siècle* 44, č. 1 (2012): 117–30. <https://doi.org/10.3917/dhs.044.0117> (staženo 11.listopadu 2023).
111. Rogers, Ibram H. „The Black Campus Movement and the Institutionalization of Black Studies, 1965-1970“. *Journal of African American Studies* 16, č. 1 (2012): 21–40. <https://www.jstor.org/stable/43525473>. (staženo 9.prosince 2023).
112. Rollefson, J. Griffith. *Flip the Script: European Hip Hop and the Politics of Postcoloniality*. Chicago: The University of Chicago Press, 2017.
113. Roza, Stéphanie. „Les Lumières ont-elles inventé la hiérarchie des races?“ *Cause commune*. Viděno 16. listopad 2023. https://www.causecommune-larevue.fr/les_lumieres_ont_elles_invent_la_hierarchie_des_races (staženo 10. listopadu 2023).
114. Sabbagh, Daniel. „Le« racisme anti-Blancs »existe-t-il?“ *Cogito* (blog), 16. listopad 2020. <https://webserver07.reims.sciences-po.fr/research/cogito/home/le-racisme-anti-blancs-existe-t-il/> (staženo 5. prosince 2023).

115. Said, Edward. *Orientalism*. London: Penguin Books, 2003.
116. Sauvage, Roman. „Racisme et xénophobie au FN: les précédents | INA". ina.fr, 4.listopad 2022. <https://www.ina.fr/ina-eclaire-actu/racisme-xenophobie-rassemblement-national> (staženo 9.května 2023).
117. Scalbert, Augustin. „Pourquoi la BAC a des manières« rudes et humiliantes »". L’Obs, 3.prosinec 2011. <https://www.nouvelobs.com/rue89/rue89-le-grand-entretien/20111203.RUE6106/pourquoi-la-bac-a-des-manieres-rudes-et-humiliantes.html> (staženo 17.listopadu 2023).
118. Schoolmouv.fr. „Éthiopiens, Léopold Sédar Senghor : résumé" <https://www.schoolmouv.fr/enseignants/fiches-de-lecture/ethiopiens-leopold-sedar-senghor/fiche-de-lecture> (staženo 25.listopadu 2023).
119. Silverstein, Paul. *Postcolonial France: Race, Islam, and the Future of the Republic*. Pluto Press, 2018. 131.
120. Sonnette, Marie. „Des Mises En Scène Du« Nous »Contre Le « Eux » Dans Le Rap Français: De La Critique de La Domination Postcoloniale à Une Possible Critique de La Domination de Classe". *Sociologie de l’art* OPU 23 & 24, č. 1 (2015): 153–77. <https://doi.org/10.3917/soart.023.0153> (staženo 1.května 2022)
121. Sorman, Guy. „Black Lives Matter à Paris: la France à l’heure américaine". France-Amérique, 10.září 2020. <https://france-amerique.com/fr/black-lives-matter-a-paris-la-france-a-lheure-americaine/> (staženo 6.května 2023).
122. Speakman Cordall, Simon. „What’s in a Name? How the Legacy of Slavery Endures in Tunisia". *The Guardian*, 7. listopad 2020. <https://www.theguardian.com/global-development/2020/nov/07/whats-in-a-name-how-the-legacy-of-slavery-endures-in-tunisia> (staženo 17. listopadu 2023).
123. TF1 INFO. „Racisme: 91% des personnes noires se disent discriminées en France, selon une enquête", 15.únor 2023. <https://www.tf1info.fr/societe/racisme-france-enquete-91-pourcents-des-personnes-noires-se-sentent-discriminees-dans-leur-vie-quotidienne-2248247.html> (staženo 3.května 2023).
124. „The Death Of Adama Traoré, Forensic Architecture". <https://forensic-architecture.org/investigation/the-death-of-adama-traore> (staženo 11. listopadu 2023).
125. Todorov, Tzvetan, a Arthur Denner. „Torture in the Algerian War". *South Central Review* 24, č. 1 (2007): 18–26. <https://www.jstor.org/stable/40039956> (staženo 19. listopadu 2023).

126. Tourisme, Seine-Saint-Denis. „Définition et évolution de la notion de lieu de mémoire". Seine-Saint-Denis tourisme. <https://www.tourisme93.com/notion-lieu-memoire.html>. (staženo 9.prosince 2023).
127. Touteleurope.eu. „Biographie : Harlem Désir", 8. květen 2014. <https://www.touteleurope.eu/fonctionnement-de-l-ue/biographie-harlem-desir/> (staženo 17. listopadu 2023).
128. Tsai, KellyAnn. „Defying the Myth of Universalism". Carnegie Mellon University. <http://www.cmu.edu/dietrich/modlang/news-stories/2023/mame-fatou-niang.html> (staženo 29.října 2023).
129. Turner, Patricia, a Michel Martin. Why African-Americans Loathe „Uncle Tom", 30. červenec 2008. <https://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=93059468> (staženo 18. listopadu 2023).
130. TV5MONDE Culture. „Biographie Kery James, âge et discographie | Culture TV5MONDE". <https://culture.tv5monde.com/musique/biographies-artistes/kery-james-1298> (staženo 26.června 2023).
131. UCL. „Professor Paul Gilroy". Institute of Advanced Studies (IAS), upraveno 1.srpna 2019. <https://www.ucl.ac.uk/institute-of-advanced-studies/professor-paul-gilroy>. (staženo 9.prosince 2023).
132. Vergès, Françoise. „« Comme Michel Leeb, les racistes non racistes refusent de comprendre ce qu'est le racisme »". *Le Monde.fr*, 13. prosinec 2017. https://www.lemonde.fr/afrique/article/2017/12/13/comme-michel-leeb-les-racistes-non-racistes-refusent-de-comprendre-ce-qu-est-le-racisme_5229141_3212.html. (staženo 28. prosince 2023).
133. Vincent, Anthony. „Pourquoi Aya Nakamura est-elle si méprisée en France?" *Madmoizelle*, 26. květen 2023. <https://www.madmoizelle.com/aya-nakamura-misogynoir-france-1067077-1067077> (staženo 5. prosince 2023).
134. Wessbecher, Louise. „La Rumeur raconte son histoire, de la naissance du rap au procès contre Nicolas Sarkozy". *France 24*, 10.listopad 2017. <https://www.france24.com/fr/20171110-rumeur-raconte-son-histoire-naissance-rap-proces-contre-nicolas-sarkozy> (staženo 11.května 2023).
135. Williamson, Lucy. „Colonial Abuses Haunt France's Racism Debate". *BBC News*, 18.červen 2020, sek. Europe. <https://www.bbc.com/news/world-europe-53095738> (staženo 22.června 2023).

136. www.diverto.tv. „Qui sont les 10 rappeurs les plus écoutés depuis le début de 2023?", 12.duben 2023. <https://www.diverto.tv/actualites/musique/qui-sont-les-10-rappeurs-les-plus-ecoutes-depuis-le-debut-de-2023-2150> (staženo 9.prosince 2023)
137. Zubčeková, Helena. „Langage violent dans le rap français: caractéristique ou cliché? // Violent language in the French rap: characteristics or cliché?" *Svět literatury* 25, č. Special Issue-„Le monde de la littérature" (2015): 293–303.

ZÁVĚREČNÉ TEZE MAGISTERSKÉ PRÁCE IMS
Závěrečné teze student odevzdává ke konci Diplomového semináře III jako součást magisterské práce a tyto teze jsou spolu s odevzdáním magisterské práce do SIS předpokladem udělení zápočtu za tento seminář
Jméno: Bc. Jan Červený
E-mail: 35806638@fsv.cuni.cz
Specializace (uved'te zkratkou) *: ZES
Semestr a školní rok zahájení práce: letní 2021/2022
Semestr a školní rok ukončení práce: zimní 2023/2024
Vedoucí diplomového semináře: PhDr. Zuzana Kasáková, Ph.D.
Vedoucí práce: Dr. Paul Bauer
Název práce: Černošská zkušenost ve francouzském rapu
Charakteristika tématu práce (max 10 řádek): Práce sleduje diskurz, který se váže k černošské zkušenosti u dvou francouzských rapperů Youssoupha a Kery Jamese. Oba rapperi se věnují sociálně angažovaným tématům ve své tvorbě. Diskurz v jejich textech byl po analýze rozřazen do čtyř kategorií. Kolonizace, Afrika, rasismus a zkušenost se životem ve Francii, boj za lidská práva a négritude. Hlavním konceptem práce a i hlavním tématem v analyzovaných textech byl francouzský universalismus. Francouzský universalismus je státní oficiální princip, který nepřímo zakazuje, aby se francouzští občané identifikovali s jinými identitami než s jedinou francouzskou. Analyzované texty jsou důkazem více vrstevných identit, které mohou francouzští obyvatelé, kteří se identifikují jako černoši mít. Jejich prožívání jako černošů s dalšími identitami, se kterými se nepočítá jako s kategorií, se promítá do jejich diskurzu o jejich životě ve Francii.
Vývoj tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek): Upevnění práce okolo konceptu francouzského universalismu bylo stěžejní. Vývojem prošlo zaměření práce, které bylo čím dál tím užší, až zůstalo na analýze textů pouze dvou rapperů.
Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu): 1. Úvod 2. Výzkumný rámec 3. Výzkumná část práce 4. Shrnutí výzkumu
Hlavní výsledky práce (max. 10 řádek): Youssoupha i Kery James se snaží skrze svůj rap přispívat do diskurzu, který se velmi vymezuje vůči francouzskému universalismu. Obecně je jejich diskurz převážně kritický vůči černošské zkušenosti, kterou oni osobně nebo černošská diaspora ve Francii žijí. V jejich textech se objevuje i pozitivní diskurz na téma černošství, ale podstatně méně než ten kritický. Práce přispěla do studia diskurzu o rasismu a černošské zkušenosti, který je ve Francii spíše marginalizován.
Prameny a literatura (výběr nejpodstatnějších): - Primární zdroje jsou vybrané skladby od Youssoupha a Keryho Jamese

- Gilroy, Paul. The Black Atlantic: Modernity and Double Consciousness. Cambridge: Harvard University Press, 1993.
- Beaman, Jean. „Boundaries of Difference: Cultural Citizenship and Transnational Blackness“. In Citizen Outsider, 1. vyd., 84–92. Children of North African Immigrants in France. University of California Press, 2017. <https://www.jstor.org/stable/10.1525/j.ctt1w8h1qh.10>.
- Silverstein, Paul. Postcolonial France: Race, Islam, and the Future of the Republic. Pluto Press, 2018. <https://www.plutobooks.com/9780745337746/postcolonial-france>.
- Hammou, Karim. Une histoire du rap en France. Édition la Découverte, 2014.
- Rollefson, J. Griffith. Flip the Script: European Hip Hop and the Politics of Postcoloniality. Chicago Studies in Ethnomusicology. Chicago; The University of Chicago Press, 2017.

Etika výzkumu:**

Jazyk práce:

ČJ

Podpis a datum studenta:

Bc. Jan Červený 3.1.2024

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí diplomového semináře		
Vedoucí specializace		
Garant programu		

* BAS – Balkánská a středoevropská studia; ES – Evropská studia; NRS – Německá a rakouská studia; RES – Ruská a eurasijská studia; SAS – Severoamerická studia; ZES – Západoevropská studia.

** Pokud je to relevantní, tj. vyžaduje to charakter výzkumu (nebo jeho zadavatel), data, s nimiž pracujete, nebo osobní bezpečnost vaše či dalších účastníků výzkumu, vysvětlíte, jak zajistíte dodržení, resp. splnění těchto etických aspektů výzkumu: 1) informovaný souhlas s účastí na výzkumu, 2) dobrovolná účast na výzkumu, 3) důvěrnost a anonymita zdrojů, 4) bezpečný výzkum (nikomu nevznikne újma).